

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Π.Μ.Σ ΔΙΕΘΝΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ & ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: ΔΙΕΘΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ, ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ & ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ
ΔΙΚΑΙΟ

ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ:
Θεωρία, Διεθνείς, Ευρωπαϊκές Πρακτικές και
η Εφαρμογή στην Ελληνική Έννομη Τάξη

Διπλωματική Εργασία

Επιβλέπων καθηγητής: Γκόρτσος Βλ. Χρήστος

Επιμέλεια Θεματικής: Σωτηρόπουλος Γεώργιος

A.M. 1211M059

Αθήνα

Μάιος 2014

Περιεχόμενα

Συνοτομογραφίες.....	
Περίληψη.....	
Η ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΣΤΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	1
I. Οι λειτουργίες του τραπεζικού συστήματος	1
I.I Η χρηματοπιστωτική διαμεσολάβηση και ο ρόλος των τραπεζών	1
I.II Η συμβολή του τραπεζικού συστήματος στην πραγματοποίηση πληρωμών χωρίς τη χρήση μετρητών	3
II. Η διασφάλιση της σταθερότητας του τραπεζικού συστήματος.....	3
II.I Κίνδυνοι στους οποίους εκτίθενται οι τράπεζες.....	3
II.II Το προστατευτικό δίκτυο του τραπεζικού συστήματος	4
ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ.....	5
1.1 Έννοια και γενικά χαρακτηριστικά	5
1.1.1 Εισαγωγικές παρατηρήσεις	5
1.1.2 Ορισμός και εννοιολογική οριοθέτηση	8
1.1.3 Γενικά χαρακτηριστικά και αντικείμενο της παρέμβασης	11
1.2 Αρχή διευθέτησης.....	14
1.3 Εργαλεία και εξουσίες διευθέτησης	18
1.3.1 Τα διαθέσιμα εργαλεία διευθέτησης	18
1.3.2 Εξουσίες διευθέτησης.....	25
1.4 Ρυθμίσεις για τη βελτίωση της δυνατότητας διευθέτησης	27
1.4.1 Σχέδια ανάκαμψης και διευθέτησης.....	27
1.4.2 Διασυνοριακή συνεργασία και ρυθμίσεις χρηματοδότησης.....	29
Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΡΙΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΈΝΩΣΗ	33
2.1 Εισαγωγικά.....	33
2.2 Γενικά χαρακτηριστικά, νομική βάση και πεδίο εφαρμογής.....	35
2.3 Αρχές εξυγίανσης.....	36
2.4 Προετοιμασία και Πρόληψη.....	37
2.4.1 Συνολική Θεώρηση	37
2.4.2 Σχέδια ανάκαμψης.....	38
2.4.3 Σχέδια Εξυγίανσης	40
2.4.4 Εκτίμηση της δυνατότητας εξυγίανσης (Assessment of Resolvability).....	40
2.4.5 Ενδοομιλική χρηματοπιστωτική στήριξη.....	42
2.5 Έγκαιρη παρέμβαση.....	42
2.5.1 Μέτρα έγκαιρης παρέμβασης.....	42

2.5.2 Ειδική Διαχείριση.....	43
2.6 Εξυγίανση.....	46
2.6.1 Στόχοι, Προϋποθέσεις και γενικές αρχές.....	46
2.6.2 Αποτίμηση περιουσιακών στοιχείων και απομείωση κεφαλαιακών μέσων.....	47
2.6.3 Το εργαλείο πώλησης δραστηριοτήτων	48
2.6.4 Το εργαλείο μεταβατικού ιδρύματος.....	49
2.6.5 Το εργαλείο διαχωρισμού περιουσιακών στοιχείων	50
2.6.6 Εξουσίες εξυγίανσης και διασφαλίσεις	51
2.6.7 Το εργαλείο διάσωσης με ίδια μέσα.....	52
2.7 Ευρωπαϊκό Σύστημα Χρηματοδοτικών Ρυθμίσεων	57
ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΝΟΜΗ ΤΑΞΗ	59
3.1 Ενισχυμένα μέτρα εποπτείας και διορισμός επιτρόπου.....	59
3.1.1 Προληπτικά μέτρα εποπτείας.....	59
3.1.2 Διορισμός Επιτρόπου	62
3.1.3 Παράταση του χρόνου εκπλήρωσης υποχρεώσεων.....	63
3.2 Εφαρμογή μέτρων εξυγίανσης	64
3.2.1 Προϋποθέσεις ενεργοποίησης και διασφαλίσεις.....	64
3.2.2 Εντολή μεταβίβασης.....	64
3.2.3 Μεταβατικό πιστωτικό ίδρυμα	66
3.3 Ειδική εκκαθάριση	67
3.4 Λοιπές ρυθμίσεις και τροποποιήσεις.....	69
ΚΑΤΑΛΗΚΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	70
ΠΗΓΕΣ – ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ.....	72

Συνομογραφίες

Ξενόγλωσσες Συνομογραφίες:

- ACP: French Prudential Supervisory Authority (Autorité de Contrôle Prudentiel)
- APRA: Australian Prudential Regulation Authority
- BaFIN: Federal Financial Supervisory Authority (Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht)
- BCB: Central Bank of Brazil (Banco Central do Brasil)
- BCBS: Basel Committee on Banking Supervision
- BCRA: Central Bank of Argentina (Banco Central de la República Argentina)
- BoE: Bank of England
- Bol: Bank of Italy
- BoR: Bank of Russia
- BoS: Bank of Spain
- BRSA: Bank Regulation and Supervision Agency
- CBRC: China Banking Regulatory Commission
- CDIC: Canada Deposit Insurance Corporation
- CRD: Capital Requirements Directive
- CRR: Capital Requirements Regulation
- DIA: Deposit Insurance Agency
- DNB: The Dutch Bank (De Nederlandsche Bank)
- EBA: European Banking Authority
- ELA: Emergency Liquidity Assistance
- ESRB: European Systemic Risk Board
- FDIC: Federal Deposit Insurance Corporation
- FINMA: Swiss Financial Market Supervisory Authority (Eidgenössische Finanzmarktaufsicht)
- FMSA: Federal Agency for Financial Market Stabilization
- FROB: Fund for Orderly Bank Restructuring / Fondo de Reestructuración Ordenada Bancaria
- FSA: Financial Services Agency
- FSAP: Financial Sector Assessment Program
- FSB: Financial Stability Board
- FSC: Financial Services Commission (South Korea)
- FSF: Financial Stability Forum
- FSSF: Financial System Stability Forum
- FSS: Financial Supervisory Service (South Korea)
- G-SIB: Global Systemically Important Bank
- G-SIFI: Global Systemically Important Financial Institution
- HKMA: Hong Kong Monetary Authority
- HMT: Her Majesty's Treasury
- IDIC: Indonesia Deposit Insurance Corporation
- IMF: International Monetary Fund

- IPAB: Bank Savings Protection Institute (Instituto para la Proteccion al Ahorro Bancario)
- ISDA: International Swaps and Derivatives Association
- KDIC: Korea Deposit Insurance Corporation
- MAS: Monetary Authority of Singapore
- MoF: Ministry of Finance
- PBC: People's Bank of China
- PSI: Private Sector Involvement
- RBI: Reserve Bank of India
- ROSCs: Reports on the Observance on Standards and Codes
- RRP: Recovery and Resolution Plan
- SAMA: Saudi Arabian Monetary Agency
- SDIF: Savings Deposit and Insurance Fund
- SIFI: Systemically Important Financial Institution
- SRM: Single Resolution Mechanism
- SSM: Single Supervisory Mechanism

Ελληνόγλωσσες Συντομογραφίες:

- ΑΕΠ: Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
- ΕΑΚΑΑ: Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών
- ΕΑΤ: Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών
- ΕΜΕ: Επιτροπή Μέτρων Εξυγίανσης
- ΕΠΑΘ: Επιτροπή Πιστωτικών και Ασφαλιστικών Θεμάτων
- ΕΣΣΚ: Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικού Κινδύνου
- Ι.Κ.: Ίδια Κεφάλαια
- Π.Ι.: Πιστωτικό Ίδρυμα
- ΠΔ/ΤΕ: Πράξεις Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος
- ΣΕΕ: Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση
- ΣΛΕΕ: Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- ΤΕΚΕ: Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων και Επενδύσεων
- ΤτΕ: Τράπεζα της Ελλάδος
- ΤΧΣ: Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας
- ΧΘΔ: Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων

Περίληψη

Η πρόσφατη διεθνής χρηματοπιστωτική κρίση αποδυνάμωσε σε σημαντικό βαθμό τη θέση ενός μεγάλου αριθμού πιστωτικών ιδρυμάτων οδηγώντας τις εθνικές κυβερνήσεις στην εκπόνηση έκτακτων σχεδίων για τη διάσωσή τους. Η παρέμβαση αυτή κρίθηκε απαραίτητη καθώς η αλληλεξάρτηση μεταξύ των ιδρυμάτων και οι διεργασίες που επιτελούνται στα πλαίσια της λειτουργίας τους δημιουργούν συνθήκες υπό τις οποίες μπορεί να επιτραπεί η μετάδοση δυσμενών διαταραχών τόσο στο τραπεζικό όσο και στο σύνολο του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Η επέλευση μίας συστημικής κρίσης δύναται ωστόσο να προληφθεί μέσω της δημιουργίας μηχανισμών που συναπαρτίζουν ένα προστατευτικό δίχτυ προστασίας (bank safety net) μέρος του οποίου αποτελούν τα καθεστώτα διευθέτησης των «προβληματικών» πιστωτικών ιδρυμάτων.

Στα πλαίσια των εν λόγω μηχανισμών επιδιώκεται η καθιέρωση κατάλληλων κανόνων μέσω των οποίων θα καθίσταται δυνατή η διευθέτηση πιστωτικών ιδρυμάτων που έχουν εκτεθεί σε αφερεγγυότητα κατά τρόπο που δεν θα διαταράσσει την επιτέλεση των βασικών τραπεζικών υπηρεσιών ενώ παράλληλα θα ελαχιστοποιούνται οι επιβαρύνσεις και οι απώλειες των φορολογούμενων όπως επίσης και ο κίνδυνος μετάδοσης. Στην παρούσα συγκυρία η εισαγωγή τέτοιου είδους ρυθμίσεων κρίνεται απαραίτητη για την έγκαιρη και αποτελεσματική διαχείριση κρίσεων.

Αντικείμενο της παρούσας εργασίας αποτελεί η απαρίθμηση και η αναλυτική περιγραφή των εργαλείων και εξουσιών διευθέτησης που βρίσκονται στη διάθεση των αρμόδιων εθνικών αρχών. Ειδικότερα, παρατίθενται οι πρακτικές που υιοθετούνται σε διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο με παράλληλη αναφορά στις εκθέσεις του Financial Stability Board, της Επιτροπής της Βασιλείας καθώς και στην Πρόταση Οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου η οποία υπεβλήθη τον Ιούνιο του 2012. Στη συνέχεια εξετάζεται το καθεστώς που ισχύει στην ελληνική έννομη τάξη καθώς και τα εργαλεία που περιλαμβάνονται σε αυτό όπως προβλέπονται στο σχετικό νομικό πλαίσιο και εφαρμόζονται κατά τις διαδικασίες διευθέτησης των ελληνικών «προβληματικών» τραπεζών.

Εισαγωγή

Η ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΣΤΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

I. Οι λειτουργίες του τραπεζικού συστήματος

I.1 Η χρηματοπιστωτική διαμεσολάβηση και ο ρόλος των τραπεζών

Στις σύγχρονες οικονομίες της αγοράς, ο καταμερισμός των χρηματικών πόρων καθίσταται, ως επί το πλείστον, δυνατός μέσω του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Στην πιο απλή της μορφή, πρόκειται για μία διεργασία που περιλαμβάνει τη μεταφορά κεφαλαίων από τους θετικούς αποταμιευτές, δηλαδή τους οικονομικούς δρώντες με πλεονάζοντα περιουσιακά στοιχεία, προς τους αντίστοιχους αρνητικούς αποταμιευτές οι οποίοι με τη σειρά τους απορροφούν τα εν λόγω στοιχεία με στόχο την πραγματοποίηση των πάσης φύσεως επενδυτικών τους σχεδίων¹. Η επιτυχής ολοκλήρωση αυτής της σύνθετης, κατά τα επιμέρους στοιχεία της, λειτουργίας προϋποθέτει την ύπαρξη ενός αριθμού οργανισμών, φορέων παροχής υπηρεσιών, υποδομών καθώς και εξειδικευμένων αγορών².

Παραδοσιακά, συναντάμε δύο διαύλους μέσω των οποίων συντελείται η συγκεκριμένη διαδικασία. Τον πρώτο αποτελεί η άμεση χρηματοδότηση, όπου η παραπάνω διοχέτευση πραγματοποιείται στις χρηματοπιστωτικές αγορές ενώ, ο δεύτερος προϋποθέτει τη συμμετοχή των λεγόμενων διαμεσολαβούντων χρηματοπιστωτικών φορέων (financial intermediaries). Στην κατηγορία εμπίπτουν, οι τράπεζες μαζί με τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις καθώς και τις λοιπές επιχειρήσεις χορήγησης πιστώσεων. Μέσω του διαύλου της έμμεσης χρηματοδότησης, όπως επίσης αναφέρεται, τα περιουσιακά στοιχεία κατανέμονται στους αντίστοιχους οικονομικούς δρώντες, χωρίς εκείνοι να έρχονται σε καμία επαφή και, ουσιαστικά χωρίς την άμεση συσχέτιση τους. Συνεπώς, ένας δανειζόμενος – αρνητικός αποταμιευτής έχει τη δυνατότητα να χρηματοδοτηθεί προσφεύγοντας γι' αυτό το σκοπό σε έναν διαμεσολαβητή μέσω του οποίου θα αποκτήσει πρόσβαση στις αποταμιεύσεις που προσφέρονται από ένα πλήθος φυσικών και νομικών προσώπων.

Ειδικά στην περίπτωση των τραπεζών, ή εναλλακτικά πιστωτικών ιδρυμάτων³, όπου θα αποτελέσουν το αντικείμενο της παρούσας μελέτης, η συγκέντρωση δανειακών κεφαλαίων γίνεται δυνατή, κατά βάση, μέσω της αποδοχής καταθέσεων οι οποίες αποτελούν υποχρεώσεις τους προς το κοινό⁴. Στη συνέχεια τα κεφάλαια που συσσωρεύονται διοχετεύονται εκ νέου στην οικονομία με τη μορφή δανείων και πιστώσεων ολοκληρώνοντας έτσι το χρηματοδοτικό κύκλο. Σημειώνεται ότι τα νοικοκυριά και οι επιχειρήσεις

¹ Οι δύο μορφές αποταμιευτών υποκαθίστανται ουσιαστικά στους ρόλους του δανειστή και του δανειζόμενου.

² Για την αναλυτική παρουσίαση των λειτουργιών, των φορέων παροχής υπηρεσιών και των υποδομών του χρηματοπιστωτικού συστήματος βλ. **Mishkin (2007)**, σελ. 23 – 43 και **Γκόρτσος (2011)**, Κεφάλαιο 1^ο, Ενότητα 1^η, στο έργο του οποίου βασίζεται εκτεταμένα η παρούσα ανάλυση.

³ Στις Η.Π.Α. χρησιμοποιείται επίσης ο όρος καταθετικά ιδρύματα (depository institutions) για να περιγράψει τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που δύνανται, βάσει νόμου, να αποδέχονται καταθέσεις από το κοινό.

⁴ Για το λόγο αυτό οι καταθέσεις εγγράφονται στο παθητικό των ισολογισμών των τραπεζών.

εναλλάσσονται στους ρόλους του δανειστή και του δανειζόμενου ανάλογα με τις εκάστοτε ανάγκες τους⁵.

Οι τράπεζες, παρόλα αυτά, δεν λειτουργούν περιοριστικά με βάση το παραπάνω υπόδειγμα. Μέρος των διαθέσιμων κεφαλαίων τους τοποθετείται σε τίτλους και κινητές αξίες που αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης στις χρηματοπιστωτικές αγορές ενώ, ειδικά κατά τα τελευταία χρόνια, προβαίνουν στη διάθεση σύνθετων προϊόντων που βασίζονται σε ομαδοποιημένα στοιχεία του ενεργητικού τους⁶. Επιπρόσθετα, η χρηματοδότησή τους εξασφαλίζεται μέσω των κεντρικών τους τραπεζών, της διατραπεζικής αγοράς αλλά και με την έκδοση χρεωστικών τίτλων.

Κυρίαρχους λόγους που δικαιολογούν την προσφυγή στη τραπεζική διαμεσολάβηση αποτελούν το υψηλό κόστος συναλλαγών, η ασυμμετρία πληροφόρησης καθώς και ο αυξημένος κίνδυνος που εμπερικλείεται στις χρηματοπιστωτικές συναλλαγές⁷. Η επιλογή επενδυτικών ευκαιριών και η συνακόλουθη προσχώρηση σε μία σύμβαση, εάν αναληφθεί μεμονωμένα από έναν ενδιαφερόμενο, μπορεί να καταστεί απαγορευτική λόγω αυτών των παραγόντων οπότε είναι προτιμότερη η ανάθεση των σχετικών εργασιών σε έναν εξειδικευμένο φορέα.

Η προστιθέμενη αξία των τραπεζών, ως διαμεσολαβούντων χρηματοπιστωτικών οργανισμών, έγκειται στην ικανότητά τους να υπερβαίνουν τα παραπάνω εμπόδια. Αφενός, μειώνουν δραστικά το (μοναδιαίο) κόστος αξιοποιώντας τις οικονομίες κλίμακας που σχηματίζονται από την ομαδοποίηση ομοειδών συναλλαγών και αφετέρου επιτρέπουν την αποτελεσματική διαχείριση και διασπορά του κινδύνου μέσω της διάθεσης χρηματοπιστωτικών προϊόντων με σαφώς προκαθορισμένα και παρόμοια χαρακτηριστικά ρίσκου. Επιπρόσθετα, αντιμετωπίζουν την ασυμμετρία πληροφόρησης που ενέχεται στις χρηματοπιστωτικές συναλλαγές αναλαμβάνοντας να αξιολογήσουν τις διαθέσιμες επενδυτικές ευκαιρίες αλλά και να παρακολουθήσουν την εξέλιξη αυτών μέχρι την επιτυχή ολοκλήρωσή τους⁸. Κατά αυτόν τον τρόπο προωθούν τα συμφέροντα της πελατείας τους παρέχοντας πιστώσεις σε αξιόπιστους δανειολήπτες.

Το πεδίο της δραστηριότητας των τραπεζών μπορεί να επεκταθεί περαιτέρω, με την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών και υπηρεσιών ασφαλιστικής διαμεσολάβησης (bankassurance), σε βαθμό που καθορίζεται ανάλογα σε κάθε εθνική νομοθεσία. Η πληθώρα των διαφοροποιημένων λειτουργιών που επιτελούν τις καθιστά την κυριότερη πηγή εξωτερικής χρηματοδότησης και εξηγεί το γιατί ο μεγαλύτερος αριθμός αποταμιευτών προτιμά να προσφεύγει σε αυτές συγκριτικά με τις χρηματοπιστωτικές αγορές.

⁵ Το Δημόσιο συμμετέχει μόνο ως θετικός αποταμιευτής λόγω του ότι καλύπτει τις δανειακές του ανάγκες εξ ολοκλήρου μέσω των κεφαλαιαγορών. Ακόμα, οι τράπεζες παρέχουν, μεταξύ άλλων, υπηρεσίες χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing), πράξεων αναδόχου εισπραχής απαιτήσεων (factoring) και υπηρεσίες εκτός ισολογισμού όπως η χορήγηση εγγυήσεων και η ανάληψη υποχρεώσεων. **Γκόρτσος, (2011)**, σελ. 19 – 20 και σελ. 40.

⁶ Η διαδικασία που είναι γνωστή ως τιτλοποίηση (securitization) συνίσταται στη μεταφορά ομοειδών απαιτήσεων (δανείων) σε μία ξεχωριστή οντότητα η οποία αναλαμβάνει να δημιουργήσει τίτλους που στη συνέχεια διατίθενται στις αγορές. Ειδικότερα βλ. **Cetorelli and Peristiani (2012)**, σελ. 47 – 50.

⁷ Για το ρόλο των τραπεζών ως διαμεσολαβούντων χρηματοπιστωτικών οργανισμών και τη διαχρονική εξέλιξή του βλ. **Allen and Santomero (1998)** και **Allen and Santomero (1999)**.

⁸ **Gorton and Winton (2002)**, σελ. 8 – 16 και **Herring and Santomero (2000)**, σελ. 12 – 17.

I.II Η συμβολή του τραπεζικού συστήματος στην πραγματοποίηση πληρωμών χωρίς τη χρήση μετρητών

Οι τράπεζες συμβάλλουν στην ολοκλήρωση των καθημερινών συναλλαγών που λαμβάνουν χώρα στην οικονομία παρέχοντας υπηρεσίες πληρωμών με τις οποίες επιτυγχάνεται η εκπλήρωση των υποχρεώσεων που αναλαμβάνουν οι πληρωτές έναντι των αντίστοιχων δικαιούχων χωρίς τη χρήση μετρητών (δηλ. τραπεζογραμματίων και κερμάτων). Η πραγματοποίηση αυτής της λειτουργίας καθίσταται εφικτή:

- με την έκδοση (και τη συνακόλουθη αποδοχή) εργαλείων πληρωμών στα οποία συγκαταλέγονται οι επιταγές, οι πιστωτικές, χρεωστικές (και προπληρωμένες) κάρτες και το ηλεκτρονικό χρήμα.
- με την παροχή υπηρεσιών μεταφοράς κεφαλαίων στις οποίες εντάσσονται το έμβασμα, και η εκτέλεση συναλλαγών πληρωμών (εκτέλεση μεταφοράς πίστωσης και πάγιων εντολών, άμεσων χρεώσεων καθώς και συναλλαγών πληρωμών με κάρτα πληρωμών).

Βασική προϋπόθεση είναι η συμμετοχή σε ένα (διατραπεζικό) σύστημα πληρωμών που αποτελεί την απαραίτητη υποδομή μέσω της οποίας υλοποιείται η εκκαθάριση και ο διακανονισμός των συναλλαγών⁹.

II. Η διασφάλιση της σταθερότητας του τραπεζικού συστήματος

II.I Κίνδυνοι στους οποίους εκτίθενται οι τράπεζες

Κύριο χαρακτηριστικό των επιχειρήσεων του τραπεζικού τομέα είναι ότι ανά πάσα στιγμή τα ίδια κεφάλαια τους είναι αναλογικά πολύ λιγότερα των αντίστοιχων δανειακών με συνέπεια να λειτουργούν με υψηλό βαθμό μόγλευσης. Επιπρόσθετα, η φύση των δραστηριοτήτων και η συνεπαγόμενη ικανότητά τους να προβαίνουν σε μια σειρά μετασχηματισμών συνδέονται άμεσα με την έκθεσή τους σε κινδύνους τους οποίους πρέπει να είναι σε θέση να διαχειρίζονται.

Ειδικότερα, η χρηματοδότηση των δανειοληπτών συντελείται μέσω της χρήσης μικρής ονομαστικής αξίας βραχυχρόνιων υποχρεώσεων οι οποίες στη συνέχεια μετουσιώνονται σε μεγαλύτερης αξίας μακροχρόνιες απαιτήσεις. Οι αναντιστοιχίες στο μέγεθος και τη ληκτότητα αυτών αποτελούν τις αιτίες έκθεσης στον κίνδυνο εισοδήματος επιτοκίων και τον κίνδυνο ρευστότητας. Ακόμα, η ενδεχόμενη αποτυχία εκπλήρωσης των συμβατικών υποχρεώσεων συνιστά έκθεση στον πιστωτικό κίνδυνο καθώς οι τράπεζες επωμίζονται την αφερεγγυότητα των δανειοληπτών.

Ζημιές ενδέχεται να προκληθούν επίσης από τη κατοχή ανοικτών θέσεων σε κινητές αξίες ή παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα και από τις απρόβλεπτες δυσμενείς μεταβολές στις συναλλαγματικές ισοτιμίες ενώ, πέρα από τους χρηματοπιστωτικούς κινδύνους οι τράπεζες εκτίθενται επίσης στον λειτουργικό κίνδυνο και σε κινδύνους που προκύπτουν από τη συμμετοχή τους στα συστήματα πληρωμών κατά την πιθανή διατάραξη της ομαλής λειτουργίας τους¹⁰.

⁹ Kokkola (2010), σελ. 40 – 63 και CPSS (2011).

¹⁰ Γκόρτσος (2011), σελ. 21 και σελ. 75 – 83.

II.II Το προστατευτικό δίκτυο του τραπεζικού συστήματος

Ο ιδιαίτερα σημαντικός ρόλος που επιτελεί το τραπεζικό σύστημα ανάγει σε ζήτημα καίριας σημασίας τη διασφάλιση της σταθερότητάς με απώτερο σκοπό την προάσπιση του δημοσίου συμφέροντος. Επομένως, υπόκειται, όπως όλοι οι τομείς του χρηματοπιστωτικού συστήματος, σε ρυθμιστική παρέμβαση. Η επέλευση γενικευμένων διαταραχών μπορεί να προκληθεί από την πτώχευση μίας τράπεζας και, αν δεν κατασταλεί, είναι δυνατό να οδηγήσει σε απώλεια εμπιστοσύνης που θα επεκταθεί στο σύνολο του τομέα¹¹ αυξάνοντας τις πιθανότητες επέλευσης συστημικού κινδύνου που ορίζεται ως ο κίνδυνος ότι ένα γεγονός θα προκαλέσει μια απώλεια οικονομικής αξίας ή εμπιστοσύνης σε ένα σημαντικό τμήμα του χρηματοπιστωτικού συστήματος που είναι αρκετά σοβαρή ώστε να επιφέρει σημαντικές αρνητικές επιδράσεις στην πραγματική οικονομία. Η αντιμετώπιση των δυσμενών επιπτώσεων επιτυγχάνεται μέσω μηχανισμών, κανόνων και μέσων που συνθέτουν το προστατευτικό δίκτυο του τραπεζικού συστήματος (bank safety net) το οποίο στοχεύει στην πρόληψη ή, αν αυτό δεν καταστεί εφικτό, στην αναχαίτιση μίας τραπεζικής κρίσης και αποτελείται από τα παρακάτω συστατικά στοιχεία¹²:

- προϋποθέσεις για τη χορήγηση άδειας λειτουργίας,
- μέτρα για τη μικρο-προληπτική και μακρο-προληπτική ρυθμιστική παρέμβαση,
- μικρο-προληπτική εποπτεία των τραπεζών,
- μακρο-προληπτική επίβλεψη του τραπεζικού συστήματος,
- παρεμβατικές πολιτικές για την εξυγίανση και τη διευθέτηση των προβληματικών τραπεζών,
- εγγύηση τραπεζικών καταθέσεων και
- τελικός αναχρηματοδοτικός δανεισμός.

Άρα, ένα άρτιο νομικό σύστημα είναι απαραίτητο συστατικό για ένα εξίσου άρτιο και αποτελεσματικό χρηματοπιστωτικό σύστημα. Η παρούσα εργασία θα εστιάσει στη θεματική των παρεμβατικών πολιτικών που ασκούνται για τη διευθέτηση των προβληματικών τραπεζών (problem bank resolution). Στο επόμενο κεφάλαιο θα εξεταστεί η υλοποίηση αυτών μέσω της επισκόπησης της διεθνούς θεωρίας, των πρακτικών και της διαχρονικής εξέλιξής τους. Στη συνέχεια αντικείμενο ανάλυσης θα αποτελέσει η Πρόταση Οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου η οποία υπεβλήθη τον Ιούνιο του 2012. Τέλος, θα πραγματοποιηθεί η περιγραφή του νομικού πλαισίου που ισχύει στην ελληνική έννομη τάξη με παράλληλη επεξήγηση της εφαρμογής του στην περίπτωση των ελληνικών πιστωτικών ιδρυμάτων.

¹¹ Και να οδηγήσει σε αλυσιδωτές πτωχεύσεις τραπεζών.

¹² Ibid, σελ. 86 – 102 και **Herring and Santomero (2000)**, σελ. 17 – 21.

Κεφάλαιο 1^ο

ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

1.1 Έννοια και γενικά χαρακτηριστικά

1.1.1 Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Όπως προαναφέρθηκε, ο εξειδικευμένος ρόλος που επιτελεί το τραπεζικό σύστημα στις σύγχρονες οικονομίες επιβάλλει τη διαμόρφωση κατάλληλων μηχανισμών για την εξάλειψη ενδεχόμενων διαταραχών ή τον περιορισμό και την ανακοπή τους όταν και όπου εκδηλωθούν. Η πρόσφατη χρηματοπιστωτική κρίση επιδείνωσε τη θέση μίας πληθώρας ιδρυμάτων στο βαθμό όπου κατέστη αναγκαία η υποστήριξή τους από τις εθνικές κυβερνήσεις. Η ταχεία εξέλιξη αυτής σε συνδυασμό με τις ελλείψεις στα υφιστάμενα νομικά πλαίσια οδήγησαν τις αρμόδιες αρχές στο να καταφύγουν σε έκτακτες διασώσεις (bail outs) προκειμένου να αποτραπεί μία γενικευμένη κατάρρευση του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Τέτοιου είδους ενέργειες συνεπάγονται, τις περισσότερες φορές, σημαντικές επιβαρύνσεις για τους κρατικούς προϋπολογισμούς και, κατά συνέπεια, απώλειες για τους φορολογούμενους.

Μέσα σε ένα κλίμα γενικευμένης αστάθειας, περαιτέρω ζητήματα αναδύονται σε σχέση με τα συστημικά σημαντικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (Systemically Important Financial Institutions – SIFIs). Στη συγκεκριμένη κατηγορία εντάσσονται οργανισμοί μεγάλου μεγέθους, η εμφάνιση των οποίων οφείλεται στη συνεχή παγκοσμιοποίηση και συσσωμάτωση των χρηματοπιστωτικών αγορών. Η ύπαρξη τους, επιτρέπει τη βέλτιστη πραγμάτωση των λειτουργιών που λαμβάνουν χώρα στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, ήτοι τη μεταφορά κεφαλαίων, τη διασπορά του κινδύνου και την παροχή ρευστότητας στις αγορές, καθιστά διαθέσιμο ένα ευρύτατο φάσμα υπηρεσιών στους οικονομικούς δρώντες και, ταυτόχρονα, προωθεί τη διάδοση της τεχνογνωσίας και ενισχύει τον ανταγωνισμό¹³.

Τα εν λόγω ιδρύματα παρουσιάζουν εξαιρετικά σύνθετες δομές καθώς στην πλειονότητά τους αποτελούν ομίλους απαρτιζόμενους από πολυάριθμες θυγατρικές εταιρίες και υποκαταστήματα. Η πολυπλοκότητα της εταιρικής τους διάρθρωσης αποκτά ιδιαίτερη σημασία αν ληφθεί υπόψη ότι το σύνολο των στοιχείων του ενεργητικού τους πολλές φορές ξεπερνά το ΑΕΠ των χωρών στις οποίες είναι εγκατεστημένα ενώ, υψηλό ποσοστό αυτών αντιστοιχεί σε διασυνοριακές δραστηριότητες.

Η αδιαμφισβήτητα σημαίνουσα θέση τους και το γεγονός ότι είναι εξαιρετικά δύσκολο να υποκατασταθούν στις λειτουργίες τους από κάποιον άλλο οργανισμό καθιστά απαγορευτικό το ενδεχόμενο πτώχευσης ακόμα και ενός εξ αυτών λόγω του κινδύνου μετάδοσης δυσμενών επιπτώσεων που θα βλάψουν τη πραγματική οικονομία¹⁴. Συνεπώς, τα γενικότερα οφέλη αντισταθμίζονται, ως ένα σημείο, από την πιθανότητα εκδήλωσης συστημικού κινδύνου και ως εκ τούτου οι αρμόδιες αρχές επιλέγουν να επέμβουν προκειμένου να εξασφαλίσουν την απαιτούμενη εμπιστοσύνη του κοινού αφενός προς το

¹³ Claessens, St., Herring, R. J. and D. Schoemaker (2010), σελ. 13 – 20, και Maino (2012), σελ. 8.

¹⁴ Για το λόγο αυτό οι συστημικοί σημαντικοί οργανισμοί συχνά θεωρούνται ως too big, too complex, too interconnected (to be left) to fail.

χρηματοπιστωτικό σύστημα και αφετέρου ως προς την ικανότητά τους να διασφαλίσουν τη σταθερότητά του.

Υπό την απουσία κατάλληλων μηχανισμών τα σχέδια προστασίας και οι ενέργειες που ελήφθησαν ήταν κυρίως ad hoc στη φύση τους παίρνοντας, μεταξύ άλλων, τη μορφή εκτεταμένων εισφορών κεφαλαίου, εξαγορών στοιχείων ενεργητικού, παροχής ρευστότητας και εγγυήσεων¹⁵. Τα βάρη που ενδεχομένως θα επωμιστεί κάθε εθνική οικονομία μπορούν να υπολογιστούν συσχετίζοντας το λόγο των ιδίων κεφαλαίων των ιδρυμάτων προς το ΑΕΠ αντικατοπτρίζοντας, το πιθανό κόστος που εμπεριέχει η πιθανή διατήρηση ή αποκατάσταση της κεφαλαιακής τους επάρκειας. Επομένως, η παρουσία ισχυρών τραπεζών ή ενός εξαιρετικά διογκωμένου τραπεζικού τομέα αποτελούν μία προφανή απειλή για τα δημόσια οικονομικά η οποία επιτείνεται για τις μικρότερες συγκριτικά χώρες. Ειδικότερα, η ανάληψη δράσης από μεριάς των χωρών που φιλοξενούν μεγάλες τράπεζες κρίνεται επιτακτική υπό το φόβο ότι η καθυστέρηση ή η απουσία αυτής θα επιδράσει αρνητικά σε μακροοικονομικό επίπεδο. Από την άλλη πλευρά, ο κίνδυνος είναι επίσης υπαρκτός όταν ένας ικανός αριθμός συγκριτικά μικρότερων τραπεζών μίας χώρας εκτεθεί σε αφερεγγυότητα μέσα στην ίδια χρονική περίοδο.

Πίνακας 1. Συσχέτιση μεγέθους τραπεζών και κόστους διάσωσης

Χώρες με μεγάλες τράπεζες (I.K./ΑΕΠ >4%)	Κόστος Διάσωσης (% του ΑΕΠ)	Χώρες με μικρές τράπεζες (I.K./ΑΕΠ ≤ 4%)	Κόστος Διάσωσης (% του ΑΕΠ)
Αυστρία	8.9%	Γαλλία	1.6%
Βέλγιο	4.8%	Γερμανία	3.7%
Δανία	5.9%	Ελλάδα	5.4%
Ιρλανδία	5.9%	Ιταλία	0.7%
Ολλανδία	13.6%	Η.Π.Α.	6.7%
Ισπανία	3.9%		
Σουηδία	5.2%		
Ελβετία	1.1%		
Ηνωμένο Βασίλειο	20.0%		

Πηγή: **Dermine and Schoenmaker (2010)**, σελ. 15.

Επεκτείνοντας την προβληματική, η διαχείριση κρίσεων στον τραπεζικό τομέα προϋποθέτει ένα αυξημένο επίπεδο συνεργασίας και συντονισμού. Οι πρόσφατες εμπειρίες κατέδειξαν την έλλειψη κατάλληλων εργαλείων, ξεκάθαρων πολιτικών αλλά και την ανεπάρκεια των υπάρχοντων πλαισίων τα οποία ήταν σχεδιασμένα να ελαχιστοποιούν τις πιθανές απώλειες από την πτώχευση ενός εγχώριου ιδρύματος. Οι διαδικασίες εξυγίανσης ειδικά όταν αφορούν σε διεθνώς συστημικά σημαντικά πιστωτικά ιδρύματα είναι συνήθως ιδιαίτερα δαπανηρές ενώ, οι εκάστοτε κυβερνήσεις παρουσιάζονται απρόθυμες να αναλάβουν κόστη πέραν των απολύτως απαραίτητων για τη διασφάλιση των συμφερόντων των οικονομικών δρώντων που συγκαταλέγονται στη δικαιοδοσία τους¹⁶.

¹⁵ **Claessens, Herring and Schoenmaker (2010)**, σελ. 22.

¹⁶ Είτε πρόκειται για φορολογούμενους ή για πιστωτικά ιδρύματα που συμμετέχουν σε ένα σύστημα εγγύησης καταθέσεων. **BCBS (2010)**, σελ. 19.

Ο φόβος για την περαιτέρω αποσταθεροποίηση του χρηματοπιστωτικού συστήματος είχε ως επακόλουθο την κινητοποίηση της διεθνούς κοινότητας. Ήδη από το 2008 τα μέλη του G20 έσπευσαν να τονίσουν την ανάγκη για μία συντεταγμένη προσπάθεια ώστε να επιτευχθούν ουσιώδεις ρυθμιστικές αλλαγές που περιλαμβάνουν την αναθεώρηση, αναβάθμιση και εισαγωγή νέων κανόνων στοχεύοντας στη στενότερη εποπτεία και την επιτυχή διευθέτηση των προβληματικών φορέων παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών¹⁷. Τη βούλησή τους αυτή επιβεβαίωσαν σε μελλοντικές συναντήσεις τους ενώ, έκτοτε ακολούθησε η εκπόνηση μίας πληθώρας σχετικών εκθέσεων, από τα εξειδικευμένα fora, οι οποίες αποτέλεσαν το απαραίτητο παρακολούθημα των πολιτικών κατευθύνσεων που δόθηκαν.

Το 2009, το τότε Financial Stability Forum σε συμφωνία με τις δεσμεύσεις των μελών του σκιαγραφεί σε ένα αρχικό στάδιο τις βασικές αρχές συνεργασίας αναφορικά με την πρόληψη και τη διαχείριση κρίσεων ενώ, το 2010 μετονομαζόμενο πλέον σε Financial Stability Board (εφεξής FSB) εστιάζει στα συστημικά σημαντικά ιδρύματα προτείνοντας συγκεκριμένες ρυθμίσεις και ορίζοντας χρονοδιαγράμματα για την ολοκλήρωσή τους. Ιδιαίτερο βάρος προσδίδεται, επίσης, στους φορείς υπηρεσιών που μπορούν να ταξινομηθούν ως παγκοσμίως συστημικά σημαντικοί (Global SIFIs) καθώς η δεδομένη διασύνδεσή τους με πολλαπλές έννομες τάξεις προϋποθέτει τη σύμπραξη των αρμόδιων αρχών για την υιοθέτηση μέτρων αφενός προσαρμοσμένων στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους και αφετέρου εναρμονισμένων σε διεθνές επίπεδο¹⁸.

Η Επιτροπή της Βασιλείας, σε έκθεση της, αναπτύσσει σχετική μεθοδολογία ειδικά για τα πιστωτικά ιδρύματα καθορίζοντας ποιοτικά και ποσοτικά κριτήρια. Η κατηγοριοποίησή τους πραγματοποιείται με τη χρήση δεικτών οι οποίοι συνυπολογίζονται ισοβαρώς και αντικατοπτρίζουν το μέγεθός, τη διασύνδεσή, την έλλειψη άμεσα διαθέσιμου και ικανού αντικαταστάτη, τη διεθνή τους δραστηριότητα και τη συνθετότητά τους. Το FSB, αξιοποιώντας τη συγκεκριμένη μεθοδολογία δημοσιεύει σε ετήσια πλέον βάση την ομάδα των παγκοσμίως συστημικά σημαντικών τραπεζών (Global Systemically Important Banks) που από τον Ιανουάριο του 2016, θα υπόκεινται σταδιακά σε πρόσθετες υποχρεώσεις αναφορικά με την ικανότητα απορρόφησης ζημιών (higher loss absorbency requirements)¹⁹.

Σημειώνεται, ότι ο κίνδυνος μετάδοσης είναι μη αμελητέος ακόμα και αν δεν πληρείται, σωρευτικά, το σύνολο των προαναφερθέντων όρων. Ειδικότερα, ένα πιστωτικό ίδρυμα δεν αποκλείεται να αποτελέσει πηγή αποσταθεροποίησης όταν εκλείπει η παγκόσμια διάσταση του δημιουργώντας αρνητικές εξωτερικότητες σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο.

¹⁷ Στη σύνοδο κορυφής του G-20 το 2008 στην Ουάσιγκτον, η οποία ήταν η πρώτη που συστάθηκε σε επίπεδο αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων, τα αιτήματα πολιτικής οδήγησαν στη δημιουργία σχεδίου δράσης το οποίο περιείχε ένα ευρύ φάσμα αναγκαίων ενεργειών που αφορούσαν μεταξύ άλλων την αναθεώρηση των διαδικασιών διευθέτησης και την ενίσχυση της συνεργασίας κατά τη διαχείριση κρίσεων. Η προτεραιότητα των συγκεκριμένων θεμάτων παγιώθηκε το 2009 στο Λονδίνο και εξειδικεύτηκε περαιτέρω στις επόμενες συνόδους, ενδεικτικά, βλ. **Declaration of the Summit on Financial Markets and the World Economy**, (15 Νοεμβρίου, 2008), προσβάσιμο από: https://www.g20.org/sites/default/files/g20_resources/library/Washington_Declaration.pdf και **G-20, London Summit – Leaders’ Statement**, (2 Απριλίου 2009), προσβάσιμο από: https://www.g20.org/sites/default/files/g20_resources/library/London_Declaration.pdf

¹⁸ **FSF (2009)** και **FSB (2010)**.

¹⁹ Τα συγκεκριμένα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να έχουν ικανότητα απορρόφησης ζημιών κυμαινόμενη σε υψηλότερα επίπεδα από τις συμφωνημένες ελάχιστες απαιτήσεις που καθορίζονται στο εποπτικό πλαίσιο Βασιλεία III, **BCBS (2013)** και **FSB (2013b)**.

Σε αντιστοιχία με τις παραπάνω πρακτικές, είναι εξίσου χρήσιμο να εφαρμόζεται μία μεθοδολογία που θα επιτρέπει στις αρμόδιες αρχές να αναγνωρίζουν τις εγχώρια συστημικά σημαντικές τράπεζες (Domestic Systemically Important Banks) και, κατά συνέπεια, να ασκούν έλεγχο παράλληλα με την επιβολή πρόσθετων υποχρεώσεων²⁰.

Προεκτείνοντας την συλλογιστική αυτή, διαδικασίες για την εντατική εποπτεία και διευθέτηση κρίσεων θα πρέπει να κατευθύνονται, επίσης, προς όλες τις κατηγορίες ιδρυμάτων. Η εναλλακτική προσέγγιση θα προϋπέθετε το δραστικό περιορισμό του μεγέθους των συστημικά σημαντικών τραπεζών και τη συνακόλουθη μείωση των χρηματοπιστωτικών δραστηριοτήτων σε σημείο που δεν θα συνιστούν πλέον απειλή για τις εθνικές οικονομίες. Μία τέτοια προοπτική, αν και εκ πρώτης όψεως θα μπορούσε να απομακρύνει τον κίνδυνο, δεν αποτελεί τη βέλτιστη λύση καθώς θα παρεμποδίσει την προσφορά εξειδικευμένων υπηρεσιών, θα δυσχεράνει την εξυπηρέτηση των διεθνώς δραστηριοποιούμενων (ως επί το πλείστον εταιρικών) πελατών και θα δώσει αυτόματα ένα ανταγωνιστικό πλεονέκτημα σε χώρες με μεγαλύτερο ΑΕΠ. Κατά τα τελευταία χρόνια, το εύρος και η κλίμακα των χρηματοπιστωτικών συναλλαγών έχουν γνωρίσει μία ραγδαία εξέλιξη σε αντίθεση με τα εργαλεία για το χειρισμό και την αντιμετώπιση κρίσεων ενώ, η παροχή ρητής ή εννοούμενης προστασίας από πλευράς των αρχών είναι συνυφασμένη με τη δημιουργία λανθασμένων κινήτρων. Συμπερασματικά, όλες οι τράπεζες θα πρέπει να μπορούν εξυγιανθούν ή εναλλακτικά να πτωχεύσουν προκειμένου να ελαχιστοποιηθεί το κοινωνικό κόστος και να διακοπεί ο φαύλος κύκλος που συνδέει την αποτυχία τους με τα δημόσια οικονομικά.

1.1.2 Ορισμός και εννοιολογική οριοθέτηση

Τα πιστωτικά ιδρύματα, όπως κάθε είδους επιχείρηση, ενδέχεται να βρεθούν σε μία κατάσταση κατά την οποία δεν θα είναι σε θέση να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις που έχουν αναλάβει είτε απέναντι στους καταθέτες τους ή τους πιστωτές τους. Οι συνθήκες κατά τις οποίες ένα τέτοιο ενδεχόμενο δύναται να πραγματοποιηθεί, συνήθως, συναρτώνται των κινδύνων στους οποίους εκτίθενται λόγω των δραστηριοτήτων τους, σύμφωνα με τα όσα αναφέρθηκαν ανωτέρω, και του γενικότερου κλίματος που επικρατεί στην οικονομία.

Ένα διακριτό χαρακτηριστικό του τραπεζικού τομέα αποτελεί το γεγονός ότι είναι ευάλωτος στην εκδήλωση πανικών. Κατά το βασικό υπόδειγμα, ο τραπεζικός πανικός συνίσταται στην μαζική απόσυρση καταθέσεων από ένα ή περισσότερα πιστωτικά ιδρύματα λόγω της πεποίθησης ότι έχουν καταστεί αφερέγγυα με άμεση επιδίωξη τον περιορισμό των επερχόμενων απωλειών. Τα αίτια πρόκλησης ενός πανικού ποικίλουν και τείνουν να επιτείνονται σε περιόδους κρίσεων²¹. Παρόλα αυτά, ακόμα και σε περιβάλλον οικονομικής σταθερότητας, καμία τράπεζα δεν είναι σε θέση να ανταποκριθεί στη ρευστοποίηση των καταθέσεων πάνω από κάποια όρια καθώς, ανά πάσα στιγμή, μόνο ένα μέρος αυτών διατηρείται άμεσα διαθέσιμο.

²⁰ BCBS (2012). Επιπλέον, κρίνεται σκόπιμο να σημειωθεί ότι οι αρμόδιες αρχές πιθανόν να κληθούν να παρέμβουν ακόμα και σε λιγότερο σημαντικά ιδρύματα, λόγω του δυναμικά συστημικού τους χαρακτήρα.

²¹ Για τους τραπεζικούς πανικούς βλ. Calomiris and Gorton (1991), και Diamond and Dybvig (1983).

Επιπρόσθετα, ο ετεροχρονισμός των ληκτοτήτων μεταξύ των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού δημιουργεί προϋποθέσεις κατά τις οποίες η θέση ρευστότητας μίας τράπεζας δεν θα αναχρηματοδοτηθεί επαρκώς προκειμένου να καλυφθούν οι αυξημένες ανάγκες κυρίως όταν επικρατεί μία γενικευμένη αστάθεια. Παράλληλα, η ποιότητα του ενεργητικού φθίνει εξαιτίας της συνολικής μείωσης της αξίας των περιουσιακών στοιχείων ενώ τα δάνεια και οι πιστώσεις που έχουν χορηγηθεί τείνουν να μην εξυπηρετούνται στον ίδιο βαθμό. Η προκύπτουσα αναντιστοιχία σε σχέση με το ύψος του παθητικού θα δημιουργήσει έλλειμμα το οποίο θα καλυφθεί είτε μέσω δανεισμού (και από άλλα ιδρύματα) ή στην έσχατη περίπτωση μέσω της εκποίησης των υπάρχοντων περιουσιακών στοιχείων σε τιμές χαμηλότερες της τιμής αγοράς για να εξασφαλιστεί η άμεση ρευστότητα.

Η αδυναμία ακόμα και μίας τράπεζας να εξυπηρετήσει τις υποχρεώσεις της όταν καταστούν απαιτητές σε συνδυασμό με την ανεπαρκή πληροφόρηση του κοινού αναφορικά με την ακριβή κατάσταση που επικρατεί θα δημιουργήσει συνθήκες κατά τις οποίες η απώλεια εμπιστοσύνης μεταδίδεται στο σύνολο του τομέα. Ο πανικός, αν εκκινήσει, τείνει να δρα ανατροφοδοτικά δίνοντας κίνητρα ακόμα και σε επαρκώς πληροφορημένους δρώντες να μετατρέψουν τις καταθέσεις τους σε μετρητά ή άλλες μορφές χρηματοπιστωτικών προϊόντων.

Στα πλαίσια της, εν γένει, προστασίας του τραπεζικού συστήματος οι κεντρικές τράπεζες έχουν τη δυνατότητα να παρέμβουν μέσω του δανεισμού της εσχάτης προσφυγής (lender of last resort) ενισχύοντας ένα πιστωτικό ίδρυμα το οποίο δεν μπορεί να χρηματοδοτηθεί ούτε από ιδιώτες επενδυτές ούτε από τη διατραπεζική αγορά. Με αυτόν τον τρόπο αποφεύγεται η περιέλευση του σε αφερεγγυότητα και ανακόπτεται η πρόκληση πανικού που θα επιδεινώσει τη θέση ακόμα και των υγιών ιδρυμάτων οδηγώντας σε συστημική κατάρρευση²². Ο δανεισμός έσχατης προσφυγής παρέχεται με αυστηρούς όρους και αφορά αποκλειστικά φερέγγυα πιστωτικά ιδρύματα τα οποία έχουν μία προσωρινή έλλειψη ρευστότητας²³. Επομένως, δεν είναι σχεδιασμένος για να επιλύει όλα τα προβλήματα που πρόκειται να συναντήσει ένα πιστωτικό ίδρυμα.

Στο σημείο αυτό μπορούν να εξαχθούν δύο βασικά συμπεράσματα. Αρχικά, κύριο κριτήριο για τον καθορισμό της πολιτικής που θα ακολουθηθεί αποτελεί η προκαταρκτική αναγνώριση και διάγνωση, από πλευράς των αρμόδιων αρχών, των ζητημάτων αλλά και της φύσης των αντιξοοτήτων που σχετίζονται με το εκάστοτε πιστωτικό ίδρυμα. Πιο συγκεκριμένα, αν οι δυσλειτουργίες που εμφανίζονται αποδίδονται σε έκτακτες και προσωρινές περιστάσεις ή αν οφείλονται σε ενδογενείς αδυναμίες που προκλήθηκαν από το σύνολο της δραστηριότητας του. Κατά την τελευταία περίπτωση τίθεται υπό αμφισβήτηση η φερεγγυότητα του οπότε είναι αμφίβολο το αν ο δανεισμός έσχατης προσφυγής θα προσφέρει μία οριστική επίλυση.

Επιπρόσθετα, οι πρόσφατη εμπειρίες απέδειξαν ότι οι αρμόδιες αρχές δεν είναι σε θέση να προλαμβάνουν την εκδήλωση κάθε κρίσης στον τραπεζικό τομέα ενώ, δεν μπορούν (ούτε και θα έπρεπε), ακόμα και αν έχουν την ευχέρεια, να διατηρούν επ' αόριστον εν ζωή έναν αφερέγγυο οργανισμό²⁴. Αφενός, διότι το κόστος χρηματοδότησης είναι πολύ υψηλό και

²² Ένα σχετικά πρόσφατο παράδειγμα αποτελεί η προσφυγή της Northern Rock στον αναχρηματοδοτικό δανεισμό της κεντρικής της τράπεζας στις 14 Σεπτεμβρίου του 2007.

²³ **Freixas and Parigi (2008)**.

²⁴ **Hoffman and Santomero (1998)**, σελ. 8.

αφετέρου επειδή διαμορφώνουν τις προσδοκίες των λοιπών συμμετεχόντων αυξάνοντας τα κίνητρα για υπερβολική ανάληψη κινδύνων.

Κατά το ενδεχόμενο όπου υπάρχει αμετάκλητη έκθεση σε αφερεγγυότητα η επιστροφή στους κανονικούς ρυθμούς επιτυγχάνεται με την εφαρμογή πολιτικών οι οποίες στοχεύουν στην εξυγίανση με πρωταρχικό σκοπό την αποφυγή εξάντλησης της καθαρής θέσης του πιστωτικού ιδρύματος. Εάν η αναδιάρθρωση δεν επιτευχθεί και η επιδιωκόμενη ανάκαμψη δεν μπορεί να δρομολογηθεί τότε θα πρέπει να καθίσταται δυνατή η έξοδος από την αγορά κατά τρόπο που θα ελαχιστοποιεί τις ζημιές που επιμερίζονται στους διάφορους ενδιαφερόμενους, ήτοι τους καταθέτες, τους πιστωτές, τους μετόχους αλλά και στο σύνολο της οικονομίας. Η ικανοποίηση του αιτήματος δεν μπορεί να υλοποιηθεί χωρίς συγκεκριμένους εξειδικευμένους μηχανισμούς οι οποίοι εννοιολογικά εντάσσονται στο πεδίο της διευθέτησης (resolution).

Ο όρος, αν αποδοθεί με έναν αρκετά ευρύ τρόπο, γίνεται αντιληπτός ως οποιαδήποτε ενέργεια που αναλαμβάνεται από μία δημόσια αρχή προοριζόμενη να διατηρήσει τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα. Ήδη από το 2007 οι περισσότερες χώρες είχαν σε ισχύ καθεστώτα διευθέτησης τα οποία περιλάμβαναν μεν μία ποικιλία εξουσιών αλλά παρουσίαζαν υστερήσεις καθώς δεν καθιστούσαν διαθέσιμα εργαλεία που θα μπορούσαν να αποδειχτούν εξαιρετικά χρήσιμα ειδικά ενόψει μίας ταχέως εξελισσόμενης χρηματοπιστωτικής κρίσης. Ακόμα, οι διαφοροποιήσεις που διαπιστώνονται μεταξύ των δικαιοδοσιών αποδεικνύουν ότι η έννοια και το περιεχόμενο του τυγχάνουν διαφορετικών ερμηνειών²⁵. Η ακριβέστερη οριοθέτηση συναντάται στη βιβλιογραφία όπου εξειδικεύεται περαιτέρω με την προσθήκη στοιχείων και ορίζεται ως το:

«πλήρες φάσμα δραστηριοτήτων ανάκαμψης και διευθέτησης που περιλαμβάνουν δημόσια παρέμβαση (ιδιωτικά ή δημόσια χρηματοδοτούμενη), που συμπεριλαμβάνει, για παράδειγμα, συγχωνεύσεις και εξαγορές, ανακεφαλαιοποιήσεις μέσω ιδίων κεφαλαίων, δάνεια, μετατροπές χρέους σε μετοχές, μεταφορά στοιχείων ενεργητικού και παθητικού, προσωρινή διοίκηση (ή διαχείριση), αναδιοργάνωση και εκκαθάριση»²⁶.

Σε ένα αρχικό στάδιο, παρατηρούμε ότι η παρέμβαση δεν περιορίζεται στο να διασώσει το προβληματικό ίδρυμα αλλά επεκτείνεται μέχρι την εκκαθάριση και ουσιαστικά την παύση λειτουργίας αυτού.

Ο ορισμός που προσφέρεται από το FSB κινείται σε παρόμοια πλαίσια:

«Κάθε δράση που αναλαμβάνεται από δημόσια αρχή σε σχέση με μια εταιρία που πληροί τις προϋποθέσεις για την είσοδο σε διευθέτηση, και ιδίως την άσκηση μιας εξουσίας διευθέτησης με ή χωρίς τη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα, με σκοπό την επίτευξη ενός ή περισσότερων από τους εκ του νόμου προβλεπόμενους σκοπούς της διευθέτησης. Η διευθέτηση μπορεί να περιλαμβάνει την εφαρμογή των διαδικασιών του πτωχευτικού δικαίου σε τμήματα μιας επιχείρησης σε διευθέτηση, σε συνδυασμό με την άσκηση των εξουσιών διευθέτησης²⁷».

Επιπλέον ορισμοί περιγράφουν τις διαδικασίες διευθέτησης ως τους μηχανισμούς που εξασφαλίζουν την προστασία των καταναλωτών, τη σταθερότητα και την αποτελεσματικότητα της αγοράς και τον περιορισμό του ηθικού κινδύνου ενόψει μίας

²⁵ BCBS (2011a), σελ. 7 – 8.

²⁶ Hagan and Viñals (2010), σελ. 6.

²⁷ FSB (2013a), σελ. 4.

τραπεζικής κρίσης²⁸. Για τους σκοπούς της παρούσας ανάλυσης, καθώς θα εστιάσουμε στον τραπεζικό τομέα, και καθώς οι διάφοροι μηχανισμοί έχουν μια διαχρονική εξέλιξη, όπως θα δούμε στη συνέχεια, θα υιοθετήσουμε τον, κατά το δυνατότερο, ευρύτερο ορισμό σύμφωνα με τον οποίο διευθέτηση αποτελεί, κάθε μέτρο ή σειρά διαδικασιών που συνιστούν έγκαιρη παρέμβαση στη λειτουργία ενός προβληματικού πιστωτικού ιδρύματος με σκοπό την εξυγίανση ή την εκκαθάριση αυτού κατά τρόπο που ελαχιστοποιεί τις δυσμενείς επιπτώσεις στο σύνολο της οικονομίας. Τα μέτρα αυτά κυμαίνονται εκτός του πλαισίου της τραπεζικής εποπτείας, και μπορούν να λαμβάνονται από αρχές πλην των εποπτικών αρχών χωρίς, βέβαια, να αποκλείεται η συμμετοχή τους.

Εξετάζοντας τα επιμέρους στοιχεία του ορισμού αναγνωρίζουμε μερικά βασικά και διακριτά σημεία:

- Η διευθέτηση συνιστά διοικητική παρέμβαση (εφαρμογή παρεμβατικής πολιτικής) από την αρμόδια δημόσια αρχή στον προβληματικό οργανισμό (υπό 1.2).
- Η παρέμβαση επιτάσσει συγκεκριμένους όρους και διαδικασίες οι οποίες θα ακολουθηθούν.
- Υλοποιείται με τη χρήση εργαλείων σαφώς καθορισμένων σε κάθε εθνικό νομικό πλαίσιο (υπό 1.3).
- Αφορά προβληματικά πιστωτικά ιδρύματα τα οποία έχουν εκτεθεί αμετάκλητα σε αφερεγγυότητα.
- Τελικός στόχος είναι η εξυγίανση και η επιστροφή στην ομαλή λειτουργία ή, αν αυτό καταστεί ανέφικτο, η έναρξη διαδικασιών εκκαθάρισης.

Απαραίτητες προϋποθέσεις αποτελούν:

- Η ελαχιστοποίηση του κοινωνικού κόστους και κυρίως των ζημιών που είναι δυνατό να προκληθούν στους φορολογούμενους και τους λοιπούς ενδιαφερομένους.
- Ο καταμερισμός των απωλειών στα εμπλεκόμενα μέρη.
- Η διασφάλιση της σταθερότητας του τραπεζικού τομέα και του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

1.1.3 Γενικά χαρακτηριστικά και αντικείμενο της παρέμβασης

Όπως έχει ήδη καταδειχθεί η απουσία ενός πλήρους και ορθά σχεδιασμένου νομικού πλαισίου περιορίζει την ικανότητα αντίδρασης των αρμόδιων αρχών επιτρέποντας μόνο τη διάσωση ή την εκκαθάριση των προβληματικών πιστωτικών ιδρυμάτων. Και οι δύο εναλλακτικές δεν φαίνονται επαρκείς προκειμένου να ικανοποιήσουν στο έπακρο τα αιτήματα πολιτικής που διαπνέουν τους βασικούς αντικειμενικούς στόχους μίας διαδικασίας διευθέτησης. Κατά την πρώτη περίπτωση, οι εθνικές κυβερνήσεις σπεύδουν να συνδράμουν το προβληματικό πιστωτικό ίδρυμα μέσω της εφαρμογής έκτακτων, και τις περισσότερες φορές ad hoc, σχεδίων διάσωσης προκειμένου να αποφύγουν τη διακύβευση της σταθερότητας του τραπεζικού τομέα σε βραχυπρόθεσμο ορίζοντα. Η αντίδραση, παρότι μεν άμεση, είναι αμφίβολο ότι είναι η ιδανική καθώς:

²⁸ Dewatripont and Freixas (2010), σελ. 411 – 412 και BCBS (2010), σελ. 1.

- Η παροχή χρηματοδότησης ή εγγυήσεων είναι πιθανόν να ξεπερνά τις δυνατότητες της κυβέρνησης, ειδικά όταν υποκείμενο της επέμβασης αποτελεί ένα συστημικά σημαντικό ίδρυμα, και ουσιαστικά να εμπερικλείει τον κίνδυνο μετεξέλιξης μίας κατ' αρχήν τραπεζικής κρίσης σε δημοσιονομική²⁹.
- Το κόστος επιβαρύνει τα δημόσια οικονομικά και κατ' επέκταση τους φορολογούμενους χωρίς να παρέχονται μόνιμες λύσεις.

Από την άλλη, η εναλλακτική της προσφυγής στις ήδη υφιστάμενες εθνικές νομοθεσίες περί αφερεγγυότητας όπου η ικανοποίηση των διεκδικούμενων απαιτήσεων πραγματώνεται μέσω της δικαστικής οδού είναι εξίσου αναποτελεσματική³⁰. Αν και οι εν λόγω διαδικασίες δεν ταυτίζονται συνήθως με τις διατάξεις του πτωχευτικού δικαίου που ισχύουν για τις λοιπές επιχειρήσεις, στοχεύουν μεν, ως επί τω πλείστον, στη δίκαιη μεταχείριση των κάθε είδους πιστωτών και τη διασφάλιση των συμφερόντων τους αλλά δεν είναι προορισμένες να λαμβάνουν υπόψη τα ιδιαίτερα γνωρίσματα του τραπεζικού τομέα ούτε να διαγιγνώσκουν τον αντίκτυπο στην οικονομία όντας παράλληλα περισσότερο χρονοβόρες³¹. Κατά συνέπεια, η υπαγωγή μίας αφερέγγυας τράπεζας σε τέτοιες ρυθμίσεις θα έχει δύο επακόλουθα:

- Θα ανακόψει (ή θα δυσχεράνει σε μεγάλο βαθμό) την επιτέλεση βασικών διεργασιών.
- Θα μειώσει τη συνολική αξία του ενεργητικού σε βαθμό όπου οι απώλειες που θα απορροφηθούν από τους πιστωτές θα είναι συγκριτικά μεγαλύτερες.

Εάν συνδυάσουμε τις παραπάνω συνισταμένες είναι εύκολο να διακρίνουμε πως επηρεάζεται η θέση της κάθε ομάδας ενδιαφερομένων. Πιο συγκεκριμένα, οι καταθέτες θα απωλέσουν την άμεση πρόσβαση στα κεφάλαιά τους και τα συστήματα πληρωμών με αποτέλεσμα να δυσχερανηθεί η πραγματοποίηση των καθημερινών τους συναλλαγών και η εκπλήρωση των κάθε είδους υποχρεώσεών τους. Η επιστροφή στην πρότερη κατάσταση θα συντελεστεί με την ενεργοποίηση του συστήματος εγγύησης καταθέσεων ενώ, όπου τέτοιου είδους κάλυψη δεν υφίσταται αναμένεται ότι θα υποστούν ζημιές³². Σε ένα δεύτερο στάδιο, οι πάσης φύσεως δανειζόμενοι δεν θα έχουν τη δυνατότητα να επωφεληθούν των παρεχόμενων πιστώσεων και δανείων γεγονός που θα παρεμποδίσει την επιτέλεση των εργασιών τους και θα τους οδηγήσει στην αναζήτηση εναλλακτικών πηγών χρηματοδότησης.

Η θέση της τράπεζας υπό εκκαθάριση παροτρύνει τους εξασφαλισμένους δανειστές πέραν των καταθετών να σπεύσουν στη βεβιασμένη πώληση των στοιχείων που κρατούν στο χαρτοφυλάκιό τους επιδιώκοντας τη διασφάλιση της αξίας της αρχικής τους επένδυσης. Ανεξάρτητα από τη μορφή του δανεισμού (είτε πρόκειται για συμφωνίες επαναγοράς, καλυμμένες ομολογίες κ.α.) η αδυναμία ικανοποίησης των υποχρεώσεων στο ακέραιο

²⁹ Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα της Ιρλανδικής τραπεζικής κρίσης, **Herring (2012)**, σελ. 3.

³⁰ **Freixas (2010)**, σελ. 382.

³¹ Επιπλέον, τα καθεστώτα αφερεγγυότητας των διαφόρων δικαιοδοσιών μπορεί να έχουν διαφορετικούς στόχους (αναφορικά με το αν διάκεινται υπέρ του οφειλέτη ή του πιστωτή) ενώ, διαφορετικές πρακτικές μπορεί επίσης να εφαρμόζονται σε σχέση με την ιεράρχηση των προτεραιοτήτων ή την αντιμετώπιση των απαιτήσεων, **BCBS (2010)**, σελ. 26.

³² Ακόμα και όταν οι καταθέσεις καλύπτονται απώλειες μπορούν να σημειωθούν αναλόγως με το εάν αυτές ξεπερνούν το ελάχιστο όριο κάλυψης που προσφέρει το σύστημα εγγύησης καταθέσεων.

δημιουργεί απαιτήσεις το ύψος των οποίων ενδέχεται να είναι αρκετά υψηλό ώστε να εξαντλήσει το μετοχικό κεφάλαιο και να επιφέρει αισθητές απώλειες σε όλες τις κατηγορίες πιστωτών. Η μαζική αυτή αντίδραση θα έχει ως συνέπεια την αυτόματη πτώση της τιμής τόσο παρόμοιων όσο και ομοειδών κινητών αξιών μεταφέροντας ζημιές και στους λοιπούς συμμετέχοντες της αγοράς³³.

Όσο μετατίθεται χρονικά η εξεύρεση μίας οριστικής λύσης τόσο πιο πιθανή είναι η μετάδοση των αρνητικών επιπτώσεων στον τραπεζικό τομέα ενώ, επίσης, πίεση θα ασκηθεί:

- στο σύστημα εγγύησης καταθέσεων το οποίο ενδέχεται επίσης με τη σειρά του να χρειαστεί στήριξη³⁴.
- στα συστήματα πληρωμών και διακανονισμού τα οποία, αν δεν είναι αρκετά εύρωστα δεν θα αποτρέψουν τη μετάδοση διαταραχών στα υπόλοιπα μέλη τους.

Αθροιστικά, οι παραπάνω λόγοι δικαιολογούν την ανάγκη προσφυγής σε ειδικές διαδικασίες που εξασφαλίζουν την αδιάκοπη συνέχιση λειτουργιών μίας τράπεζας (going concern) κατά την αναδιάρθρωσή ή τη μεταφορά δραστηριοτήτων, αίτημα που καθίσταται πιο σύνθετο όταν αυτή είναι ενεργή σε διακρατικό επίπεδο οπότε και πρέπει να επιτευχθεί η μη διακοπή της ομαλής λειτουργίας της σε περισσότερες δικαιοδοσίες. Με δεδομένο ότι τα γνωρίσματα των καθεστώτων διαφέρουν ουσιαδώς, προβλήματα είναι πιθανό να προκύψουν κατά τη προσπάθεια διευθέτησης ενός διασυνοριακού τραπεζικού ομίλου. Ένα προκαταρκτικό συμπέρασμα που μπορεί να συναχθεί είναι ότι οι αρμόδιες αρχές χρειάζονται περισσότερες εναλλακτικές και περισσότερη ομοιομορφία στους κανόνες διευθέτησης ώστε να διευκολυνθεί η μεταξύ τους συνεργασία.

Μετά την εκδήλωση της χρηματοπιστωτικής κρίσης, ευρείας κλίμακας μεταρρυθμίσεις πραγματοποιήθηκαν σε ένα πλήθος χωρών. Επί παραδείγματι, στο Ηνωμένο Βασίλειο, οι προβληματικές τράπεζες υπόκειντο στις διατάξεις της νομοθεσίας περί αφερεγγυότητας των εταιριών έως και το 2008. Η θέσπιση έκτακτης νομοθεσίας έδωσε ευρύτερες εξουσίες στο υπουργείο οικονομικών με αφορμή την εθνικοποίηση της Northern Rock μέχρι το 2009 οπότε και θεσπίστηκε το μόνιμο πλαίσιο για τη διευθέτηση τραπεζών (UK Banking Act, 2009). Οι Η.Π.Α. με την υιοθέτηση του Wall Street Reform and Consumer Protection Act (Dodd Frank Act) το 2010 έδωσαν αυξημένες εξουσίες στις δικές τους αρχές διευθέτησης³⁵. Στη Γερμανία και τη Γαλλία οι διαδικασίες διευθέτησης τελούνταν από την εποπτική αρχή υπό την επίβλεψη των δικαστηρίων. Τροποποιήσεις για τον προσδιορισμό και την ανάθεση ευρύτερων εξουσιών στις αρμόδιες αρχές συντελέστηκαν το 2011 και το 2013 αντίστοιχα. Στην Ολλανδία και το Μεξικό τα υπάρχοντα καθεστάτα ενδυναμώθηκαν εξίσου με την εισαγωγή νέων εργαλείων³⁶.

Πρωταρχικό ζητούμενο ήταν και παραμένει η ταχεία σταθεροποίηση του προβληματικού ιδρύματος μαζί με την εξάλειψη της ανάγκης προσφυγής σε ευρείας έκτασης έκτακτες διασώσεις που θέτουν υπό διακύβευση το ευρύτερο δημόσιο συμφέρον αλλά και σε

³³ Παρεμφερείς συνέπειες θα επέλθουν εάν η προβληματική τράπεζα έχει θέση αντισυμβαλλόμενου σε συναλλαγές με αντικείμενο παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα, **Huertas (2011a)**, σελ. 3 – 7.

³⁴ **Schoemaker and Gros (2012)**, σελ. 2.

³⁵ Η υιοθέτηση του Dodd Frank Act από τις Η.Π.Α. στις 21 Ιουλίου του 2010 επέκτεινε τις εξουσίες των αρμόδιων αρχών σε συστημικά σημαντικά ιδρύματα όλων των ειδών και σε χρηματοδοτικές εταιρίες συμμετοχών (financial holding companies). Ειδικότερα, βλ. **Jackson and Skeel (2012)**.

³⁶ Για ορισμένες ενδεικτικές αναφορές βλ. **Cihák and Nier (2009)**, σελ. 9 – 10, **Hynes and Walt (2010)** και **FSB (2013a)**, σελ. 17 – 18 και 43 – 46.

μία βεβαιωμένη εκκαθάριση, λόγω του δυσβάσταχτου εξωτερικού κόστους. Κρίσιμη είναι η διατήρηση της πειθαρχίας της αγοράς η οποία ενισχύεται όταν οι διάφοροι συμμετέχοντες έχουν την ξεκάθαρη αντίληψη ότι οι αρμόδιες αρχές είναι πρόθυμες και ικανές να επιτύχουν την ομαλή και ελεγχόμενη διευθέτηση, παγιώνεται δε όταν τα ανώτερα διευθυντικά στελέχη, οι μέτοχοι και οι πιστωτές έρχονται προ των ευθυνών τους υφιστάμενοι οι ίδιοι απώλειες. Συνεπώς, συνολικά ιδωμένο, ένα καθεστώς προκειμένου να είναι ολοκληρωμένο, θα πρέπει να στοχεύει στην εκπλήρωση συγκεκριμένων αντικειμενικών στόχων:

- Διασφάλιση της συνέχισης των βασικών τραπεζικών λειτουργιών έως το πέρας των διαδικασιών αφενός λόγω της φύσης των υπηρεσιών που παρέχουν τα πιστωτικά ιδρύματα και αφετέρου λόγω των υψηλής διασύνδεσης τους σε σχέση με τις λοιπές μορφές χρηματοπιστωτικών οργανισμών.
- Υιοθέτηση ξεκάθαρων και προβλέψιμων διαδικασιών³⁷.
- Έγκαιρη θέση του προβληματικού πιστωτικού ιδρύματος υπό καθεστώς διευθέτησης με σκοπό την αποφυγή της αδικαιολόγητης μείωσης της αξίας του³⁸.
- Επιλογή της μεθόδου που θα προσφέρει οριστική επίλυση σε σύντομο χρονικό διάστημα επιφέροντας το λιγότερο δυνατό κόστος για όλες τις ομάδες ενδιαφερομένων.
- Προστασία των καταθετών και ίση μεταχείριση των πιστωτών σύμφωνα με την ιεράρχηση/κατάταξη των απαιτήσεων.
- Περιορισμός του ηθικού κινδύνου.
- Αποφυγή πρόκλησης συστημικού κινδύνου.

Οι παραπάνω στόχοι θα πρέπει να μετουσιώνονται σε κανόνες που με τη σειρά τους θα συσσωματώνονται σε συνεκτικά νομικά πλαίσια. Τον Οκτώβριο του 2011, το FSB δημοσίευσε την έκθεση Key Attributes of Effective Resolution Regimes for Financial Institutions, περιγράφοντας λεπτομερώς τα βασικά συστατικά στοιχεία και χαρακτηριστικά τους. Το Νοέμβριο της ίδιας χρονιάς αναγνωρίστηκε από τη σύνοδο κορυφής του G20 (που έλαβε χώρα στις Κάννες) ως το διεθνές πρότυπο για τα καθεστάτα διευθέτησης³⁹. Η επιδιωκόμενη εναρμόνιση τους σε διεθνές επίπεδο θα έχει διττό όφελος καθώς:

- Θα επιτρέψει τη δημιουργία εύρωστων νομικών πλαισίων.
- Θα διευκολύνει την πληρέστερη συνεργασία μεταξύ των εθνικών αρχών κατά τη διευθέτηση τραπεζών με διεθνή δραστηριότητα.

1.2 Αρχή διευθέτησης

Ως αρχή διευθέτησης ορίζεται η διοικητική αρχή που είναι υπεύθυνη για την άσκηση παρεμβατικών πολιτικών επί των πιστωτικών ιδρυμάτων που υπάγονται στη δικαιοδοσία της. Πρωταρχική της επιδίωξη είναι η οριστική επίλυση των προβλημάτων που αυτά αντιμετωπίζουν διασφαλίζοντας, συγχρόνως, την επίτευξη των παραπάνω αντικειμενικών

³⁷ Herring (2012), σελ. 5.

³⁸ Το συγκεκριμένο αίτημα αποτελεί, γενικά, βασικό χαρακτηριστικό κάθε ορθά σχεδιασμένης πτωχευτικής διαδικασίας, βλ. Hart (2000), σελ. 3.

³⁹ Πριν από την έλευση των Key Attributes, η Επιτροπή της Βασιλείας είχε προβεί στη δημοσίευση έκθεσης με μία σειρά συστάσεων (BCBS Recommendations) τον Μάρτιο του 2010. Τα πρότυπα αυτά υιοθετήθηκαν επίσης από το G20 στη σύνοδο κορυφής του Τορόντο τον Ιούνιο του 2010.

στόχων⁴⁰. Η χρησιμότητα των αποτελεσματικών πρακτικών γίνεται πιο ξεκάθαρη αν συνυπολογιστεί ότι, κάθε φορά που μία αρχή διευθέτησης ασκεί τις εξουσίες της για να επαναφέρει τη σταθερότητα στον τραπεζικό τομέα συναντά κάποια βασικά εμπόδια. Το κυριότερο από αυτά είναι ότι καλείται να εξυγιάνει ένα πιστωτικό ίδρυμα που, κατά πάσα πιθανότητα, διαθέτει ελάχιστα ή καθόλου κεφάλαια την ίδια στιγμή όπου η αξία των στοιχείων του ενεργητικού του τείνει να μειώνεται⁴¹. Σε αντίθεση με την εποπτεία, η οποία είναι μία διαρκής διαδικασία, η διευθέτηση συντελείται μόνο όταν καθίσταται επιβεβλημένη οπότε ιδιαίτερη βαρύτητα αποκτά η ικανότητα διεξαγωγής πλήρους και επαρκούς αξιολόγησης για την επιλογή του καλύτερου δυνατού σχεδίου δράσης και την κατάλληλη χρήση των εξειδικευμένων εργαλείων (βλ. αμέσως κατωτέρω, υπό 1.3) που θα επιτρέψει την αναδιάρθρωση του ισολογισμού και το διαχωρισμό των μη αποδοτικών στοιχείων.

Συμπληρωματικά, η λήψη ενεργειών θα πρέπει να γίνεται με γνώμονα την προστασία των δικαιωμάτων ενός ευρύτατου συνόλου ομάδων. Ένα παράδειγμα προσφέρει η περίπτωση της διευθέτησης της αμερικανικής Washington Mutual η οποία τέθηκε υπό τη διαχείριση του FDIC στις 25 Σεπτεμβρίου του 2008. Το σύνολο των εγγυημένων καταθέσεων μεταβιβάστηκαν στη JP Morgan Chase μαζί με μέρος του ενεργητικού ούτως ώστε να αποφευχθεί η επικείμενη πτώχευση. Από την άλλη πλευρά, όμως, οι μη εξασφαλισμένοι πιστωτές και οι καταθέτες, τα κεφάλαια των οποίων υπερέβαιναν το εγγυημένο όριο κάλυψης των 100.000 δολαρίων, σημείωσαν σοβαρές ζημιές⁴². Επιπλέον, οι μέτοχοι, υπέστησαν σχεδόν ολοκληρωτικές απώλειες, γεγονός που τους ώθησε να κινηθούν νομικά κατά του FDIC.

Οποιαδήποτε απόφαση και συνεπαγόμενη ανάληψη ενεργειών από μέρος της εκάστοτε αρμόδιας αρχής θα έχει άμεσο αντίκτυπο στη μελλοντική συμπεριφορά όλων των συμμετεχόντων καθώς διαμορφώνει τις προσδοκίες που σχηματίζουν σχετικά με το αναμενόμενο κόστος που θα κληθούν να επωμιστούν κατά την ενδεχόμενη έκθεση μίας τράπεζας σε αφερεγγυότητα⁴³. Η μέθοδος που ακολουθήθηκε από το FDIC αποσκοπούσε στη διευθέτηση της Washington Mutual με τρόπο που θα επέφερε τη μικρότερη δυνατή επιβάρυνση στο σύστημα εγγύησης καταθέσεων⁴⁴. Η έκταση των συνεπειών επιδείνωσε τη θέση των υπόλοιπων τραπεζών που, κατά το ίδιο διάστημα, είχαν έρθει αντιμέτωπες με παρόμοια προβλήματα καθώς πυροδότησε ένα κλίμα ανασφάλειας στις αγορές αναφορικά με τη μεταχείριση των συστημικά σημαντικών τραπεζών⁴⁵.

⁴⁰ Ανά περιπτώσεις χωρών συναντώνται διαφορετικές πρακτικές αναφορικά με την ανάθεση των εξουσιών διευθέτησης. Για παράδειγμα στη Γερμανία και την Ελβετία οι εποπτικές αρχές (BaFin και FINMA αντίστοιχα) λειτουργούν και ως αρχές διευθέτησης ενώ, αντίθετα, στο Ηνωμένο Βασίλειο υφίσταται διαχωρισμός των εξουσιών μεταξύ της κεντρικής τράπεζας και του Υπουργείου Οικονομικών.

⁴¹ Santomero and Hoffman (1998), σελ. 6.

⁴² Με τη θέση του Dodd Frank Act σε ισχύ το ελάχιστο όριο κάλυψης έχει ανέλθει πλέον μόνιμα στις 250.000 δολάρια.

⁴³ Ibid, σελ. 7.

⁴⁴ Σύμφωνα με σχετική νομοθεσία των Η.Π.Α. (FDICIA) το FDIC διατηρεί τη δυνατότητα να μην ακολουθήσει τη μέθοδο διευθέτησης με το χαμηλότερο δυνατό κόστος υπό τη συνδρομή έκτακτων περιστάσεων κάνοντας χρήση της εξαιρέσης λόγω συστημικού κινδύνου (systemic risk exception). Η συγκεκριμένη εξαίρεση παρέχεται από τον Υπουργό Οικονομικών μετά από διαβούλευση με τον Πρόεδρο των Η.Π.Α. και μετά από την έγκριση των 2/3 του διοικητικού συμβουλίου του FDIC.

⁴⁵ Η Washington Mutual ήταν η έκτη μεγαλύτερη τράπεζα των Η.Π.Α. εκείνη τη χρονική περίοδο. Huertas (2011), σελ. 4 – 5.

Ανεξάρτητα από τη μορφή ή το εύρος των αρμοδιοτήτων που θα της δοθούν η αρμόδια αρχή (ή αρχές) καλείται να ασκήσει ορισμένα βασικά καθήκοντα και επομένως διαθέτει εκτεταμένες εξουσίες. Ειδικότερα:

- Είναι υπεύθυνη για τον καθορισμό του χρονικού σημείου έναρξης των διαδικασιών διευθέτησης. Σημειώνεται πως δεν είναι πάντα ξεκάθαρο το πότε ένα πιστωτικό είναι αμετάκλητα αφερέγγυο καθώς η αδυναμία εκπλήρωσης ορισμένων υποχρεώσεων ενδέχεται να υποδεικνύει μία προσωρινή έλλειψη ρευστότητας.
- Επιλέγει την κατάλληλη μέθοδο και εργαλείο (ή συνδυασμό αυτών) ώστε να επιτευχθεί η ταχεία και αποτελεσματική διευθέτηση με το χαμηλότερο δυνατό κόστος συνεκτιμώντας συγχρόνως τον αντίκτυπο των ενεργειών της στη χρηματοπιστωτική σταθερότητα άλλων δικαιοδοσιών. Κατά αυτόν τον τρόπο ελαχιστοποιούνται οι απώλειες και ταυτόχρονα περιορίζεται ο συστημικός κίνδυνος.
- Διαθέτει την ευχέρεια να επιβάλλει προσωρινούς περιορισμούς (ιδανικά όχι πάνω από δύο (2) εργάσιμες ημέρες) επί των δικαιωμάτων των αντισυμβαλλομένων που αφορούν την εκκαθάριση, την επίσπευση ή την καταγγελία χρηματοοικονομικών συμβάσεων. Η ίδια δυνατότητα επεκτείνεται και σε περιπτώσεις όπου επιχειρείται η αναγκαστική εκτέλεση με την αναστολή των σχετικών δικαστικών αποφάσεων⁴⁶. Η εξουσία αυτή είναι ιδιαίτερος κρίσιμη για την επιτυχή διεκπεραίωση της αξιολόγησης της χρηματοοικονομικής θέσης του πιστωτικού ιδρύματος όπως μόλις αναφέρθηκε⁴⁷.
- Προβαίνει στην τακτική εκτίμηση της δυνατότητας διευθέτησης (resolvability assessment) προκειμένου να προσδιοριστεί το κατά πόσο είναι εφικτή η εφαρμογή των σχεδιαζόμενων ενεργειών για την εξυγίανση του πιστωτικού ιδρύματος. Η εν λόγω διαδικασία συνίσταται επίσης στην προκαταρκτική διάγνωση, από μέρους της αρμόδιας αρχής, του βαθμού αξιοπιστίας της επιλεγόμενης, σε κάθε περίπτωση, μεθόδου διευθέτησης⁴⁸. Η αξιολόγηση γίνεται με τη χρήση ποιοτικών κριτηρίων και αποσκοπεί στη «χαρτογράφηση» (mapping) των κύριων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων συνυπολογίζοντας τη συστημική σημαντικότητα τους και το βαθμό συσχέτισής τους με την εταιρική διάρθρωση. Η αρμόδια αρχή εξουσιοδοτείται να απαιτεί δομικές και οργανωτικές μεταβολές εάν κρίνει ότι είναι αναγκαίες⁴⁹.
- Είναι υπεύθυνη για την αξιολόγηση των σχεδίων ανάκαμψης και διευθέτησης (βλ. κατωτέρω υπό 1.4)

Ο πολυδιάστατος ρόλος των αρμόδιων αρχών προϋποθέτει τη μεταξύ τους αμοιβαία συνδρομή και ανταλλαγή πληροφοριών. Η προώθηση της συνεργασίας σε διασυνοριακό επίπεδο θα επιταχύνει την εξεύρεση κοινών λύσεων και κρίνεται εξαιρετικά χρήσιμη κυρίως

⁴⁶ Η επιβολή περιορισμών μπορεί να ενεργοποιείται και αυτόματα με την είσοδο του πιστωτικού ιδρύματος σε διευθέτηση, **FSB (2011a)**, σελ. 11.

⁴⁷ Σύμφωνα με το FSB, μόλις τέσσερις χώρες (Καναδάς, Ισπανία, Ελβετία και Η.Π.Α.) επιβάλουν σχετικούς περιορισμούς, **FSB (2013a)**, σελ. 27.

⁴⁸ Έως τώρα μόνο η Ελβετία προβλέπει βάσει νόμου την εκτέλεση εκτιμήσεων ενώ, σε άλλες δικαιοδοσίες πραγματοποιούνται από τις εποπτικές αρχές με τη χρήση γενικών εξουσιών και διαδικασιών. Βλ. *Ibid* σελ. 31 – 32.

⁴⁹ **FSB (2011a)**, σελ. 16.

κατά την άσκηση εξουσιών διευθέτησης σε εγχώρια υποκαταστήματα αλλοδαπών πιστωτικών ιδρυμάτων. Η εν λόγω συνεργασία μπορεί να λάβει τις εξής μορφές:

- Αναγνώριση των μέτρων που λαμβάνονται από άλλες αρχές διευθέτησης και εσπευσμένη εφαρμογή τους μέσω διαφανών διαδικασιών⁵⁰.
- Λήψη μέτρων από μέρους των χωρών υποδοχής που υποστηρίζουν και συμπληρώνουν τις ενέργειες διευθέτησης των χωρών καταγωγής⁵¹.
- Σύσταση ομάδων διαχείρισης κρίσεων (Crisis Management Groups – CMGs) για τις διεθνώς συστημικά σημαντικές τράπεζες⁵².
- Συνεργασία μεταξύ των αρχών της χώρας υποδοχής και της χώρας καταγωγής για τη εκτίμηση της ικανότητας διευθέτησης⁵³.
- Συνεργασία αναφορικά με τους σύνθετους ομίλους ετερογενών χρηματοπιστωτικών δραστηριοτήτων όταν διαφορετικές αρχές εμπλέκονται στη διευθέτηση των διαφορετικών τμημάτων τους και συντονισμός αυτών με τον καθορισμό μίας αρχής που τίθεται ως επικεφαλής⁵⁴.
- Συνεργασία με τις εποπτικές αρχές και τα υπουργεία οικονομικών για την ανταλλαγή πληροφοριών σύμφωνα με τα όσα προβλέπονται στην εθνική νομοθεσία.

Πίνακας 2. Αρχές Διευθέτησης στις δικαιοδοσίες του FSB

Δικαιοδοσία	Αρχή Διευθέτησης	Δικαιοδοσία	Αρχή Διευθέτησης
Αργεντινή	BCRA	Κορέα	FSC/FSS/KDIC
Αυστραλία	APRA	Μεξικό	IPAB
Βραζιλία	BCB	Ολλανδία	DNB/MoF
Καναδάς	CDIC	Ρωσία	BoR/DIA
Κίνα	PBC/CBRC	Σαουδική Αραβία	SAMA
Γαλλία	ACP	Σιγκαπούρη	MAS
Γερμανία	BaFIN/FMSA	Νότια Αφρική	Registrar of Banks
Χονγκ Κονγκ	HKMA	Ισπανία	BoS/FROB
Ινδία	RBI	Ελβετία	FINMA
Ινδονησία	IDIC/FSSF	Τουρκία	BRSA/SDIF
Ιταλία	BoI	Ηνωμένο Βασίλειο	BoE/HMT
Ιαπωνία	FSA	Η.Π.Α.	FDIC

Πηγή: FSB (2013a), σελ. 22.

⁵⁰ Ibid σελ. 13.

⁵¹ Η αρχή διευθέτησης της χώρας υποδοχής θα πρέπει να παίρνει την πρωτοβουλία για τη λήψη μέτρων όταν η χώρα καταγωγής δεν προβαίνει σε απαραίτητες ενέργειες.

⁵² Ibid, σελ. 14.

⁵³ Ibid, σελ. 27.

⁵⁴ Όπου είναι, επίσης, δυνατό να εφαρμοστούν διαφορετικές μέθοδοι διευθέτησης ανά τομέα δραστηριότητας.

Τέλος, η αρχή διευθέτησης, θα πρέπει να έχει απρόσκοπτη πρόσβαση στα πιστωτικά ιδρύματα και σε όλες τις απαραίτητες για την προετοιμασία και την επιτυχή εκπλήρωση του σκοπού της πληροφορίες ενώ, παράλληλα να απολαμβάνει λειτουργικής ανεξαρτησίας, να διαθέτει επαρκείς πόρους και να στελεχώνεται από εξειδικευμένο προσωπικό το οποίο να είναι απαλλαγμένο των ευθυνών που προκύπτουν από πράξεις ή παραλήψεις κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του ή όταν ενεργεί για την υποστήριξη μέτρων που επιβάλλονται από μία ξένη αρχή⁵⁵. Επιπλέον, δεν αποκλείεται να επιστρατεύονται ειδικοί σύμβουλοι, προερχόμενοι και από τα πιστωτικά ιδρύματα⁵⁶. Έμφαση θα πρέπει να δίνεται στη διαφάνεια, την υποχρέωση λογοδοσίας αλλά και τη συνεχή αξιολόγηση της εφαρμογής των μέτρων διευθέτησης. Κατά την εκτέλεση τους οι διαδικασίες διευθέτησης θα πρέπει επίσης να υπόκεινται σε δικαστικό έλεγχο για την προστασία των δικαιωμάτων των θιγόμενων μερών.

1.3 Εργαλεία και εξουσίες διευθέτησης

1.3.1 Τα διαθέσιμα εργαλεία διευθέτησης

Έχει καταστεί σαφές ότι τα καθεστώτα διευθέτησης δομούνται με γνώμονα την προστασία του δημοσίου συμφέροντος, γεγονός που αποτελεί την πλέον σημαίνουσα διαφορά τους σε σχέση με τα καθεστώτα αφερεγγυότητας. Δεδομένου ότι οι στόχοι πολιτικής είναι ευρύτεροι, οι εξουσίες που βρίσκονται στη διάθεση των αρχών είναι εξίσου εκτεταμένες⁵⁷. Ιδανική έκβαση κάθε διαδικασίας διευθέτησης αποτελεί η εξυγίανση και η επιστροφή στους κανονικούς ρυθμούς δραστηριότητας. Όπου αυτό δεν είναι εφικτό η αρμόδια αρχή καλείται να προβεί σε εναλλακτικές (και ενδεχομένως πιο σύνθετες) ενέργειες προκειμένου να διασφαλίσει τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα⁵⁸. Συνεπώς, ένα άρτιο καθεστώς περιλαμβάνει συγκεκριμένα και εξειδικευμένα εργαλεία (resolution tools) τα οποία βρίσκονται στη διακριτική της ευχέρεια και ενεργοποιούνται ανάλογα με την κάθε περίπτωση. Κατά την εκδήλωση της κρίσης, υπήρχαν, σε πλήθος δικαιοδοσιών, εργαλεία για τη διαχείριση των ιδρυμάτων που εκτίθενται σε αφερεγγυότητα. Παρόλα αυτά, η αξιοποίησή τους συναντούσε (και συναντά) εμπόδια καθώς η χρήση τους συνδεόταν αποκλειστικά με συστημικά ιδρύματα ή υπόκειντο σε πρότερη έγκριση από τις δικαστικές αρχές. Κατ' ακολουθία, οι αρχές πρέπει να έχουν τα κατάλληλα εργαλεία για τη διαχείριση όλων των ειδών πιστωτικών ιδρυμάτων που δεν είναι πλέον βιώσιμα με τρόπο που θα ελαχιστοποιεί το σύνολο των αρνητικών συνεπειών δίνοντας το βάρος στη διασφάλιση της συνέχισης των συστημικά σημαντικών λειτουργιών.

Τα διαθέσιμα εργαλεία και οι μέθοδοι παρουσιάζουν μία διαχρονική εξέλιξη αλλά και ουσιαστικές διαφορές. Μία αρχική κατηγοριοποίησή τους μπορεί να γίνει ανάλογα με το βαθμό κατά τον οποίο επιτυγχάνουν την ελαχιστοποίηση του εξωτερικού κόστους μίας πτώχευσης σε συνάρτηση με την μεγιστοποίηση της επιβαλλόμενης πειθαρχίας στην αγορά. Η απουσία ενός πλήρους και ορθά σχεδιασμένου καθεστώτος επιτρέπει μόνο τη διάσωση ή την εκκαθάριση των προβληματικών πιστωτικών ιδρυμάτων. Οι δύο εναλλακτικές δεν

⁵⁵ FSB (2011a), σελ. 6.

⁵⁶ Ένα ζήτημα που γεννάται εδώ σχετίζεται με τον έλεγχο που θα πρέπει να ασκηθεί προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι δεν θα υπάρξουν συγκρούσεις συμφερόντων. FSB (2012a), σελ. 26.

⁵⁷ BCBS (2011a), σελ. 7 – 10.

⁵⁸ Χωρίς η διατήρηση του πιστωτικού ιδρύματος ως αυτοτελούς οντότητας να αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση.

φαίνονται επαρκείς αφού οι κυβερνήσεις συμβιβάζονται μεταξύ αφενός της διατήρησης της σταθερότητας σε βραχυπρόθεσμο ορίζοντα με τη χρήση δημοσίων πόρων ή αφετέρου της ενίσχυσης της σε μακροπρόθεσμη βάση επιβάλλοντας πειθαρχία στην αγορά με τον καταμερισμό όμως σαφώς μεγαλύτερων απωλειών στους ενδιαφερόμενους.

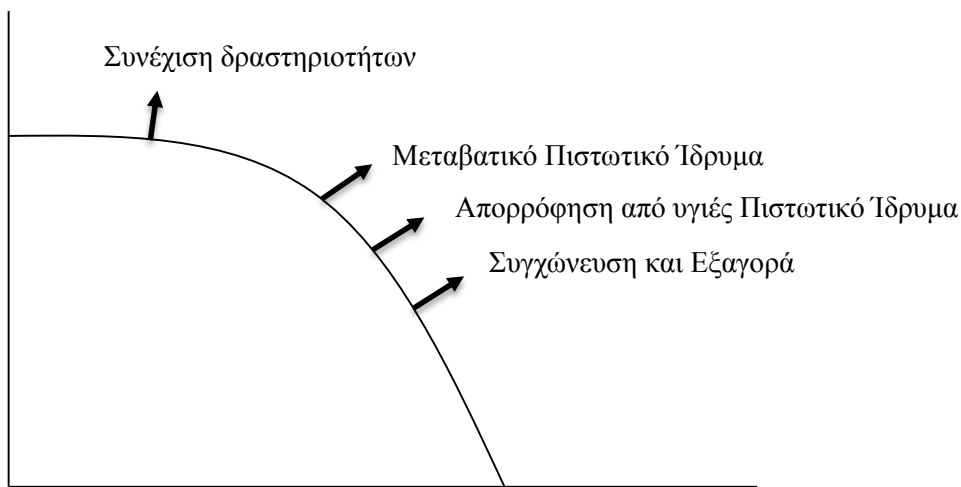
Με δεδομένη την απροθυμία των αρμόδιων αρχών να ακολουθήσουν τις διατάξεις του πρωτεύοντος δικαίου η μη αξιοποίηση εργαλείων διευθέτησης αποδίδεται συνήθως σε ελλείψεις του νομικού πλαισίου. Ανεξάρτητα πάντως από τις διαδικασίες ειδικής εκκαθάρισης που προβλέπονται για τα προβληματικά πιστωτικά ιδρύματα η διασφάλιση των συμφερόντων των καταθετών προηγείται έναντι όλων των υπόλοιπων ενδιαφερομένων στις περισσότερες χώρες. Συνεπώς, δεν υφίστανται απώλειες μέχρι του ορίου της ρητής κάλυψης που προσφέρει το σύστημα εγγύησης καταθέσεων⁵⁹. Η αποζημίωση των καταθετών, των οποίων τα κεφάλαια υπερβαίνουν το ανώτατο εγγυημένο όριο, και η ικανοποίηση των λοιπών πιστωτών θα ολοκληρωθεί μετά από την αποτίμηση και τη σταδιακή εκποίηση των περιουσιακών στοιχείων της τράπεζας σύμφωνα με την ιεράρχηση των απαιτήσεων⁶⁰.

Διάγραμμα 1. Επιλογές πολιτικής κατά τις διαδικασίες διευθέτησης⁶¹

Έκτακτη διάσωση (bail out)

↑ Χρηματοπιστωτική Σταθερότητα

↑ Ηθικός κίνδυνος

Εκκαθάριση Ιδρύματος

↓ Χρηματοπιστωτική Σταθερότητα

↑ Επιβολή πειθαρχίας

⁵⁹ Η επιβάρυνση του συστήματος εγγύησης καταθέσεων μπορεί να αποφευχθεί με τη μεταφορά των καταθέσεων σε ένα άλλο πιστωτικό ίδρυμα σε αντιστοιχία με όσα θα αναφερθούν αμέσως κατωτέρω.

⁶⁰ Για τη διαχείριση της περιουσίας της τράπεζας συνήθως διορίζεται ειδικός εκκαθαριστής.

⁶¹ Το παρόν διάγραμμα δανείζεται στοιχεία από το έργο του Beck (2011), *Bank Resolution: A Conceptual Framework*, βλ. Delimatsis and Heger (2011), σελ. 56 - 64.

Εκ πρώτης όψεως, η έκτακτη διάσωση (bail out) ελαχιστοποιεί το κοινωνικό κόστος που θα μπορούσε να έχει η πτώχευση μίας τράπεζας καθώς συνεχίζεται αδιάλειπτα η παροχή των βασικών υπηρεσιών προς την πελατεία της. Καθώς η επιτέλεση των υπηρεσιών αυτών προϋποθέτει τη διασύνδεση με άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα η πιθανή αποτυχία ειδικά μίας συστημικά σημαντικής τράπεζας είναι ικανή να διαταράξει την ομαλή λειτουργία και των λοιπών συμμετεχόντων. Οπότε, η διασφάλιση της σταθερότητας του συστήματος επιβάλλει τη διάσωση ακόμα και αν συνεπάγεται τη χρήση δημοσίων πόρων. Οι παρεμβάσεις αυτής της μορφής αποδεικνύονται ιδιαίτερα ασύμφορες όταν οι αρχές σπεύδουν να συνδράμουν τράπεζες μεγάλου μεγέθους ξεπερνώντας πολλές φορές τα μέσα και τις δυνατότητες της κυβέρνησης. Η προθυμία για την αποτροπή μίας πτώχευσης μετακυλίζει επιβαρύνσεις στους φορολογούμενους ενώ οι μέτοχοι και οι πιστωτές προστατεύονται. Την ίδια στιγμή οι αγορές θεωρούν ότι της ίδιας αντιμετώπισης θα χαιρεί κάθε παρόμοιο ίδρυμα κατά την ενδεχόμενη μελλοντική έκθεση του σε αφερεγγυότητα. Άρα η σταθεροποίηση του συστήματος είναι μόνο προσωρινή αφού οι διαμορφούμενες προσδοκίες δίνουν κίνητρα για εκτεταμένη ανάληψη κινδύνων. Σε αυτό το σημείο οι μακροπρόθεσμες αρνητικές επιπτώσεις μπορούν να προληφθούν μόνο με την επιβολή στενότερου και αυστηρότερου ελέγχου από τις αρχές.

Εκ διαμέτρου αντίθετα αποτελέσματα προκύπτουν κατά την προτίμηση μίας απευθείας εκκαθάρισης (μετά την ανάκληση της άδειας λειτουργίας από τις εποπτικές αρχές). Παρότι εδώ η απαραίτητη πειθαρχία εξασφαλίζεται, το μειονέκτημα συναντάται στο ότι οι διαδικασίες είναι συνήθως μακροσκελείς και σύνθετες ενώ συνδυάζονται με περιορισμούς που οδηγούν στην αναστολή των πληρωμών και της εκπλήρωσης των λοιπών συμβατικών υποχρεώσεων. Επιπρόσθετα, προκειμένου η μέθοδος αυτή να είναι εφικτή, το σύστημα εγγύησης καταθέσεων θα πρέπει να είναι σε θέση να αποζημιώσει άμεσα τους καταθέτες. Η ανάγκη εξεύρεσης μίας ενδιάμεσης μεταξύ των δύο λύσεων είναι δυνατό να οδηγήσει στην εφαρμογή μίας πολιτικής, όπου θα αποφασίζεται κατά περίπτωση για το ποια από τις δύο οδούς θα ακολουθηθεί διαμορφώνοντας έτσι ένα κλίμα αβεβαιότητας και ασάφειας.

1.3.1.1. Συνέχιση δραστηριοτήτων (forbearance)

Κατά την πρώτη, και πιο απλή στη μορφή της, διαθέσιμη μέθοδο διευθέτησης επιτρέπεται στο πιστωτικό ίδρυμα να συνεχίσει τη δραστηριότητα του ως αυτόνομη οντότητα ακόμα και αν δεν πληροί τις ελάχιστες κανονιστικές απαιτήσεις. Η απαραίτητη χρηματοδότηση παρέχεται από τις αρχές με την πεποίθηση ότι η πτώχευση του θα έχει ιδιαίτερα δυσμενείς συνέπειες για την αγορά ή ότι το κλίμα μπορεί να αντιστραφεί με την πάροδο ενός σύντομου χρονικού διαστήματος. Η υποστήριξη της χρηματοοικονομικής του θέσης επιτυγχάνεται με την παροχή δανειακών διευκολύνσεων, την αγορά στοιχείων του ενεργητικού, την τοποθέτηση καταθέσεων ή την παροχή εγγυήσεων για την άντληση κεφαλαίων και παρέχεται, σε ένα πρώτο στάδιο, χωρίς απαραίτητα να απαιτείται η αντικατάσταση της διοίκησης αλλά κυρίως η συναίνεσή της σε μία σειρά όρων που περιλαμβάνουν περιορισμούς στη διανομή μερισμάτων, στην επαναγορά μετοχών ή στην υλοποίηση σχεδιαζόμενων ενεργειών όπως η δημιουργία υποκαταστημάτων και η πραγματοποίηση εξαγορών⁶². Στόχος των περιορισμών είναι να επιτρέψουν την, όσο το

⁶² McGuire (2012), σελ. 10 – 11.

δυνατόν πιο σύντομη, αποπληρωμή των υποχρεώσεων. Το μειονέκτημα που παρουσιάζει η συγκεκριμένη μέθοδος είναι ότι ενέχει το φόβο ότι τα μέλη της διοίκησης δεν θα συμπεριφερθούν με σύνεση αποτυγχάνοντας να ευθυγραμμιστούν με τις επιδιώξεις των αρχών.

Εάν διαπιστωθεί ότι η διοίκηση, ευθύνεται σε μεγάλο βαθμό για την κατάσταση του πιστωτικού ιδρύματος ή δεν δύναται να επιτύχει την επιθυμητή εξυγίανση τότε μπορεί να ζητηθεί η αντικατάστασή της. Οι αρμόδιες αρχές, τότε, καλούνται να διαλέξουν αν θα αναλάβουν οι ίδιες την καθημερινή διαχείριση ή αν θα αναθέσουν αυτό το ρόλο σε εξωτερικά εξειδικευμένα στελέχη αποβλέποντας στο να εξυγιάνουν το πιστωτικό ίδρυμα ώστε να προσελκύσουν το ιδιωτικό επενδυτικό ενδιαφέρον⁶³. Με δεδομένο ότι η κατάσταση του ισολογισμού είναι εξαιρετικά επιβαρυνμένη είναι πιθανό να προτιμηθεί η ακραία λύση της υποχρεωτικής μεταφοράς των κοινών μετοχών θέτοντας το πιστωτικό ίδρυμα υπό την προσωρινή ιδιοκτησία του κράτους⁶⁴. Μία τέτοια πρακτική συνιστά την ουσιαστική εθνικοποίηση του πιστωτικού ιδρύματος, και το αν θα γίνει προσφυγή σε αυτή καθορίζεται αναλόγως, σύμφωνα με τις περιστάσεις και τις πολιτικές του κάθε κράτους.

Η τελική επιλογή, μεταξύ των παραπάνω, θα γίνει μετά τη συνεκτίμηση των γενικότερων συνθηκών της οικονομίας και των συστημικών επιπτώσεων χωρίς η ανάκαμψη του πιστωτικού ιδρύματος να τίθεται ως προαπαιτούμενη. Πιο συγκεκριμένα, ακόμα και όταν οι αρχές αποβλέπουν στην ομαλή εκκαθάριση, μία προσωρινή ενίσχυση θα προτιμηθεί ώστε να κατανείμει χρονικά την διάθεση των στοιχείων του ενεργητικού κατά τρόπο που θα καταστήσει δυνατή την επίτευξη της μέγιστης δυνατής απόδοσης αποφεύγοντας τη βεβιασμένη πώληση τους σε τιμές που δεν αντικατοπτρίζουν την πραγματική τους αξία⁶⁵. Από την άλλη πλευρά, εφόσον εκτιμηθεί ότι η επιστροφή στη φερεγγυότητα είναι εφικτή, η πορεία προς αυτή (με την παράλληλη επιστροφή του πιστωτικού ιδρύματος στον ιδιωτικό τομέα) και η διατήρηση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας θα εξαρτηθεί από τον έλεγχο που θα ασκήσουν οι αρχές επί των διαχειριστών με βάση τον οποίο θα διακρίνουν το βαθμό της συνέπειας αναφορικά με την τήρηση των εκπονηθέντων σχεδιασμών.

1.3.1.2 Απορρόφηση από υγιές πιστωτικό ίδρυμα

Μία δεύτερη, σαφώς πιο αποτελεσματική, επιλογή αποτελεί η μεταφορά στοιχείων του ισολογισμού. Κατά την πρακτική αυτή ένα υγιές πιστωτικό ίδρυμα αγοράζει τα «καλά» στοιχεία του ενεργητικού και αναλαμβάνει μέρος των υποχρεώσεων που απορρέουν από τα στοιχεία του παθητικού⁶⁶. Τα μη αποδοτικά στοιχεία (όπως μη εξυπηρετούμενα δάνεια κ.α.) μαζί με το μέρος των υποχρεώσεων που απομένει δεν απορροφώνται και εκκαθαρίζονται στη συνέχεια. Συνήθως το εργαλείο αυτό ενεργοποιείται όταν η καθαρή θέση έχει σχεδόν ή εντελώς εξαντληθεί οπότε και δεν διαφαίνεται η δυνατότητα ανάκαμψης ενώ λαμβάνει τις εξής διαβαθμίσεις :

⁶³ Οι μέτοχοι δεν χάνουν το μερίδιο ιδιοκτησίας που κατέχουν αλλά ούτε συμμετέχουν στη διοίκηση. Η επαναφορά στο ρόλο τους μπορεί να λάβει χώρα με την επίτευξη της ανάκαμψης του πιστωτικού ιδρύματος, διαφορετικά ο προσωρινός διαχειριστής εξουσιοδοτείται να προτείνει την εκκαθάρισή του εάν θεωρήσει ότι έχει καταστεί μη βιώσιμο.

⁶⁴ **Huertas (2011)**, σελ. 16.

⁶⁵ **Hoffman and Santomero (1998)**, σελ. 10 – 11.

⁶⁶ Προτεραιότητα έχουν οι εγγυημένες καταθέσεις ενώ έπονται οι υποχρεώσεις υψηλής εξασφάλισης.

- Μεταφορά του συνόλου του χαρτοφυλακίου της προβληματικής τράπεζας χωρίς την παροχή ενισχύσεων ή εγγυήσεων από την αρμόδια αρχή.
- Μεταφορά τμήματος του ενεργητικού που περιλαμβάνει άμεσα ρευστοποιήσιμα στοιχεία και εξυπηρετούμενα δάνεια συνοδευόμενο από αντίστοιχης αξίας υποχρεώσεις. Η παροχή χρηματοδότησης από την αρμόδια αρχή λαμβάνει χώρα εφόσον επιθυμείται η μεταβίβαση μεγαλύτερου μέρους του παθητικού στο απορροφών πιστωτικό ίδρυμα.
- Μεταφορά ομαδοποιημένων ομοειδών στοιχείων του ενεργητικού σε περισσότερα του ενός πιστωτικών ιδρυμάτων. Μειονέκτημα αποτελεί το ότι η αξία μίας ομάδας ενδέχεται να μειωθεί σημαντικά εάν μέσα σε αυτήν περιλαμβάνονται μη αποδοτικά στοιχεία.

Η αρχή διευθέτησης δύναται να παράσχει ορισμένες εγγυήσεις στους μελλοντικούς αγοραστές προβαίνοντας ακόμα και στην επαναγορά των στοιχείων του ενεργητικού σε ένα καθορισμένο ποσοστό επί της αξίας τους εντός συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος⁶⁷. Επιπλέον επιλογές μπορεί να περιλαμβάνουν συμφωνίες κατά τις οποίες οι μελλοντικές απώλειες επί των μεταβιβασθέντων στοιχείων του ενεργητικού θα επιμεριστούν μεταξύ των δύο μερών.

1.3.1.3 Συγχώνευση και εξαγορά

Παραλλαγή της παραπάνω μεθόδου περιλαμβάνει το συνδυασμό ενός προβληματικού με ένα υγιές ή υγιέστερο πιστωτικό ίδρυμα συγχωνεύοντάς τα. Η χρήση του εργαλείου, πραγματοποιείται όπου η καθαρή θέση δεν έχει εξαντληθεί πλήρως, υποκινείται από την αρμόδια αρχή και συντελείται σε δύο (2) επίπεδα:

- Χωρίς τη βοήθεια της αρμόδιας αρχής, όπου δεν απαιτείται μεν η οποιασδήποτε χρηματοδοτική ενίσχυση αλλά προσφέρονται διευκολύνσεις όπως για παράδειγμα μία προσωρινή χαλάρωση επί των κανονιστικών απαιτήσεων⁶⁸. Παρότι η μέθοδος δεν συνεπάγεται οικονομικό κόστος είναι σημαντικό να καθοριστεί επακριβώς η θέση του προβληματικού ιδρύματος ώστε να μην επιβαρυνθεί δυσανάλογα το υγιές ίδρυμα.
- Με τη βοήθεια της αρμόδιας αρχής, όπου δεν προσελκύεται επενδυτικό ενδιαφέρον και η συγχώνευση δεν δύναται να επιτευχθεί χωρίς ενίσχυση του ισολογισμού. Εδώ η χρηματοδότηση επιτυγχάνεται με την απευθείας παροχή κεφαλαίων στο υγιές πιστωτικό ίδρυμα ώστε να είναι σε θέση να ανταποκριθεί σε ενδεχόμενες ζημιές ή με την απόκτηση προνομιάχων μετοχών του νέου ιδρύματος. Επιπλέον συμφωνίες μπορεί να περιλαμβάνουν ένα εγγυημένο ποσοστό απόδοσης για τα στοιχεία του ενεργητικού.

Το πλεονέκτημα εδώ, όπως και στην παραπάνω πρακτική (υπό 1.3.1.2), είναι ότι επιτρέπεται η αδιάκοπη επιτέλεση των υπηρεσιών προς την πελατεία της τράπεζας ενώ, ακόμα και όπου χρειάζεται η συνδρομή της αρχής το κόστος είναι συγκριτικά μικρότερο από αυτό που ενέχει η διάσωση της και η συνέχιση της δραστηριότητας ως μεμονωμένη οντότητα. Σημειώνεται

⁶⁷ Ibid, σελ. 15.

⁶⁸ McGuire (2012), σελ. 8 – 9.

ότι μια πιθανή συγχώνευση ενδέχεται να αποτελεί τον απώτερο στόχο της αρμόδιας αρχής όταν αναλαμβάνει η ίδια τη διοίκηση του πιστωτικού ιδρύματος (σύμφωνα με όσα αναφέρθηκαν υπό 1.3.1.1)⁶⁹.

Παρόλα αυτά, η χρήση του εργαλείου δεν είναι βέβαιο ότι θα προσφέρει πάντοτε τη βέλτιστη επίλυση όλων των ζητημάτων που ανακύπτουν. Επί παραδείγματι, κατά την απορρόφηση μέρους του ισολογισμού από ένα υγιές ίδρυμα προστατεύονται μεν οι καταθέτες αλλά οι λοιποί δανειστές βρίσκονται εκτεθειμένοι στο βαθμό που οι απαιτήσεις τους δεν θα μεταφερθούν χάνοντας την πρόσβαση στα περιουσιακά τους στοιχεία έως ότου περατωθούν οι διαδικασίες εκκαθάρισης. Η συγκεκριμένη μέθοδος διευθέτησης μπορεί να καταστεί ανέφικτη στην περίπτωση μίας συστημικά σημαντικής τράπεζας διότι προϋποθέτει την συμμετοχή μίας τράπεζας αρκετά εύρωστης ώστε να είναι σε θέση να δεχτεί, αν όχι το σύνολο, ένα κύριο μέρος των καταθέσεων⁷⁰.

1.3.1.4 Μεταβατικό Πιστωτικό Ίδρυμα (*bridge bank*)

Το εργαλείο καθιστά δυνατή την ανακοπή μίας τραπεζικής κρίσης κατά την ενδεχόμενη αδυναμία υλοποίησης μία άμεσης μεταβίβασης ή συγχώνευσης. Υπό την έλλειψη ενός κατάλληλου υποψηφίου η αρμόδια αρχή υποκαθιστά τους ιδιώτες επενδυτές προβαίνοντας στη δημιουργία μίας νέας τράπεζας. Σε αυτή μεταφέρονται τα «καλά» αποδοτικά στοιχεία του ενεργητικού μαζί με τις εγγυημένες καταθέσεις και λοιπές υποχρεώσεις σε αναλογία με το υπόδειγμα της απορρόφησης. Στην παλιά τράπεζα παραμένουν τα μη αποδοτικά στοιχεία, οι υποχρεώσεις μειωμένης εξασφάλισης και όσες υποχρεώσεις υψηλής εξασφάλισης δεν μεταφέρθηκαν.

Από το σημείο της διάσπασης η «παλιά» τράπεζα θα αφοσιωθεί στην ανάκτηση και αποπληρωμή των απαιτήσεων της διανέμοντας το όποιο όφελος στους πιστωτές με σκοπό τη σταδιακή αποζημίωσή τους έως ότου εντέλει εκκαθαριστεί πλήρως. Η διάδοχος τράπεζα αναλαμβάνει το σύνολο των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που απορρέουν από τις σχέσεις με την υφιστάμενη πελατεία λειτουργώντας αυτοτελώς και ακολουθώντας συντηρητικές στρατηγικές⁷¹. Η αρχή διευθέτησης είναι υπεύθυνη για τη διαχείρισή της με την προοπτική να προετοιμάσει και να ολοκληρώσει μία μελλοντική εξαγορά.

Κύρια ζητήματα που αναδύονται έχουν να κάνουν με την αποτίμηση και αξιολόγηση του ισολογισμού και με τον τελικό καθορισμό των υποχρεώσεων που δύναται να μεταφερθούν. Πιο συγκεκριμένα, πέρα από τις καταθέσεις που έχουν την απόλυτη προτεραιότητα δεν είναι βέβαιο ότι θα ικανοποιηθούν εξ' ολοκλήρου και στο ακέραιο όλοι οι εξασφαλισμένοι πιστωτές καθώς μέρος των απαιτήσεών τους μπορεί να παραμείνει στην «παλιά» τράπεζα⁷². Από την άλλη πλευρά, είναι ξεκάθαρο ότι οι μέτοχοι της τράπεζας (προνομιούχοι και μη) δεν θα έχουν μερίδιο συμμετοχής στο μεταβατικό πιστωτικό ίδρυμα. Το νομικό πλαίσιο θα πρέπει να είναι αρκετά εύρωστο ώστε να προβλέπει αφενός την παράκαμψη και την εξαίρεση των δικαιωμάτων των πρώην ιδιοκτητών και αφετέρου ώστε η

⁶⁹ Hoffman and Santomero (1998), σελ.13.

⁷⁰ Κατά παρόμοιο τρόπο η ύπαρξη μίας εύρωστης και ισχυρής τράπεζας είναι απαραίτητη για την επιτυχή πραγματοποίηση μίας συγχώνευσης.

⁷¹ Επίσης υπόκειται σε όλες τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας.

⁷² Huertas (2011), σελ. 14.

αρχή διευθέτησης να μπορεί να καθορίζει το ποια στοιχεία του παθητικού θα μεταβιβαστούν εξασφαλίζοντας ότι οι απώλειες επί των πιστωτών δεν θα είναι μεγαλύτερες από ότι θα ήταν κατά την εκκαθάριση. Επιπρόσθετα, ειδικά στην περίπτωση που το πιστωτικό ίδρυμα σημειώνει σοβαρό κεφαλαιακό έλλειμμα ενδέχεται να χρειαστεί η προσφυγή σε κρατικούς πόρους για να συντελεστεί η απαιτούμενη ανακεφαλαιοποίηση του μεταβατικού ιδρύματος σε συνδυασμό με την παροχή μίας πρόσκαιρης ενίσχυσης ρευστότητας.

1.3.1.5 Διαχωρισμός καλής και κακής τράπεζας

Μία καταρχήν εκτίμηση του ισολογισμού είναι πιθανό να καταδεικνύει την ανάγκη διαχωρισμού ολόκληρης της προβληματικής τράπεζας. Ενώ, τα στοιχεία του παθητικού κατηγοριοποιούνται ανάλογα με το αν είναι εξασφαλισμένα ή εγγυημένα, τη ληκτότητα και την προτεραιότητά τους, τα στοιχεία του ενεργητικού διαχωρίζονται ανάλογα με την ποιότητά τους και το βαθμό βεβαιότητας για τη διανομή ταμειακών ροών. Όσα κριθούν ως μη αποδοτικά μεταφέρονται σε μία εταιρία διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων (asset management company) που αναλαμβάνει την πώλησή τους ή τη διακράτηση αυτών μέχρι τη λήξη τους⁷³. Το υγιές μέρος που απομένει συνιστά την «καλή» τράπεζα η οποία θα πάρει τις εγγυημένες καταθέσεις και, αν δεν συνεχίσει τη λειτουργία της ως αυτόνομη οντότητα (συνήθως με την εισφορά κεφαλαίων για την ενίσχυση της κεφαλαιακής της επάρκειας), ακολουθεί το υπόδειγμα της συγχώνευσης ή του μεταβατικού ιδρύματος. Το εν λόγω εργαλείο χρησιμοποιήθηκε με μεγάλη επιτυχία κατά την αντιμετώπιση της σουηδικής τραπεζικής κρίσης της περιόδου 1991 – 93⁷⁴.

1.3.1.6 Διάσωση με ίδια μέσα (bail – in)

Το νεότερο εργαλείο διοικητικής διευθέτησης αποτελεί η διάσωση με ίδια μέσα (bail – in) η οποία έρχεται σε απευθείας αντιδιαστολή με τη έκτακτη διάσωση μέσω της επιβάρυνσης των δημοσίων οικονομικών (bail – out). Με δεδομένο ότι η κεφαλαιακή επάρκεια είναι εξασθενημένη, το προβληματικό πιστωτικό ίδρυμα δεν εξαγοράζεται ούτε μεταβάλλεται με οποιοδήποτε τρόπο καθώς το βάρος δίνεται στην άμεση αύξηση της ικανότητας απορρόφησης ζημιών. Η ανεύρεση των απαραίτητων πόρων επιτυγχάνεται με την αναδιάρθρωση του ισολογισμού κατά τρόπο που λοιπές κατηγορίες στοιχείων του παθητικού (πέραν του μετοχικού κεφαλαίου) έρχονται να καλύψουν τις υστερήσεις και, ως αποτέλεσμα, να λειτουργήσουν ως μέσο σταθεροποίησης όταν δεν πληρούνται οι ελάχιστες προϋποθέσεις φερεγγυότητας.

Η βασική καινοτομία που εισάγεται είναι ότι δίνεται στην αρμόδια αρχή η εξουσία να χρησιμοποιήσει τα διάφορα ήδη μη εξασφαλισμένων υποχρεώσεων απομειώνοντάς τα ή μετατρέποντάς τα σε μετοχικό κεφάλαιο. Η διαδικασία, παρότι προσιδιάζει, δεν θα πρέπει να συγχέεται με τη λειτουργία των υπό αίρεση μετατρέψιμων ομολογιών (Contingent Convertibles – CoCos) οι οποίες αποτελούν χρηματοοικονομικές συμβάσεις που επίσης περιλαμβάνουν τη μετατροπή στοιχείων σε μετοχές όταν επέλθει το συγκεκριμένο γεγονός

⁷³ Freixas (2010), σελ. 382 – 383.

⁷⁴ Για μία λεπτομερή ανάλυση βλ. Jonung (2009).

από το οποίο εξαρτάται η ενεργοποίησή τους (contractual bail – in)⁷⁵. Κατά τη μετατροπή, οι υποχρεώσεις υψηλής εξασφάλισης (εάν μέρος τους αποτελέσει υποκείμενο του εργαλείου) θα λάβουν αναλογικά μεγαλύτερο μερίδιο μετοχών από τις υποχρεώσεις μειωμένης εξασφάλισης που με τη σειρά τους θα λάβουν μεγαλύτερο μερίδιο από τις προνομιούχες μετοχές. Οι συντελεστές μετατροπής, ανάλογα με τα όσα προβλέπονται στο εκάστοτε νομικό πλαίσιο, μπορούν να καθορίζονται από την αρχή διευθέτησης ή ακόμα και από την ίδια την τράπεζα⁷⁶.

Επομένως, η σταθεροποίηση επιτυγχάνεται με την αποκλειστική χρήση ιδιωτικών πόρων, η ποιότητα των στοιχείων του ενεργητικού δεν υποβαθμίζεται και η κανονική λειτουργία του ιδρύματος δεν διαταράσσεται στο ελάχιστο. Η έκβαση αυτή, που είναι ιδιαίτερα επιθυμητή για το κοινό (ειδικά εάν υποκείμενο της διευθέτησης αποτελεί ένα συστημικά σημαντικό ίδρυμα) προστατεύει τις καταθέσεις αλλά συνεπάγεται απώλειες για τους μετόχους καθώς η πραγματοποιηθείσα μετατροπή εξαλείφει σε μεγάλο βαθμό το ποσοστό συμμετοχής τους και αλλοιώνει την αξία των μετοχών τους (dilution). Θετική συνέπεια αποτελεί επίσης το γεγονός ότι, σε αντίθεση με τα πιο «παραδοσιακά» εργαλεία η διευθέτηση δεν οδηγεί στην αύξηση του μεγέθους ή τη συγκέντρωση των φορέων παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Αφού η διαδικασία συντελεστεί είναι πιθανόν να καταστεί αναγκαία μία συμπληρωματική εισφορά επενδυτικού κεφαλαίου για τη διατήρηση της κεφαλαιακής επάρκειας πάνω από τα αποδεκτά επίπεδα ενώ, όπως και στην περίπτωση του μεταβατικού πιστωτικού ιδρύματος, η προσφυγή στην κεντρική τράπεζα για τη χορήγηση έκτακτης ρευστότητας ενδέχεται να κριθεί απαραίτητη.

1.3.2 Εξουσίες διευθέτησης

Η εφαρμογή των εργαλείων διευθέτησης απαιτεί το κατάλληλο νομικό υπόστρωμα που θα επιτρέψει την έγκαιρη υλοποίησή τους. Το FSB κατευθύνει τις εθνικές δικαιοδοσίες για την εισαγωγή πρόσθετων εξουσιών που θα υποβοηθήσουν την ομαλή και ταχεία σταθεροποίηση από τη στιγμή όπου το πιστωτικό ίδρυμα θεωρείται ως μη βιώσιμο χωρίς προοπτική για την αντιστροφή της κατάστασής του προλαμβάνοντας την εξάντληση της καθαρής θέσης και δρομολογώντας, στη συνέχεια, τη σταδιακή αναδιάρθρωση⁷⁷. Επομένως, πέρα από τη δυνατότητα διεξαγωγής διευθέτησης με τη χρήση των παραπάνω μεθόδων οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να είναι σε θέση να πραγματοποιούν μία σειρά από ενέργειες όπως:

- Την αντικατάσταση της διοίκησης του πιστωτικού ιδρύματος και το διορισμό διαχειριστή ο οποίος αναλαμβάνει τον έλεγχο του ιδρύματος με σκοπό να επαναφέρει τη διατηρήσιμη βιωσιμότητά.
- Την παράκαμψη ορισμένων δικαιωμάτων των μετόχων (όπως οι απαιτήσεις για την από μέρους τους προηγούμενη έγκριση των μέτρων διευθέτησης) και των πιστωτών όπου τέτοια δικαιώματα ενδέχεται να παρεμποδίσουν μία συγχώνευση, τη μεταφορά ή την πώληση στοιχείων του ισολογισμού σε μία άλλη τράπεζα ή σε ένα μεταβατικό ίδρυμα.

⁷⁵ Zhou et al. (2012), σελ. 6.

⁷⁶ Huertas (2011), σελ. 19.

⁷⁷ Σημειώνεται ότι, οι σχετικές διαδικασίες πραγματοποιούνται συνήθως εκτός των εργασιμων ημερών. Huertas (2013), σελ. 3.

- Τη διασφάλιση της αδιάληπτης συνέχισης βασικών υπηρεσιών και λειτουργιών απαιτώντας την από μέρους των λοιπών εταιριών ενός ομίλου παροχή υπηρεσιών προς το υπό διευθέτηση ίδρυμα.
- Τη διασφάλιση της απρόσκοπτης πρόσβασης του πιστωτικού ιδρύματος στις υποδομές του χρηματοπιστωτικού συστήματος.
- Την ανάκτηση χρηματικών ποσών και πάσης μορφής αμοιβών (claw back) από τα διευθυντικά στελέχη.
- Τη δημιουργία θυγατρικών ή ανεξάρτητων εταιριών διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων (asset management companies) για τη μεταφορά των μη αποδοτικών στοιχείων του ενεργητικού.
- Την προσωρινή αναστολή της άσκησης δικαιωμάτων εκκαθάρισης, επίσπευσης, λύσης ή καταγγελίας συμβάσεων και την αναστολή καταβολής πληρωμών σε μη εξασφαλισμένους πιστωτές.
- Το προσωρινό περιορισμό των δικαιωμάτων εκκαθαριστικού συμψηφισμού (close out netting) που περιλαμβάνονται στις συμβάσεις παραγώγων χρηματοπιστωτικών μέσων και ενεργοποιούνται όταν ένας εκ των αντισυμβαλλομένων αποτυγχάνει να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του. Για το σκοπό αυτό ιδιαίτερα χρήσιμη κρίνεται η τροποποίηση των πρότυπων συμβάσεων της ISDA (Master Agreements). Σημειώνεται ότι, γενικότερα, η είσοδος ενός ιδρύματος σε διαδικασίες διευθέτησης δεν θα πρέπει να συνιστά γεγονός που να προκαλεί την ενεργοποίηση των συγκεκριμένων συμβατικών όρων.
- Την αναστολή των ενεργειών των πιστωτών που αφορούν στην αναγκαστική εκτέλεση απαιτήσεων ή στη διεκδίκηση περιουσιακών στοιχείων από το πιστωτικό ίδρυμα σε διευθέτηση.
- Την εφαρμογή των εργαλείων διευθέτησης χωρίς την ανάγκη πρότερης υποβολής τους σε δικαστικό έλεγχο ή όταν μία τέτοια δικαστική απόφαση είναι απαραίτητη το συνυπολογισμό της για το σχεδιασμό της διευθέτησης⁷⁸.

Στις τέσσερις παραπάνω περιπτώσεις οι εξουσίες στοχεύουν στο να δώσουν στις αρχές ένα ικανό χρονικό περιθώριο για την αποτίμηση και τη μεταφορά των χρηματοοικονομικών συμβάσεων. Οι περιορισμοί ασκούνται υπό την ύπαρξη επαρκών διασφαλίσεων προς τους αντισυμβαλλομένους καθώς θα πρέπει να είναι αυστηρά μικρής διάρκειας με σαφώς προσδιορισμένη χρονική στιγμή έναρξης και λήξης. Οι ζημιές που ενδέχεται να σημειωθούν επιμερίζονται μεταξύ των μετόχων και των πιστωτών σύμφωνα με τις προβλέψεις του εκάστοτε νομικού πλαισίου αναφορικά με την κατάταξη των απαιτήσεων (hierarchy of claims). Οι μέτοχοι και οι πιστωτές της ίδιας τάξεως θα πρέπει να τυγχάνουν ισότιμης

⁷⁸ Για τις παραπάνω εξουσίες διευθέτησης βλ. **FSB (2011a)**, σελ. 7 – 12.

μεταχείρισης ενώ έχουν δικαίωμα αποζημίωσης όπου λαμβάνουν λιγότερα σε οικονομικούς όρους από όσα θα αποκόμιζαν εάν το ίδρυμα είχε εκκαθαρισθεί⁷⁹.

1.4 Ρυθμίσεις για τη βελτίωση της δυνατότητας διευθέτησης

1.4.1 Σχέδια ανάκαμψης και διευθέτησης

Η εταιρική διάρθρωση ειδικά μίας συστημικά σημαντικής τράπεζας είναι τις περισσότερες φορές εξαιρετικά πολύπλοκη αποτελούμενη από πληθώρα θυγατρικών οι οποίες αλληλοσυνδέονται μέσω πολλαπλών ενδοομιλικών συναλλαγών. Η αδιαφάνεια που συχνά παρατηρείται εμποδίζει την άσκηση εποπτείας και συνδέεται ευθέως με τη δυσκολία που συναντούν οι αρχές, στο να εξακριβώσουν που πρέπει να προσδώσουν μεγαλύτερο βάρος εμποδίζοντας την επιτυχή διευθέτηση σε περιόδους κρίσεων. Ο στόχος των σχεδίων ανάκαμψης και διευθέτησης (recovery and resolution plans ή living wills) είναι να επιτρέψουν την εκ των προτέρων (ex ante) ανάπτυξη σεναρίων κατά τα οποία τα λιγότερο σημαντικά τμήματα θα διαχωρίζονται επιτρέποντας τη διατήρηση ή τη μεταφορά των συστημικών λειτουργιών. Οι πολυσύνθετες εταιρικές και επιχειρησιακές δομές αποτρέπουν αυτή τη διάκριση αφήνοντας ως μόνη λύση τη διάσωση ολόκληρης της τράπεζας οπότε η κυρίαρχη θετική συνέπεια εντοπίζεται στο ότι διαγιγνώσκεται ταχύτερα το ποια μέρη μπορούν να εκποιηθούν ή να εκκαθαριστούν ως υποδεέστερα. Συνεπώς, ο ηθικός κίνδυνος μειώνεται και προσφέρεται μεγαλύτερη ευελιξία στην επιλογή του εργαλείου διευθέτησης το οποίο είναι δυνατό να επιλεγεί εκ των υστέρων. Το απώτερο προτέρημα είναι ότι η εποπτεία σε περιόδους σταθερότητας βελτιώνεται επίσης καθώς οι αρχές έχουν πληρέστερη και σαφέστερη εικόνα των ομίλων που καλούνται να χειριστούν⁸⁰.

Σύμφωνα με τις προτάσεις του FSB, τα σχέδια ανάκαμψης καταρτίζονται από τα ίδια τα ιδρύματα και ουσιαστικά εξυπηρετούν στην επαναφορά της κατάστασης βιωσιμότητας πριν από το σημείο όπου είναι απαραίτητη η διεξαγωγή ενεργειών βάσει του καθεστώτος διευθέτησης. Πιο συγκεκριμένα η διοίκηση αναλαμβάνει να διατηρεί αξιόπιστες λύσεις προσαρμοσμένες σε ενδογενή και ιδιοσυγκρασιακά χαρακτηριστικά (π.χ. το μέγεθος και το βαθμό διασύνδεσης του ιδρύματος) υπολογίζοντας παράλληλα εξωγενείς παράγοντες όπως την ενδεχόμενη ύπαρξη σοβαρών πιέσεων και διαταραχών στο σύνολο της αγοράς. Οι διαδικασίες για την άμεση επέμβαση περιλαμβάνουν ενδεικτικά:

- το σχεδιασμό για την αποκατάσταση της κεφαλαιακής επάρκειας και της ρευστότητας,
- τη μείωση του προφίλ κινδύνου,
- την εκχώρηση επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και
- την αναδιάρθρωση των στοιχείων του παθητικού.

⁷⁹ Αποκλίσεις από τη ίση μεταχείριση δικαιολογούνται μόνο από την ανάγκη περιορισμού του πιθανού συστημικού αντίκτυπου της πτώχευσης του ιδρύματος. **FSB (2011a)**, σελ. 41 – 43.

⁸⁰ **Avgouleas, Goodhart and Schoenmaker (2011)**, σελ. 211.

Τα σχέδια ανάκαμψης ανανεώνονται περιοδικά και αναθεωρούνται όταν διαπιστώνονται αλλαγές στη δομή και στις επιχειρησιακές δραστηριότητες του ιδρύματος. Αξιολογούνται από τις αρμόδιες αρχές οι οποίες εξουσιοδοτούνται να απαιτούν την τροποποίησή τους, όταν παρατηρούν υστερήσεις, ή την εφαρμογή των μέτρων που περιγράφονται⁸¹.

Τα σχέδια διευθέτησης προορίζονται να διευκολύνουν τη διευθέτηση εάν τα μέτρα ανάκαμψης αποδειχθούν μη αποτελεσματικά ή μη εφαρμόσιμα με την έναρξή τους να τοποθετείται κατά τη στιγμή όπου το προβληματικό ίδρυμα δεν είναι πλέον βιώσιμο ήτοι, δεν πληροί πλέον τις ελάχιστες κανονιστικές απαιτήσεις φερεγγυότητας⁸². Η ευθύνη για την προετοιμασία τους ανήκει στις αρμόδιες αρχές και λειτουργούν ως ένας οδηγός, δίνοντας κατευθυντήριες γραμμές αναφορικά με την τελική στρατηγική που θα ακολουθηθεί και τη μέθοδο υλοποίησής της. Επιπρόσθετα, μέσα σε αυτά συντελείται ο προσδιορισμός των κρίσιμων χρηματοπιστωτικών και οικονομικών λειτουργιών που είτε θα διατηρηθούν με τη χρήση εργαλείων ή θα εκκαθαριστούν με συντεταγμένο τρόπο, περιλαμβάνονται ενέργειες για την προστασία των καταθετών και εντοπίζονται τα εμπόδια στη δυνατότητα διευθέτησης⁸³.

Η υποχρέωση τήρησης σχεδίων ανάκαμψης και διευθέτησης συμπληρώνεται με την τακτική πραγματοποίησης εκτιμήσεων της δυνατότητας διευθέτησης (resolvability assessment). Η συνεχής αυτή διαδικασία υλοποιείται από τις αρμόδιες αρχές και στοχεύει στο να αξιολογήσει, με τη χρήση ποιοτικών κριτηρίων, το κατά πόσο οι στρατηγικές που καταρτίζονται είναι επιτεύξιμες, βάσει των ισχυουσών νομικών εξουσιών και αξιόπιστες αποκλείοντας την πιθανότητα μετάδοσης ευρύτερων διαταραχών στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, τις υποδομές του και την οικονομία⁸⁴. Οι παραπάνω μηχανισμοί αφορούν τόσο σε μεμονωμένα ιδρύματα όσο και σε ομίλους όπου προϋποθέτουν το συντονισμό των αρχών που είναι υπεύθυνες για το κάθε συστατικό τους μέρος. Ειδικά σε επίπεδο ομίλου η συνδυαστική δράση τους είναι εξαιρετικά χρήσιμη λόγω του ότι η έκταση της έκθεσης μεταξύ των διαφορετικών και ετερογενών οντοτήτων έχει συχνά αντίκτυπο στις διαδικασίες διευθέτησης.

Η παγίωση τέτοιων πρακτικών θεωρείται ότι θα αποτρέψει την αλόγιστη μεγέθυνση, διόγκωση και επέκταση των διεθνώς σημαντικών ιδρυμάτων χωρίς τη συνοδεία επαρκών προβλέψεων για τη διαχείριση του μεγέθους τους εάν αυτά πτωχεύσουν προσδιορίζοντας ακριβέστερα το συστημικό τους αντίκτυπο. Παράλληλα, οι αρμόδιες αρχές μπορούν, εάν διαπιστώσουν ουσιαστικά εμπόδια, να ζητήσουν αλλαγές στις επιχειρηματικές πρακτικές και τις οργανωτικές δομές, κατά τρόπο όπου δεν θα δυσχεραίνει τις εν εξελίξει λειτουργίες και δραστηριότητες, όπως και την ενημέρωση των σχεδίων ανάκαμψης και διευθέτησης. Η πρόοδος της ολοκλήρωσης των εκάστοτε αλλαγών παρακολουθείται στενά με την τήρηση χρονοδιαγραμμάτων. Η βελτίωση της ικανότητας διευθέτησης είναι μία αμφίδρομη διαδικασία η οποία ενισχύεται ακόμα περισσότερο με την απρόσκοπτη πρόσβαση των αρχών σε αναλυτικές και ακριβείς πληροφορίες για την έγκαιρη παροχή των οποίων φροντίζουν τα

⁸¹ FSB (2011a), σελ. 16 – 18, 33 – 34 και 37 – 38.

⁸² Το FSB ορίζει με έναν ιδιαίτερα ευρύ τρόπο το σημείο αυτό αναφέροντας ότι οι αρχές θα πρέπει να έχουν την εξουσία «να πραγματοποιούν τη διευθέτηση ενός ιδρύματος το οποίο δεν είναι πλέον βιώσιμο και δεν έχει την εύλογη προοπτική να ξαναγίνει βιώσιμο».

⁸³ Ibid, σελ. 34 – 36 και 38 – 39.

⁸⁴ Η αξιολόγηση της δυνατότητας εξυγίανσης των διεθνώς συστημικά σημαντικών φορέων χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών πραγματοποιείται από τις αρχές της χώρας καταγωγής λαμβάνοντας υπόψη τις εκτιμήσεις των χωρών υποδοχής. Ειδικότερα βλ. *ibid*, σελ. 15 – 16 και 27 – 32.

ιδρύματα. Για το σκοπό αυτό καλούνται να διατηρούν εύρωστα πληροφοριακά συστήματα διοίκησης (management information systems – MIS) ώστε να μπορούν να καθιστούν άμεσα διαθέσιμα στοιχεία σε σχέση με:

- Τις συστημικά σημαντικές λειτουργίες που επιτελεί το ίδρυμα ή ο όμιλος στο πλαίσιο του χρηματοπιστωτικού συστήματος και της οικονομίας.
- Τις βασικές χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες και δραστηριότητες που είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με την αξία του ιδρύματος ή του ομίλου.
- Το βαθμό στον οποίο οι παραπάνω λειτουργίες, υπηρεσίες, δραστηριότητες και επιχειρηματικοί τομείς συνδέονται και συσχετίζονται με τις νομικές και εταιρικές δομές⁸⁵.
- Το βαθμό αλληλεξάρτησης των οντοτήτων ενός ομίλου, τη φύση και την έκταση της μεταξύ τους έκθεσης και τον αντίκτυπο της στις διαδικασίες διευθέτησης.
- Το χρονικό διάστημα κατά το οποίο μπορούν να καταστούν διαθέσιμες οι απαραίτητες πληροφορίες από τη μητρική ή τις θυγατρικές ενός ομίλου.

1.4.2 Διασυνοριακή συνεργασία και ρυθμίσεις χρηματοδότησης

Η εξυπηρέτηση των αναγκών των οικονομικών δρώντων στις σύγχρονες οικονομίες απαιτεί την παροχή προηγμένων χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών για την προσφορά των οποίων φροντίζουν φορείς που δραστηριοποιούνται σε παγκόσμια κλίμακα. Για το σκοπό αυτό, οι διεθνώς συστημικά σημαντικές τράπεζες έχουν παρουσία σε πολυάριθμες αγορές μέσω υποκαταστημάτων και θυγατρικών εταιριών κατανέμοντας τα συνολικά στοιχεία του ενεργητικού τους σε περισσότερες από μία δικαιοδοσίες. Ως εκ τούτου, η διασυνοριακή δραστηριότητα συνεπάγεται την έκθεση τους σε επιπρόσθετους κινδύνους και, αντιστρόφως, την έκθεση των εθνικών οικονομιών των χωρών υποδοχής σε κινδύνους που συνδέονται με την περιέλευση τους σε αφερεγγυότητα. Το γεγονός αυτό επιβάλλει τη συνεργασία μεταξύ εποπτικών αρχών και κεντρικών τραπεζών (και ενδεχομένως των υπουργείων οικονομικών) καθώς οι αρνητικές εξωτερικότητες που γεννώνται είναι δυνατό να πλήξουν τον τραπεζικό τομέα και το χρηματοπιστωτικό σύστημα.

Η πρόσφατη χρηματοπιστωτική κρίση απέδειξε τον ανεπαρκή βαθμό συντονισμού κατά τη διευθέτηση διασυνοριακών ιδρυμάτων. Παρότι η διατήρηση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας αποτελεί τον κοινό παρονομαστή για τη δράση των αρμόδιων αρχών τα κίνητρα για την ανάληψη αυτής όταν η επέμβαση κρίνεται απαραίτητη ενόψει μίας επικείμενης πτώχευσης διαφέρουν. Ειδικότερα, οι κυβερνήσεις προσανατολίζονται προς την προφύλαξη των εθνικών συμφερόντων θέτοντας ως προτεραιότητα την προστασία των εγχώριων οικονομικών δρώντων (στους οποίους λογοδοτούν) και του εγχώριου χρηματοπιστωτικού συστήματος έναντι του μετριασμού των δυσμενών επιπτώσεων σε άλλες

⁸⁵ Οι παρεχόμενες πληροφορίες έχουν ως σκοπό να βοηθήσουν τις αρμόδιες αρχές στο να εξακριβώσουν τα πιθανά εμπόδια κατά το διαχωρισμό των συστημικά σημαντικών λειτουργιών καθώς και τον αντίκτυπο που θα έχει μία τέτοια ενέργεια στο ίδρυμα ή στον όμιλο.

οικονομίες ενώ, εξίσου ανασταλτικοί παράγοντες είναι οι ασυμμετρίες μεταξύ των ισχυουσών διαδικασιών, εργαλείων και εξουσιών διευθέτησης και των διαθέσιμων πηγών χρηματοδότησης.

Οι πρακτικές διευθέτησης διεθνών τραπεζών διαχωρίζονται με βάση δύο κύριες προσεγγίσεις. Σύμφωνα με την πρώτη, το προβληματικό ίδρυμα υπάγεται στις διατάξεις του νομικού πλαισίου μίας χώρας (συνήθως της χώρας καταγωγής) και οι εξουσίες της αρχής διευθέτησης επεκτείνονται στο σύνολο των υποκαταστημάτων και των περιουσιακών στοιχείων του ομίλου (universal approach/single point of entry). Με αυτή τη μέθοδο επιτυγχάνεται η ενιαία εφαρμογή εργαλείων και η ομοιόμορφη μεταχείριση των πιστωτών και των απαιτήσεών τους σύμφωνα με τους ίδιους κανόνες. Η απόφαση για την έναρξη των διαδικασιών και η επιλογή των συγκεκριμένων μέτρων ανήκουν στην ίδια αρχή, συνοδευόμενες με την ευθύνη για την παροχή διευκολύνσεων ρευστότητας από την αντίστοιχη κεντρική τράπεζα. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι η αναγνώριση της εξωεδαφικής ισχύος των διαδικασιών από μέρους των χωρών υποδοχής⁸⁶.

Κατά τη δεύτερη μέθοδο, η διευθέτηση εκκινεί από τη χώρα υποδοχής, η οποία εφαρμόζει τους δικούς της κανόνες δικαίου στα μέρη που υπάγονται στη δικαιοδοσία της, υπολογίζοντας μόνο τα περιουσιακά στοιχεία που τους αντιστοιχούν (territorial approach/multiple point of entry). Η είσοδος ενός υποκαταστήματος σε διευθέτηση γίνεται από τις αρχές της χώρας υποδοχής και συμπληρώνεται από τη δέσμευση στοιχείων του ενεργητικού ή την υποχρεωτική επιβολή περιορισμών στις ενδο-ομιλικές συναλλαγές (ring fencing). Τα εν λόγω μέτρα είναι σχεδιασμένα ώστε να εξασφαλιστεί η επάρκεια πόρων για τη διεξαγωγή διευθέτησης στα εγχώρια μέρη του ομίλου εστιάζοντας στην προστασία των καταθετών και τη μεγιστοποίηση των περιουσιακών στοιχείων που μετέπειτα θα αξιοποιηθούν για την ικανοποίηση των πιστωτών. Η πρακτική προσιδιάζει σε μία οργανωτική δομή όπου οι δραστηριότητες διενεργούνται μέσω ανεξάρτητων θυγατρικών που ούτως ή άλλως υπάγονται στους κανόνες της έννομης τάξης όπου έχουν συσταθεί, απομονώνοντας τις ξεχωριστές οντότητες από τα προβλήματα ολόκληρου του ομίλου. Στον αντίποδα, συνεπάγεται μεγαλύτερο λειτουργικό κόστος καθώς οι θυγατρικές, ως πλήρως αυτόνομες οντότητες, θα πρέπει να είναι αυτάρκειες έχοντας κατάλληλα επίπεδα κεφαλαίων και ρευστότητας για λόγους εποπτείας⁸⁷.

Τα δύο μοντέλα διασυνοριακής διευθέτησης παρουσιάζουν θετικά και αρνητικά στοιχεία χωρίς να είναι βέβαιο ποιο από τα δύο αποτελεί τη βέλτιστη οδό για την επίλυση γενικευμένων κρίσεων. Παραδείγματα όπως αυτά της Fortis, της Dexia ή της Kaupthing αποδεικνύουν ότι οι αρχές προβαίνουν σε διαφορετικές εκτιμήσεις κατά τη διαχείριση διασυνοριακών τραπεζών παρά τη συνεργασία τους στον εποπτικό τομέα⁸⁸. Οι πρόσφατες

⁸⁶ Η οδηγία 2001/24/EK για την εξυγίανση και την εκκαθάριση πιστωτικών ιδρυμάτων αποτελεί παράδειγμα αυτής της προσέγγισης καθώς σύμφωνα με τις διατάξεις της, τα πιστωτικά ιδρύματα που έχουν ιδρυθεί στην ΕΕ υπόκεινται στις διατάξεις του νομικού πλαισίου της χώρας καταγωγής.

⁸⁷ Ανεξάρτητα από το βαθμό αυτοτέλειας, η πτώχευση της μητρικής τράπεζας θα πλήξει σε μεγάλο βαθμό τις φερέγγυες θυγατρικές οι οποίες είναι αμφίβολο αν θα μπορέσουν να επιβιώσουν (η περίπτωση της Lehmann Brothers είναι χαρακτηριστική). Αντιστρόφως, η είσοδος ενός υποκαταστήματος ή μίας θυγατρικής σε διευθέτηση ενδέχεται να πλήξει την αξιοπιστία ολόκληρου του ομίλου δεδομένου ότι οι αγορές θα αγνοήσουν τις εταιρικές δομές δίνοντας έμφαση στη γενικότερη εικόνα του. Για τις δύο παραπάνω προσεγγίσεις βλ. **Claessens, Herring and Schoenmaker (2010)**, σελ. 85 – 89.

⁸⁸ **BCBS (2010)**, σελ. 10 – 15.

εμπειρίες οδηγούν στη διαπίστωση ότι η διατήρηση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας σε παγκόσμια κλίμακα δεν είναι εφικτό να υλοποιηθεί ταυτόχρονα με την προώθηση της χρηματοπιστωτικής ολοκλήρωσης και τη διατήρηση των εθνικών πολιτικών. Με δεδομένο ότι η χρηματοπιστωτική σταθερότητα αποτελεί δημόσιο αγαθό του οποίου η διασφάλιση είναι αδιαπραγμάτευτη η επιλογή θα πρέπει να γίνει μεταξύ των δύο άλλων στόχων. Η ασυμβατότητα που παρατηρείται δικαιολογείται καθώς η αύξηση και η εξάπλωση των δραστηριοτήτων καθιστά σταδιακά τις εγχώρια προσανατολισμένες πολιτικές λιγότερο αποτελεσματικές⁸⁹. Η επίδραση αυτή πολλαπλασιάζεται για τα συστημικά σημαντικά ιδρύματα λόγω της ανάγκης εξεύρεσης επαρκών χρηματικών πόρων για την κάλυψη του κόστους της διευθέτησης. Οι επιβαρύνσεις που δέχεται να υποστεί μία κυβέρνηση ευθυγραμμίζονται με τα οφέλη που θα αποκομίσει σε όρους διατήρησης της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας. Όπου οι δικαιοδοσίες δεν προβλέπουν για την ύπαρξη ιδιωτικά χρηματοδοτούμενων ταμείων διευθέτησης (resolution funds) ο καταμερισμός των οικονομικών επιβαρύνσεων (burden sharing) δύναται να γίνει, κατόπιν ex ante προκαθορισμένων ρυθμίσεων, μεταξύ των άμεσα ενδιαφερόμενων χωρών όπως διαφαίνονται από τη γεωγραφική κατανομή των στοιχείων του ενεργητικού και των κύριων αγορών στις οποίες διεξάγονται δραστηριότητες⁹⁰.

Η Επιτροπή της Βασιλείας, ήδη από το 2010, προτείνει την ενίσχυση του συντονισμού των δράσεων των αρμόδιων αρχών με τον ξεκάθαρο προσδιορισμό των ευθυνών και των ρόλων κατά τη λήψη ενεργειών διευθέτησης⁹¹. Το FSB πέρα από την παράθεση και την εξειδίκευση των βασικών αρχών (βλ. ανωτέρω υπό 1.2) προχωρά σε μία ιδιαίτερα σημαίνουσα προσθήκη που περιλαμβάνει τη σύναψη ειδικών συμφωνιών διασυννοριακής συνεργασίας μεταξύ των μελών που απαρτίζουν τις ομάδες διαχείρισης κρίσεων των συστημικά σημαντικών ιδρυμάτων. Οι εν λόγω συμφωνίες θα πρέπει να δημοσιοποιούνται και περιλαμβάνουν κατ' ελάχιστον τα εξής στοιχεία:

- Δήλωση από μέρους των αρχών των δικαιοδοσιών καταγωγής και υποδοχής των αντικειμενικών στόχων και του πεδίου εφαρμογής της συμφωνίας παράλληλα με τον προσδιορισμό του βαθμού στον οποίο είναι δεσμευτική.
- Περιγραφή του ιδρύματος ή του ομίλου καθώς και των σημαντικών θυγατρικών και υποκαταστημάτων που περιλαμβάνονται στο πεδίο εφαρμογής της συμφωνίας.
- Περιγραφή των ρόλων και των ευθυνών των μερών της συμφωνίας πριν την εκδήλωση κρίσεων, ήτοι κατά το στάδιο της κατάρτισης σχεδίων ανάκαμψης και διευθέτησης, και κατά τη διάρκεια αυτής.
- Καθορισμός των διαδικασιών για την ανταλλαγή πληροφοριών (η οποία επεκτείνεται επίσης προς τις χώρες υποδοχής που δεν περιλαμβάνονται στην ομάδα διαχείρισης

⁸⁹ Η συγκεκριμένη ασυμβατότητα μεταξύ των αναφερθέντων στόχων πολιτικής περιγράφεται στη βιβλιογραφία με τον όρο “financial trilemma”, βλ. **Schoenmaker (2011)**.

⁹⁰ Οι **Goodhart and Schoenmaker (2009)** προτείνουν εναλλακτικά ένα δεύτερο μηχανισμό κατά τον οποίο η χρηματοπιστωτική σταθερότητα ως δημόσιο αγαθό θεωρείται ότι επηρεάζει όλες τις συμμετέχουσες χώρες (ανεξάρτητα από το αν φιλοξενούν δραστηριότητες της τράπεζας) οι οποίες καλούνται να συνεισφέρουν βάσει ενός αντίστοιχου μεριδίου που υπολογίζεται σε σχέση με το ΑΕΠ. Αναφορικά με τα ταμεία διευθέτησης βλ. **FSB (2011a)**, σελ. 12.

⁹¹ **BCBS (2010)**, σελ. 34 – 36.

κρίσεων), την ανάπτυξη σχεδίων ανάκαμψης και διευθέτησης και την πραγματοποίηση εκτιμήσεων της δυνατότητας διευθέτησης.

- Δέσμευση των αρχών της χώρας καταγωγής για την έγκαιρη ενημέρωση των αρχών της χώρας υποδοχής όταν το ίδρυμα ή ο όμιλος αντιμετωπίζει ουσιώδεις δυσχέρειες προτού προβούν στην ανάληψη δράσεων και την υιοθέτηση μέτρων. Αντιστρόφως, το ίδιο ισχύει και για τις αρχές των χωρών υποδοχής.
- Δέσμευση για την καταβολή κάθε δυνατής προσπάθειας ώστε κατά την εφαρμογή των διαδικασιών διευθέτησης να λαμβάνεται υπόψη ο αντίκτυπος στη χρηματοπιστωτική σταθερότητα άλλων δικαιοδοσιών. Ακόμα οι αρχές θα πρέπει να αποφεύγουν την ανάληψη δράσεων που θα μπορούσαν εύλογα να προκαλέσουν αστάθεια στον όμιλο ή στο χρηματοπιστωτικό σύστημα.
- Προβλέψεις για την παροχή ενός κατάλληλου επιπέδου λεπτομερειών αναφορικά με τη διασυννοριακή εφαρμογή των εργαλείων διευθέτησης.
- Προβλέψεις για την πραγματοποίηση συναντήσεων τουλάχιστον σε ετήσια βάση αναφορικά με την εξέταση της ευρωστίας των στρατηγικών διευθέτησης για τα διεθνώς συστημικά σημαντικά ιδρύματα και των σχεδίων εφαρμογής τους⁹².

⁹² Η αναφορά στο περιεχόμενο των συμφωνιών είναι ενδεικτική. Για περισσότερες πληροφορίες βλ. **FSB (2011a)**, σελ. 14 – 15 και 21 – 25.

Κεφάλαιο 2^ο

Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΡΙΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΈΝΩΣΗ

2.1 Εισαγωγικά

Όπως έχει καταδειχθεί, η χρηματοπιστωτική κρίση ανέδειξε την ανεπάρκεια ή τη μη ύπαρξη κατάλληλων μηχανισμών για την αντιμετώπιση προβλημάτων που δημιουργούνται από την έκθεση των πιστωτικών ιδρυμάτων σε αφερεγγυότητα αλλά και την ελαχιστοποίηση των δυσμενών επιπτώσεων αφού αυτή επέλθει. Σε ενωσιακό επίπεδο εμπόδισε, κατά παρόμοιο τρόπο, την έγκαιρη παρέμβαση των κρατών μελών και δεν επέτρεψε την αποτελεσματική εξυγίανσή. Υπό την απειλή της σοβαρής διατάραξης των συστημικά σημαντικών λειτουργιών δρομολογήθηκαν έκτακτα σχέδια διάσωσης με τη χρήση δημόσιων πόρων τα οποία επιβάρυναν σημαντικά τις εγχώριες οικονομίες και συνέβαλλαν στην έλευση μίας ιδιαίτερα σοβαρής δημοσιονομικής κρίσης. Από τον Οκτώβριο του 2008, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε 3,6 τρις € (που ισοδυναμούν με το 30,5% του ΑΕΠ της ΕΕ) κρατικών ενισχύσεων για τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, εκ των οποίων το € 1,5 τρις € είχε χρησιμοποιηθεί έως τον Ιούνιο του 2009⁹³.

Μέχρι και σήμερα, η αντίδραση στην εμφάνιση διαταραχών συντελείται με τη χρήση μέτρων που προβλέπονται στην κάθε εθνική νομοθεσία. Ανεξάρτητα από το αν αυτά είναι επιτυχημένα και παρά το ότι αρκετά κράτη μέλη έχουν ήδη προβεί σε νομοθετικές μεταρρυθμίσεις κρίθηκε σκόπιμη η υιοθέτηση κοινών κανόνων διευθέτησης προκειμένου να θεραπευτούν οι υφιστάμενες υστερήσεις. Για το σκοπό αυτό η Επιτροπή δημοσίευσε στις 6 Ιουνίου του 2012 την πρόταση οδηγίας για τη θέσπιση πλαισίου για την ανάκαμψη και την εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων⁹⁴. Η επιδιωκόμενη εναρμόνιση των διαδικασιών θα έχει αναμφισβήτητα θετική επίδραση καθώς:

- Θα διασφαλίσει τη διατήρηση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας η οποία θίγεται ιδιαίτερα από την ενδεχόμενη πτώχευση ενός πιστωτικού ιδρύματος ειδικά αν έχει διασυννοριακή δραστηριότητα λόγω της υψηλής διασύνδεσης των ευρωπαϊκών χρηματοπιστωτικών αγορών.
- Θα αποκαταστήσει την αξιοπιστία της εσωτερικής αγοράς στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών.

Κοινή παραδοχή αποτελεί το ότι οι πτωχευτικές διαδικασίες που εφαρμόζονται γενικά και αδιάκριτα σε όλα τα είδη επιχειρήσεων δεν είναι προσαρμοσμένες ώστε να ανταποκρίνονται στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της τραπεζικής αγοράς η οποία εξαρτάται άμεσα από το βαθμό εμπιστοσύνης του κοινού προς αυτή. Παρά την προχωρημένη

⁹³ Εκτίμηση Αντικτύπου που συνοδεύει την Ανακοίνωση: COM (2009) 561, σελ. 19.

⁹⁴ Το τελικό κείμενο της πρότασης είναι αποτέλεσμα μίας διαδικασίας που εκκίνησε ήδη από τον Οκτώβριο του 2009 με την υιοθέτηση Ανακοινώσεων, τη σύσταση ομάδας εμπειρογνομόνων σε θέματα πτωχευτικού δικαίου από τη Γενική Διεύθυνση Εσωτερικής Αγοράς και Υπηρεσιών, την πραγματοποίηση σχετικών δημόσιων διαβουλεύσεων και συνδιασκέψεων, συνεχίστηκε δε με την υιοθέτηση λοιπών Ανακοινώσεων της Επιτροπής αναφορικά με τη διαχείριση κρίσεων και τη εξυγίανση χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Το σύνολο των παραπάνω μπορεί να ανευρεθεί στη διεύθυνση: http://ec.europa.eu/internal_market/bank/crisis_management/archive_en.htm

εναρμόνιση του ευρωπαϊκού τραπεζικού δικαίου οι διαφορές που συναντώνται στις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που διέπουν την αφερεγγυότητα και ο εθνοκεντρικός χαρακτήρας τους παρακωλύουν τη συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων αρχών ειδικά στην περίπτωση των τραπεζικών (και λοιπών) ομίλων ενώ, η ήδη υπάρχουσα οδηγία 2001/24/EK για την εξυγίανση και την εκκαθάριση των πιστωτικών ιδρυμάτων αφήνει σημαντικά κενά και ασάφειες σε αυτόν τον τομέα⁹⁵.

Η Επιτροπή, σε Ανακοίνωσή της τον Οκτώβριο του 2010, παρουσίασε ένα συνεκτικό πρόγραμμα για τη δημιουργία πλαισίου που θα αφορά στους προβληματικούς φορείς παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών⁹⁶. Το πρώτο βήμα περιλαμβάνει μεταβολές για την εναρμόνιση των εργαλείων, το συντονισμό των εθνικών μέτρων και ρυθμίσεις χρηματοδότησης. Σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, η Επιτροπή έθεσε ως στόχο την εξέταση των καθεστώτων αφερεγγυότητας και την περαιτέρω εναρμόνιση τους και τέλος ως απώτερη επιδίωξη ορίστηκε η εισαγωγή ενός πλήρους πλαισίου εξυγίανσης με τη δημιουργία μίας ενιαίας αρχής⁹⁷. Η πρόταση Οδηγίας για την Ανάκαμψη και την Εξυγίανση (εφεξής Πρόταση Οδηγίας) αποτελεί την προσπάθεια ολοκλήρωσης του πρώτου σταδίου⁹⁸. Ο γενικότερος σκοπός της παραμένει η διατήρηση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας με την πρόληψη συστημικών κρίσεων από την πτώχευση πιστωτικών ιδρυμάτων και η ελαχιστοποίηση του κοινωνικού κόστους. Επομένως, εκ πρώτης όψεως, παρατηρείται μία ευθυγράμμιση με τις βασικές αρχές και τους αντικειμενικούς στόχους που τίθενται, σε διεθνές επίπεδο από το FSB (βλ. Κεφάλαιο 1^ο, 1.1.3). Για την επιτυχή εκπλήρωση των αιτημάτων πολιτικής επιδιώκεται ο καταρχήν διαχωρισμός και η διατήρησή σε ισχύ των κρίσιμων λειτουργιών του εκάστοτε προβληματικού ιδρύματος με τον παράλληλο καταμερισμό των κατάλληλων απωλειών στους μετόχους και τους πιστωτές.

Το καθεστώς εξυγίανσης που εισάγεται με την Πρόταση Οδηγίας βασίζεται σε τρεις πυλώνες οι οποίοι συνολικά συμπληρώνουν ο ένας τον άλλο:

- Προετοιμασία και πρόληψη (preparation and prevention)
- Έγκαιρη παρέμβαση (early intervention)
- Εξυγίανση/διευθέτηση (resolution)

⁹⁵ Για περισσότερες πληροφορίες βλέπε σχετικά: **Study on the feasibility of reducing obstacles to the transfer of assets within a cross border banking group during a financial crisis**, προσβάσιμο στο: http://ec.europa.eu/internal_market/bank/docs/windingup/200908/final_report20091218_en.pdf

⁹⁶ COM (2010) 579.

⁹⁷ Προς αυτήν την κατεύθυνση, οι ενέργειες προωθήθηκαν σημαντικά με την υποβολή στις 10 Ιουλίου του 2013 της πρότασης Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση ενιαίων κανόνων και ενιαίας διαδικασίας για την εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και ορισμένων επιχειρήσεων επενδύσεων στο πλαίσιο ενός ενιαίου Μηχανισμού Εξυγίανσης και ενός ενιαίου Ταμείου Εξυγίανσης τραπεζών και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

⁹⁸ Στην ελληνική έκδοση της Πρότασης Οδηγίας ο όρος resolution μεταφράζεται ως εξυγίανση και όχι ως διευθέτηση όπως αποδίδεται στην παρούσα μελέτη. Κατά τη γνώμη του γράφοντος η εξυγίανση έχει την έννοια της επαναφοράς στην κανονική λειτουργία ενώ, η διευθέτηση εμπερικλείει όλα τα ενδεχόμενα αποτελέσματα συμπεριλαμβανομένης και της εκκαθάρισης. Παρόλα αυτά, για λόγους πιστότητας προς το κείμενο της Πρότασης Οδηγίας οι δύο όροι θα θεωρηθούν εφεξής ως ταυτόσημοι εκτός εάν γίνεται αναφορά για το αντίθετο.

Η πρόληψη θα πρέπει να νοείται ως η αποφυγή μίας άτακτης πτώχευσης που μπορεί να προκαλέσει οικονομική αστάθεια και όχι ως ο εντελής αποκλεισμός αυτής⁹⁹. Μαζί με την έγκαιρη παρέμβαση είναι σχεδιασμένες να ανακόψουν την επιδείνωση της θέσης μίας τράπεζας και να αποτρέψουν την αφερεγγυότητα. Αντίθετα, τα εργαλεία και οι εξουσίες εξυγίανσης επιτρέπουν είτε την αναδιοργάνωση ή την εκκαθάριση εκτός του πεδίου των κανονικών πτωχευτικών διαδικασιών που ισχύουν στις ευρωπαϊκές έννομες τάξεις.

2.2 Γενικά χαρακτηριστικά, νομική βάση και πεδίο εφαρμογής

Νομική βάση για την Πρόταση Οδηγίας αποτελεί το άρθρο 114 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής ΣΛΕΕ) το οποίο προβλέπει την έκδοση μέτρων σχετικά με την προσέγγιση των εθνικών διατάξεων που έχουν ως αντικείμενο την εγκαθίδρυση και τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, όπως καθορίζεται στο άρθρο 5, παρ. 3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (εφεξής ΣΕΕ), στους τομείς που δεν υπάγονται στην αποκλειστική της αρμοδιότητα, η Ένωση δύναται να παρεμβαίνει για τη θέσπιση μέτρων όταν και όπου οι στόχοι της προβλεπόμενης δράσης, λόγω της κλίμακας ή των αποτελεσμάτων της, θα επιτευχθούν επαρκώς σε επίπεδο Ένωσης παρά από τα κράτη μέλη τόσο σε περιφερειακό όσο και σε τοπικό επίπεδο. Η δεύτερη θεμελιώδης αρχή που διαπνέει την Πρόταση Οδηγίας είναι η αρχή της αναλογικότητας, που περιγράφεται στο άρθρο 5, παρ. 4 της ΣΕΕ, βάσει της οποίας το περιεχόμενο και η μορφή της δράσης την Ένωσης (εφόσον δικαιολογείται από λόγους δημοσίου συμφέροντος) δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τα απαιτούμενα για την επίτευξη των στόχων των Συνθηκών¹⁰⁰.

Η αποτροπή της αποσταθεροποίησης των ευρωπαϊκών αγορών με τρόπο που θα επιφέρει τις μικρότερες απώλειες για τους φορολογούμενους προϋποθέτει ένα κοινό επίπεδο ελέγχου και ικανοτήτων εξυγίανσης που δεν μπορούν να επιτευχθούν μεμονωμένα. Οι αποκλίσεις στα καθεστώτα, τις πρακτικές και την ικανότητα εξυγίανσης λόγω της διαφορετικής χρηματοοικονομικής κατάστασης των κρατών μελών συνεπάγονται στρεβλώσεις στον ανταγωνισμό και παρεμποδίζουν την ελευθερία εγκατάστασης των ευρωπαϊκών τραπεζών¹⁰¹. Για το σκοπό αυτό οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να αποκτήσουν νέες εξουσίες όπως την απρόσκοπτη πρόσβαση σε καταθέσεις και πράξεις πληρωμών, τη δυνατότητα να πωλούν βιώσιμα τμήματα του ιδρύματος και να κατανέμουν ζημιές κατά τρόπο δίκαιο και προβλέψιμο¹⁰².

⁹⁹ Αιτιολογική Έκθεση, σελ. 5, υποσημείωση 10.

¹⁰⁰ Η εφαρμογή των διαδικασιών διευθέτησης είναι δυνατό να επιφέρει αναστάτωση σε ορισμένα από τα δικαιώματα που αναγνωρίζονται στο Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, περιορισμός των οποίων επιτρέπεται (σύμφωνα με το άρθρο 52) όταν οι προτεινόμενες δράσεις ανταποκρίνονται σε στόχους γενικού ενδιαφέροντος και συντελούνται με βάση την αρχή της αναλογικότητας. Η περιέλευση σε αφερεγγυότητα και η άτακτη έξοδος ενός πιστωτικού ιδρύματος από την αγορά δύναται να έχει εξαιρετικά σοβαρές αρνητικές συνέπειες για την οικονομία συγκριτικά με άλλες μορφές επιχειρήσεων. Οι κρίσιμες λειτουργίες που επιτελεί ο τραπεζικός τομέας και το γεγονός ότι είναι εύαλωτος σε συστημικές κρίσεις καθιστούν τη διατήρηση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας ως την απαραίτητη δικαιολογητική βάση.

¹⁰¹ Οι οποίες είναι ανάλογες με τη δυνατότητα που έχει το κράτος μέλος να διαχειριστεί την πιθανή πτώχευσή τους, Προοίμιο, (5).

¹⁰² Ibid, (4).

Το πεδίο ορισμού της Πρότασης Οδηγίας εστιάζει κυρίως στα πιστωτικά ιδρύματα και τις επιχειρήσεις επενδύσεων όντας ταυτόσημο με αυτό της Οδηγίας για την κεφαλαιακή επάρκεια (CRD)¹⁰³. Εφαρμόζεται επίσης σε χρηματοδοτικές εταιρίες συμμετοχών (financial holding companies) στη σύνθεση των οποίων περιλαμβάνονται αποκλειστικά πιστωτικά ιδρύματα ή επιχειρήσεις επενδύσεων ή συνδυασμός αυτών με λοιπές μορφές χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων¹⁰⁴. Οι κανόνες που θεσπίζονται εφαρμόζονται ακόμα σε μητρικές, μικτές και μη, χρηματοδοτικές εταιρίες συμμετοχών εγκατεστημένων σε κράτος μέλος ή στην Ένωση¹⁰⁵. Τέλος, το πεδίο εφαρμογής επεκτείνεται στις θυγατρικές εταιρίες των παραπάνω μορφών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων υπό τον όρο ότι καλύπτονται από την εποπτεία της μητρικής επιχείρησης σε ενοποιημένη βάση και στα υποκαταστήματα πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων που έχουν την έδρα τους εκτός της Ένωσης σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που ορίζονται στην Πρόταση Οδηγίας¹⁰⁶. Σημειώνεται ότι, το πεδίο ορισμού της Πρότασης Οδηγίας δεν περιορίζεται στα συστημικά σημαντικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και δεν εξαρτά την εφαρμογή του πλαισίου διαχείρισης κρίσεων από κριτήρια όπως το μέγεθος, η πολυπλοκότητα και ο βαθμός διασύνδεσης¹⁰⁷.

2.3 Αρχές εξυγίανσης

Σύμφωνα με το άρθρο 3, παρ. 1 της Πρότασης Οδηγίας, το κάθε κράτος μέλος ορίζει μία ή περισσότερες αρχές εξυγίανσης οι οποίες εξουσιοδοτούνται για την εφαρμογή των εργαλείων και την άσκηση των εξουσιών εξυγίανσης. Ο προσδιορισμός της αρμόδιας αρχής επαφίεται στη διακριτική ευχέρεια των κρατών μελών και, συνεπώς το ρόλο μπορεί να αναλάβουν οι κεντρικές τράπεζες, οι ήδη υφιστάμενες εποπτικές αρχές, τα συστήματα εγγύησης καταθέσεων, το υπουργείο οικονομικών ή ειδικές αρχές¹⁰⁸. Σε κάθε περίπτωση συγκεκριμένες παράμετροι θα πρέπει να πληρούνται:

1. Σύμφωνα με το άρθρο 3, παρ. 2, οι αρχές διευθέτησης/εξυγίανσης θα πρέπει να είναι αρχές δημόσιας διοίκησης ή αρχές στις οποίες έχουν ανατεθεί σχετικές εξουσίες.

Σκοπός της παραπάνω διάταξης αποτελεί η διασφάλιση της απαιτούμενης ταχύτητας στην ανάληψη δράσης, η ανεξαρτησία από τους οικονομικούς φορείς και συμμετέχοντες της αγοράς καθώς και η αποφυγή συγκρούσεων συμφερόντων¹⁰⁹.

2. Σύμφωνα με το άρθρο 3, παρ. 3, εάν οι αρχές εξυγίανσης ταυτίζονται με τις αρμόδιες αρχές εποπτείας, οι διοικητικές εξουσίες ανατίθενται υπό την προϋπόθεση ότι

¹⁰³ Πρόταση Οδηγίας, άρθρο 1. Οι Οδηγίες για την κεφαλαιακή επάρκεια 2006/48/EK και 2006/49/EK (CRD) μαζί με τις τροποποιήσεις τους (CRD II και CRD III) αντικαταστάθηκαν πρόσφατα με την υιοθέτηση του Κανονισμού ΕΕ αριθ. 574/2013 και της Οδηγίας 2013/36/ΕΕ που μαζί συνθέτουν το πακέτο CRD IV.

¹⁰⁴ Σημειώνεται πως από το πεδίο εφαρμογής της Πρότασης Οδηγίας εξαιρούνται οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις.

¹⁰⁵ Πρόταση Οδηγίας άρθρο 1, στοιχεία (γ) και (δ).

¹⁰⁶ Ibid, άρθρο 1, στοιχεία (β) και (ε).

¹⁰⁷ Αιτιολογική έκθεση, 4.3.

¹⁰⁸ Προοίμιο, (11). Όπως αναφέρεται και στην παρ. 4.4.2 της Αιτιολογικής Έκθεσης, ο ακριβής και στενός προσδιορισμός της αρχής διευθέτησης θα παρέμβαινε στη συνταγματική και διοικητική τάξη των κρατών μελών.

¹⁰⁹ Ibid.

υπάρχουν επαρκείς προβλέψεις για το χειρισμό συγκρούσεων συμφερόντων αλλά και οργανωτική ανεξαρτησία όπου η αρχή επιτελεί και άλλες λειτουργίες¹¹⁰.

3. Σύμφωνα με το άρθρο 3, παρ. 4 σε περίπτωση που η αρχή εξυγίανσης και η αρχή εποπτείας είναι χωριστές οντότητες τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν τη μεταξύ τους στενή συνεργασία ενώ, σύμφωνα με την παρ. 7, όπου συναντώνται περισσότερες της μίας αρμόδιες αρχές, είναι απαραίτητος ο σαφής επιμερισμός των καθηκόντων και των αρμοδιοτήτων τους από το εκάστοτε κράτος μέλος. Για την επίτευξη επαρκούς βαθμού συντονισμού μία εκ των αρχών αναλαμβάνει το ρόλο της αρχής επικοινωνίας με τις αντίστοιχες αρχές των άλλων κρατών μελών.
4. Σύμφωνα με το άρθρο 3, παρ. 6, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι αρχές εξυγίανσης διαθέτουν την εμπειρογνωμοσύνη, τους πόρους και την επιχειρησιακή ικανότητα ώστε να εφαρμόζουν τα μέτρα εξυγίανσης με την απαραίτητη ταχύτητα και την ευελιξία που απαιτείται για την επίτευξη των στόχων εξυγίανσης.
5. Η παρ. 5 του άρθρου 3 ορίζει ότι οι αποφάσεις της αρχής εξυγίανσης θα λαμβάνονται έπειτα από διαβούλευση με το αρμόδιο υπουργείο σε περιπτώσεις όπου οι δύο ιδιότητες δεν ταυτίζονται. Η συμβολή ενός αρμόδιου υπουργείου κρίνεται απαραίτητη καθώς η αποτελεσματική και έγκαιρη διαχείριση και επίλυση μίας τραπεζικής κρίσης ενδέχεται να καταστήσει αναγκαία τη χρήση δημόσιων πόρων οπότε και καθιστά κρίσιμη τη συμμετοχή του¹¹¹.

Η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (εφεξής EAT) δημοσιεύει κατάλογο με τις εθνικές αρχές εξυγίανσης, τις λειτουργίες και τις αρμοδιότητές τους σύμφωνα με το άρθρο 3, παρ. 8. Στην περίπτωση όπου υποκείμενο των διαδικασιών διευθέτησης αποτελεί ένα ίδρυμα με διασυννοριακή δραστηριότητα η συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων εμπλεκομένων αρχών πραγματοποιείται με την εκπροσώπηση τους σε σώματα εξυγίανσης¹¹².

2.4 Προετοιμασία και Πρόληψη

2.4.1 Συνολική Θεώρηση

Ο πρώτος πυλώνας της Πρότασης Οδηγίας περιγράφει τη δημιουργία ενός καθεστώτος προετοιμασίας και πρόληψης το οποίο συσσωματώνεται με τις ήδη υπάρχουσες διαδικασίες εποπτείας των πιστωτικών ιδρυμάτων και αποτελείται από τέσσερα συστατικά στοιχεία:

- Σχέδια ανάκαμψης (recovery plans).

¹¹⁰ Επί παραδείγματι, στην περίπτωση όπου ως αρμόδιες αρχές ορίζονται οι εποπτικές αρχές το ενδεχόμενο ύπαρξης σύγκρουσης συμφερόντων, δυνητικά, αυξάνεται καθώς αυτές θα έχουν μειωμένα κίνητρα να θέσουν υπό διευθέτηση ένα ίδρυμα το οποίο τελεί υπό την εποπτεία τους, **Schillig (2012)**, σελ. 14 – 15.

¹¹¹ Προοίμιο, (12).

¹¹² Ibid, (62).

- Σχέδια εξυγίανσης (resolution plans).
- Εκτίμηση της δυνατότητας εξυγίανσης (resolvability assessment).
- Ενδοομιλική χρηματοδοτική στήριξη (intra-group financial support).

Συνδυαστικά τα τρία πρώτα στοιχεία συνιστούν το πλαίσιο για τον πρότερο σχεδιασμό της ανάκαμψης και της εξυγίανσης (Recovery and Resolution Planning) με τη λήψη προληπτικών μέτρων έτσι ώστε όταν οι τράπεζες εκτίθενται σε αφερεγγυότητα να χρειάζεται μόνο η λήψη των ελάχιστων μέτρων για την αποτροπή της εκδήλωσης συστημικών κρίσεων. Το άρθρο 4, παρ. 1 επιβάλλει στις αρμόδιες αρχές να προσδιορίζουν το βαθμό στον οποίο εφαρμόζονται το περιεχόμενο και οι λεπτομέρειες των σχεδίων ανάκαμψης και εξυγίανσης όπως και τα επιμέρους στοιχεία των πληροφοριών που απαιτούνται από τα ιδρύματα. Σύμφωνα με το άρθρο 4, παρ. 2, η Επιτροπή με την έκδοση κατ' εξουσιοδότηση πράξεων θα προχωρά στη διευκρίνιση των κριτηρίων με βάση τα οποία θα γίνεται η εκτίμηση των επιπτώσεων της πτώχευσης ενός ιδρύματος από τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών. Η χρησιμότητα της διάταξης γίνεται καλύτερα κατανοητή αν ληφθεί υπόψη ότι τα μικρότερα ιδρύματα (που λειτουργούν αποκλειστικά εντός ενός κράτους μέλους) ενδεχομένως θα μπορούν να εξαιρούνται από το σύνολο των απαιτήσεων για την προετοιμασία σχεδίων ανάκαμψης και εξυγίανσης αποφεύγοντας κατά αυτόν τον τρόπο την υπερβολική διοικητική επιβάρυνση¹¹³.

2.4.2 Σχέδια ανάκαμψης

Σύμφωνα με το γράμμα του άρθρο 5, παρ. 1 της Πρότασης Οδηγίας, τα ιδρύματα καλούνται να καταρτίζουν και να διατηρούν σχέδια ανάκαμψης που προβλέπουν τις ενέργειες στις οποίες καλείται να προβεί η διοίκηση για την αποκατάσταση της χρηματοπιστωτικής κατάστασης έπειτα από σημαντική επιδείνωσή της. Οι πληροφορίες που θα περιλαμβάνονται στα εν λόγω σχέδια, παρατίθενται αναλυτικά στο Τμήμα Α του Παραρτήματος και σχετίζονται με τη διακρίβωση των κρίσιμων λειτουργιών (critical functions), τις ρυθμίσεις και τα μέτρα που θα εγγυηθούν τη βιωσιμότητα και τις προϋποθέσεις για την έγκαιρη εφαρμογή τους παράλληλα με τη διεξαγωγή δοκιμών με βάση διάφορα σενάρια χρηματοοικονομικών δυσχερειών (stress testing)¹¹⁴.

Επιπλέον, περιγράφονται οι διαδικασίες για τον καθορισμό της αξίας και της εμπορευσιμότητας των βασικών επιχειρηματικών τομέων, των εργασιών και των περιουσιακών στοιχείων του ιδρύματος μαζί με προπαρασκευαστικές ρυθμίσεις για τη διευκόλυνση της πώλησης αυτών εντός κατάλληλου χρονικού πλαισίου. Τα σχέδια ανάκαμψης θα πρέπει να παρέχουν ένα ευρύ φάσμα επιλογών για την αντιμετώπιση των πιθανών δυσκολιών που δύνανται να προκύψουν. Για το σκοπό αυτό η EAT, σε διαβούλευση

¹¹³ Μία τέτοια εξέλιξη θα είναι επίσης σύμφωνη με την αρχή της αναλογικότητας καθώς ο στόχος της διατήρησης της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας θα επιτυγχάνεται με δράσεις και μέτρα που δεν υπερβαίνουν τα απολύτως απαραίτητα για την επίτευξή του.

¹¹⁴ Άρθρο 5, παρ. 5.

με το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικού Κινδύνου (ΕΣΣΚ) αναλαμβάνει να εκπονήσει σχέδια τεχνικών προτύπων που στη συνέχεια θα υιοθετηθούν από την Επιτροπή¹¹⁵.

Σύμφωνα με το άρθρο 7, παρ. 1, οι μητρικές επιχειρήσεις και τα ιδρύματα που υπόκεινται σε ενοποιημένη εποπτεία καλούνται να υποβάλλουν σχέδιο ανάκαμψης του ομίλου καθώς και σχέδιο ανάκαμψης για κάθε ίδρυμα που αποτελεί μέλος του. Στόχος και εδώ, κατά την παρ. 3 του ίδιου άρθρου, είναι η έγκαιρη σταθεροποίηση των μερών ή του ομίλου ως σύνολο με τη διασφάλιση ότι θα ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα και ότι θα επιτευχθεί ο επιθυμητός συντονισμός σε επίπεδο μητρικής ή σε επίπεδο εταιριών. Επιπρόσθετα, η παρ. 4 προβλέπει την προσθήκη ρυθμίσεων για την πιθανή ενδοομιλική χρηματοπιστωτική στήριξη.

Τα κράτη μέλη καλούνται να φροντίσουν για την έγκαιρη εκπόνηση των σχεδίων ανάκαμψης από μέρους των πιστωτικών ιδρυμάτων ενώ, υπεύθυνες για την αξιολόγησή τους είναι οι αρμόδιες αρχές¹¹⁶. Εάν διαπιστωθούν ελλείψεις ή πιθανά εμπόδια στην εφαρμογή του σχεδίου τότε το ίδρυμα ή ο όμιλος καλούνται να υποβάλουν, εντός τριών (3) μηνών αναθεωρημένα σχέδια παρουσιάζοντας τον τρόπο αντιμετώπισής τους¹¹⁷. Κατά την ενδεχόμενη μη συμμόρφωση του ιδρύματος δίνεται η δυνατότητα στις αρμόδιες αρχές να απαιτήσουν:

- τον περιορισμό του προφίλ κινδύνου,
- την έγκαιρη λήψη μέτρων ανακεφαλαιοποίησης,
- την πραγματοποίηση αλλαγών στη γενικότερη στρατηγική,
- στη στρατηγική χρηματοδότησης και
- στη δομή διακυβέρνησης του ιδρύματος¹¹⁸.

Η εξέταση και η αξιολόγηση των σχεδίων ανάκαμψης των ομίλων υλοποιείται από την αρχή ενοποιημένης εποπτείας σε διαβούλευση και συνεργασία με τις αρμόδιες αρχές σύμφωνα με το άρθρο 8, παρ. 1 της Πρότασης. Εφόσον απαιτείται η λήψη διορθωτικών μέτρων, το σχετικό αίτημα λαμβάνει τη μορφή κοινών αποφάσεων οι οποίες επιτυγχάνονται εντός τεσσάρων (4) μηνών. Σε αντίθετη περίπτωση η αρχή ενοποιημένης εποπτείας λαμβάνει μονομερώς την απόφαση η οποία θα πρέπει να είναι πλήρως αιτιολογημένη και να λαμβάνει

¹¹⁵ Ibid, παρ. 6 και Προοίμιο, (14). Με σκοπό την αποσαφήνιση τεχνικών λεπτομερειών η Επιτροπή έχει τη δυνατότητα να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 290 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

¹¹⁶ Άρθρο 6, παρ. 1 και 2. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι σύμφωνα με το αρθρ. 5 παρ. 3 της Πρότασης Οδηγίας τα σχέδια ανάκαμψης δεν προβλέπουν πρόσβαση σε έκτακτη δημόσια χρηματοπιστωτική στήριξη ούτε την καταβολή αυτής.

¹¹⁷ Ibid, παρ. 3 όπως και άρθρο 8 παρ. 1.

¹¹⁸ Άρθρο 6, παρ. 4. Σύμφωνα με το Προοίμιο, (17) οι σχετικές απαιτήσεις παρότι ενδέχεται να επηρεάσουν την επιχειρηματική ελευθερία του ιδρύματος που κατοχυρώνεται στο άρθρο 16 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων είναι αναγκαίες προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι της διασφάλισης της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας και της προστασίας των καταθετών και των πιστωτών.

υπόψιν τις απόψεις και τις επιφυλάξεις των άλλων αρχών¹¹⁹. Η τελική απόφαση ή οποιαδήποτε άλλη ενέργεια σχετίζεται με αυτή ανακόπτονται εάν αμφισβητηθούν από τις αρμόδιες αρχές παραπέμποντας το θέμα στην ΕΑΤ η οποία αποφαινεται οριστικά εντός ενός (1) μηνός¹²⁰.

2.4.3 Σχέδια Εξυγίανσης

Στα σχέδια εξυγίανσης, σύμφωνα με το άρθρο 9 της Πρότασης Οδηγίας, περιγράφονται οι ενέργειες στις οποίες μπορούν να προβούν οι αρμόδιες αρχές όταν το ίδρυμα πληροί τις προϋποθέσεις για εξυγίανση ούτως ώστε η αντίδρασή τους να είναι άμεση και ταχεία. Υπεύθυνες για τη δημιουργία τους είναι οι αρχές εξυγίανσης σε συνεργασία με τις αρμόδιες αρχές. Συγκεκριμένα, τα εν λόγω σχέδια περιγράφουν, μεταξύ άλλων, τις επιλογές για την εφαρμογή των εργαλείων και των εξουσιών εξυγίανσης υπό το πρίσμα μίας σειράς σεναρίων συμπεριλαμβανομένης μίας ιδιάζουσας πτώχευσης (η οποία ενδέχεται να εμφανίζεται εν μέσω περιόδων ευρύτερης χρηματοοικονομικής αστάθειας), τον καθορισμό χρονοδιαγραμμάτων και την περιγραφή στρατηγικών¹²¹. Το περιεχόμενό τους παρατίθεται λεπτομερώς στο άρθρο 9, παρ. 4 της Πρότασης χωρίς παρόλα αυτά, να περιλαμβάνονται προβλέψεις για δημόσια χρηματοπιστωτική στήριξη. Βασικότερη επιδίωξη τους είναι η απομόνωση, ο αποτελεσματικός διαχωρισμός των ουσιαστών λειτουργιών ενός ιδρύματος ή ενός διασυνοριακού ομίλου και η μεταβίβασή τους χωρίς τη διατάραξη της ομαλής επιτέλεσής τους¹²².

Οι αρχές έχουν την εξουσία να ζητούν τις αναγκαίες πληροφορίες που καθορίζονται στο Τμήμα Β του Παραρτήματος Τα σχέδια εξυγίανσης καταρτίζονται επίσης σε επίπεδο ομίλου κατά τρόπο παρόμοιο με τα σχέδια ανάκαμψης ενώ, κάθε αλλαγή στην οργανωτική δομή του ενός ιδρύματος ή ομίλου επιβάλλει την επικαιροποίησή τους¹²³. Και εδώ ο ρόλος της ΕΑΤ ακολουθεί τα άρθρα 5, παρ. 6 – 7, 6, παρ. 5 και 8, παρ. 2 – 5 όσον αφορά στην εκπόνηση ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων και την υποβοήθηση των αρχών κατά την επίτευξη κοινής απόφασης για τα σχέδια εξυγίανσης σε επίπεδο ομίλου επεκτείνεται δε, με τον καθορισμό τυποποιημένων εντύπων, υποδειγμάτων και διαδικασιών για την παροχή των πληροφοριών που απαιτούνται σύμφωνα με το άρθρο 10, παρ. 3 της Πρότασης¹²⁴.

2.4.4 Εκτίμηση της δυνατότητας εξυγίανσης (Assessment of Resolvability)

Η έννοια σχετίζεται με την ικανότητα των αρχών να αξιολογούν το βαθμό στον οποίο τα προβληματικά ιδρύματα και όμιλοι δύνανται να εξυγιανθούν χωρίς την προσφυγή σε έκτακτη δημόσια στήριξη. Κύριο κριτήριο αποτελεί η διαπίστωση ότι η οριστική διευθέτηση

¹¹⁹ Άρθρο 8, παρ. 2.

¹²⁰ Ibid, παρ. 3 και 4. Επίσης βλ. Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1093/2010, άρθρο 19.

¹²¹ Άρθρο 9, παρ. 1 και 2.

¹²² Προοίμιο, (18).

¹²³ Ανεξάρτητα με το αν έχουν πραγματοποιηθεί τέτοιες μεταβολές, τα σχέδια εξυγίανσης θα πρέπει να επικαιροποιούνται τουλάχιστον ετησίως, σύμφωνα με το άρθρο 9, παρ. 3 της Πρότασης.

¹²⁴ Άρθρο 9, παρ. 5, άρθρο 10, παρ. 3 και άρθρο 12, παρ. 4 – 7.

θα καταστεί εφικτή είτε με την εκκαθάριση μέσω των κανονικών διαδικασιών αφερεγγυότητας ή με τη χρήση των εργαλείων και εξουσιών εξυγίανσης. Η μέθοδος που θα προτιμηθεί είναι αξιόπιστη εάν επιτρέπει τη διατήρηση των κρίσιμων λειτουργιών (ακόμα και αν αυτές θα διαχωριστούν από τους λοιπούς επιχειρηματικούς τομείς) χωρίς να προκαλεί δυσμενείς συνέπειες για τα λοιπά ιδρύματα και το χρηματοπιστωτικό σύστημα του κράτους μέλους ή των άλλων κρατών μελών της Ένωσης¹²⁵. Τα ζητήματα που, κατ' ελάχιστον, εξετάζονται περιλαμβάνονται στο Τμήμα Γ του Παραρτήματος με την περαιτέρω εξειδίκευσή τους να γίνεται με σχέδια ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων που καταρτίζονται από την EAT σε διαβούλευση με το ΕΣΣΚ και εκδίδονται από την Επιτροπή.

Η εξάλειψη των πιθανών πρακτικών εμποδίων στην εφαρμογή των εργαλείων (όταν και όπου αυτά παρατηρούνται) και η συνακόλουθη ενίσχυση της δυνατότητας εξυγίανσης πραγματώνονται μέσω των διαδικασιών που προβλέπονται στο άρθρο 14 της Πρότασης Οδηγίας. Η αρχή εξυγίανσης ενημερώνει, μέσω έγγραφης κοινοποίησης, το πιστωτικό ίδρυμα για τις διαπιστώσεις της το οποίο με τη σειρά του οφείλει εντός τεσσάρων (4) μηνών να προτείνει συγκεκριμένα διορθωτικά μέτρα. Αν η αρχή εξυγίανσης διαπιστώσει ότι τα μέτρα δεν αρκούν για την αντιμετώπιση των εμποδίων τότε αναλαμβάνει να υποδείξει η ίδια (σε διαβούλευση με τις αρμόδιες αρχές) εναλλακτικά μέτρα προς αυτό το σκοπό με τη διακριτική της ευχέρεια να περιορίζεται στις απόλυτα αναγκαίες ενέργειες για την απλούστευση της δομής και των λειτουργιών του ιδρύματος που ενδεικτικά μπορούν να περιλαμβάνουν απαιτήσεις για¹²⁶:

- την κατάρτιση συμφωνιών παροχής υπηρεσιών για την κάλυψη της παροχής κρίσιμων υπηρεσιών,
- τον περιορισμό των μέγιστων μεμονωμένων και ομαδοποιημένων ανοιγμάτων και την εκχώρηση περιουσιακών στοιχείων,
- την παύση συγκεκριμένων δραστηριοτήτων και τον περιορισμό ή την αποτροπή της ανάπτυξης ή της πώλησης νέων επιχειρηματικών τομέων ή προϊόντων,
- αλλαγές στη νομική ή λειτουργική δομή του.

Για τους ομίλους, η εφαρμογή μέτρων λαμβάνει χώρα μετά από διαβούλευση των αρχών εξυγίανσης σε επίπεδο ομίλου και θυγατρικών με τις σχετικές αρμόδιες αρχές στο πλαίσιο σώματος εξυγίανσης¹²⁷. Οι πρώτες μαζί με την αρχή ενοποιημένης εποπτείας και την EAT είναι επίσης υπεύθυνες για την σύνταξη και υποβολή έκθεσης προς το τη μητρική ή το ίδρυμα παρουσιάζοντας σύμφωνα με το άρθρο 15, παρ. 2 τα κύρια ευρήματά τους. Ως προς τις προτεινόμενες αλλαγές η διαδικασία προσιδιάζει με αυτή του άρθρου 14 με τη διαφορά ότι οι εμπλεκόμενες αρμόδιες αρχές στα πλαίσια του σώματος εξυγίανσης θα πρέπει να

¹²⁵ Άρθρο 13, παρ. 1 – 2.

¹²⁶ Και εδώ τα μέτρα ενδέχεται να αποτελέσουν περιορισμό του δικαιώματος της επιχειρηματικής ελευθερίας που αναγνωρίζεται στο άρθρο 16 του ΧΘΔ οπότε η εφαρμογή τους θα πρέπει να ακολουθεί την αρχή της αναλογικότητας, Προοίμιο, (19).

¹²⁷ Τα σώματα εξυγίανσης προβλέπονται στο άρθρο 80 της Πρότασης Οδηγίας και αποτελούνται από την αρχή εξυγίανσης σε επίπεδο ομίλου, τις αρχές εξυγίανσης σε κάθε κράτος μέλος στο οποίο είναι εγκατεστημένη μια θυγατρική που καλύπτεται από ενοποιημένη εποπτεία, και την EAT.

καταλήξουν σε κοινή, πλήρως αιτιολογημένη, απόφαση για την αξιολόγησή των διορθωτικών μέτρων που προτείνονται από τη μητρική του ομίλου ή το ίδρυμα και τα επιπρόσθετα μέτρα που απαιτούνται για την εξάλειψη των εμποδίων της δυνατότητας εξυγίανσης. Η EAT, με δική της πρωτοβουλία βοηθά στη λήψη αυτής της απόφασης η οποία με το πέρας τεσσάρων (4) μηνών από την ημερομηνία υποβολής της έκθεσης λαμβάνεται μονομερώς από την αρχή εξυγίανσης σε επίπεδο ομίλου και ανακόπτεται μόνο αν οποιαδήποτε από τις σχετικές αρχές εξυγίανσης παραπέμψει το θέμα στην EAT¹²⁸.

2.4.5 Ενδοομιλική χρηματοπιστωτική στήριξη

Το άρθρο 16 της Πρότασης Οδηγίας προβλέπει τις προϋποθέσεις για τη σύναψη συμφωνιών παροχής χρηματοπιστωτικής στήριξης μέσω δανείων, παροχής εγγυήσεων και περιουσιακών στοιχείων ή συνδυασμό αυτών ανάμεσα στα μέλη ενός ομίλου οι οποίες γνωστοποιούνται στο κοινό. Η στήριξη μεταξύ της μητρικής και των θυγατρικών ή μεταξύ των θυγατρικών είναι αμφίδρομη και ενεργοποιείται κατόπιν εξέτασης και έγκρισής σχετικής αίτησης από την αρχή ενοποιημένης εποπτείας σύμφωνα με το άρθρο 17, παρ. 2 υπό τη συνδρομή των προϋποθέσεων του άρθρου 19, τον καθορισμό του πληρωτέου ανταλλάγματος και την επιβεβαίωση της μη παραβίασης των απαιτήσεων κεφαλαιακής επάρκειας και ρευστότητας¹²⁹. Η οριστική έγκριση ανήκει στη συνέλευση των μετόχων κάθε οντότητας του ομίλου που προτίθεται να συνάψει τη συμφωνία, η οποία εξουσιοδοτεί το διοικητικό της όργανο για την εκτέλεση των ενεργειών παροχής χρηματοπιστωτικής στήριξης σύμφωνα με το άρθρο 18, παρ. 1 – 2 και το άρθρο 20¹³⁰.

Τα δικαιώματα και οι απαιτήσεις που προκύπτουν από τη συμφωνία ασκούνται μόνο από τα συμβαλλόμενα και όχι από τρίτα μέρη ενώ η πρόθεση για την παροχή στήριξης κοινοποιείται εκ των προτέρων στην αρμόδια αρχή της οντότητας και στην EAT ούτως ώστε η πρώτη να κρίνει, εντός δύο ημερών, αν θα την απαγορεύσει ή θα την περιορίσει. Σύμφωνα με το άρθρο 21, παρ. 4, η απόφαση αυτή μπορεί να αμφισβητηθεί από την αρχή ενοποιημένης εποπτείας η την αρμόδια αρχή που είναι υπεύθυνη για την οντότητα στα πλαίσια του μηχανισμού επίλυσης διαφωνιών της EAT (βλ. άρθρο 19 του Κανονισμού 1093/2010).

2.5 Έγκαιρη παρέμβαση

2.5.1 Μέτρα έγκαιρης παρέμβασης

Η Πρόταση Οδηγίας, δίνοντας προτεραιότητα στην πρόληψη και την προετοιμασία, περιλαμβάνει νέες εξουσίες που ενεργοποιούνται όταν η κατάσταση ενός ιδρύματος έχει επιδεινωθεί σε βαθμό όπου απειλείται η φερεγγυότητά του χωρίς όμως να έχει φτάσει στο

¹²⁸ Άρθρο 15, παρ. 4 – 6.

¹²⁹ Σύμφωνα με το άρθρο 16, παρ. 3 όταν μία θυγατρική προσφέρει στήριξη στη μητρική τότε η συμφωνία περιλαμβάνει επίσης την παροχή στήριξης από τη μητρική προς τη θυγατρική. Για τη συνολική διαδικασία βλ. άρθρο 17, παρ. 3 – 6.

¹³⁰ Βασική προϋπόθεση για την εν λόγω απόφαση αποτελεί η διαπίστωση ότι η χρηματοπιστωτική στήριξη δεν υπερβαίνει τις χρηματοπιστωτικές δυνατότητες της νομικής οντότητας που παρέχει τη χρηματοπιστωτική στήριξη.

σημείο όπου μοναδική λύση αποτελεί η εξυγίανσή του¹³¹. Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 23, η έγκαιρη παρέμβαση επιτυγχάνεται με την εφαρμογή μέτρων που απαιτούν την ανάληψη μίας σειράς δράσεων από μέρους της διοίκησης όπως:

- την εφαρμογή ρυθμίσεων που προβλέπονται στο σχέδιο ανάκαμψης,
- την κατάρτιση προγράμματος δράσης και χρονοδιαγραμμάτων για την αντιμετώπιση των προβλημάτων,
- τη σύγκληση συνέλευσης των μετόχων,
- την αντικατάσταση και την απομάκρυνση μελών του διοικητικού συμβουλίου ή διευθυνόντων συμβούλων,
- την κατάρτιση σχεδίου προς διαπραγμάτευση σχετικά με την αναδιάρθρωση του χρέους με έναν ή όλους τους πιστωτές του.

Επιπρόσθετα, προκειμένου να προετοιμαστεί η εξυγίανση, ενδέχεται να κριθεί απαραίτητη η συγκέντρωση, μέσω επιτόπιων επιθεωρήσεων, όλων των απαραίτητων πληροφοριών (συμπεριλαμβανομένης της εκτίμησης των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων του ιδρύματος) και η πραγματοποίηση επαφών με πιθανούς αγοραστές¹³². Σημειώνεται ότι οι παραπάνω εξουσίες δεν αφαιρούν τυχόν δικαιώματα των μετόχων ή διαδικαστικές υποχρεώσεις που προβλέπονται στο εταιρικό δίκαιο¹³³.

2.5.2 Ειδική Διαχείριση

Εάν τα μέτρα έγκαιρης παρέμβασης δεν αποδειχθούν αρκετά για να διορθώσουν την επιδείνωση της χρηματοπιστωτικής κατάστασης του ιδρύματος οι αρχές δύνανται, σύμφωνα με το άρθρο 24, να αντικαταστήσουν προσωρινά (όχι περισσότερο από ένα χρόνο τη διοίκηση του ιδρύματος με το διορισμό επιτρόπου (ειδικός διαχειριστής) ο οποίος διαθέτει τα κατάλληλα προσόντα που απαιτούνται για την άσκηση των καθηκόντων του. Η διάρκεια της ειδικής διαχείρισης δεν ξεπερνά το ένα (1) έτος εκτός εάν, μετά το πέρας αυτού, εξακολουθούν να διαπιστώνονται σοβαρές παραβάσεις νόμων, κανονισμών, εσωτερικών κανονισμών ή σοβαρές διοικητικές παρατυπίες. Ο επίτροπος ασκεί όλα τα διοικητικά καθήκοντα και διαθέτει όλες τις εξουσίες διαχείρισης του ιδρύματος βάσει του καταστατικού του και του εθνικού δικαίου.

Σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 24, εξουσιοδοτείται να λαμβάνει κάθε αναγκαίο μέτρο και να προωθεί λύσεις προκειμένου να ανορθώσει και να αποκαταστήσει τη χρηματοπιστωτική κατάσταση του ιδρύματος. Το καθήκον αυτό υπερισχύει κάθε άλλου διοικητικού καθήκοντος σε περίπτωση που προκύπτει θέμα ασυμβίβαστου κατά την υλοποίηση επιλογών όπως η αύξηση κεφαλαίου, η αναδιοργάνωση της ιδιοκτησιακής δομής

¹³¹ Προοίμιο, (23).

¹³² Υπό την επιφύλαξη των όρων που καθορίζονται στο άρθρο 33, παρ. 2 και το άρθρο 77 (διατάξεις περί εμπιστευτικότητας).

¹³³ Αιτιολογική Έκθεση, 4.4.6.

ή ακόμα και η εξαγορά του ιδρύματος υπό την επιφύλαξη της προστασίας των δικαιωμάτων των μετόχων ή των ιδιοκτητών που αναγνωρίζονται από το ενωσιακό ή το εθνικό εταιρικό δίκαιο. Σύμφωνα με το άρθρο 24, παρ. 4, η συγκατάθεση της αρμόδια αρχής ενδέχεται να επιζητείται κατά την εφαρμογή ορισμένων ενεργειών, οριοθετώντας τη δράση του επιτρόπου, ενώ η απομάκρυνσή του γίνεται ανά πάσα στιγμή.

Σε επίπεδο ομίλου, ο διορισμός επιτρόπου ή οι ενέργειες έγκαιρης παρέμβασης προϋποθέτουν το συντονισμό και τη συνεργασία των αρχών που εμπλέκονται στην εποπτεία των επιμέρους οντοτήτων. Όποτε μία αρμόδια αρχή σκοπεύει να λάβει κάποιο μέτρο βάσει των άρθρων 23 και 24 οφείλει να κοινοποιεί τις προθέσεις της προκειμένου να ακολουθήσει η εκτίμηση της αναγκαιότητάς τους από μεριάς της αρχής ενοποιημένης εποπτείας και των υπολοίπων αρχών, η πιθανή ανάγκη εφαρμογής τους σε λοιπά μέρη του ομίλου και να εξεταστεί η πιθανότητα ύπαρξης εναλλακτικών μέτρων. Σε διάστημα πέντε (5) ημερών λαμβάνεται αιτιολογημένη κοινή απόφαση η οποία διαβιβάζεται στο ίδρυμα. Εάν δεν ευδοωθεί η λήψη κοινών αποφάσεων τότε η κάθε αρχή μπορεί να προχωρήσει στη λήψη ξεχωριστής απόφασης. Η EAT, με δική της πρωτοβουλία βοηθά τις αρμόδιες αρχές να καταλήξουν σε συμφωνία και αποφασίζει σχετικά με ζητήματα που παραπέμπονται σε αυτή σύμφωνα με τα άρθρα 25, παρ. 3, 5 και 6.

Πίνακας 3. Σύνοψη των κύριων λειτουργιών της EAT κατά τους δύο πρώτους πυλώνες.

1^{ος} Πυλώνας: Προετοιμασία και Πρόληψη			
Λειτουργία	Ρόλος	Νομική Βάση	Διαβούλευση με
Σχέδια Ανάκαμψης			
Σενάρια χρηματοοικονομικών δυσχερειών για τη δοκιμή των σχεδίων ανάκαμψης.	Σχέδια Τεχνικών Προτύπων*	Άρθρο 5, παρ. 6	ΕΣΣΚ
Πληροφορίες που περιλαμβάνονται στα σχέδια ανάκαμψης (Τμήμα Α του Παραρτήματος).	Σχέδια Ρυθμιστικών Τεχνικών Προτύπων**	Άρθρο 5, παρ. 7	–
Αξιολόγηση των σχεδίων ανάκαμψης από τις αρμόδιες αρχές.	Σχέδια Ρυθμιστικών Τεχνικών Προτύπων**	Άρθρο 6, παρ. 5	–
Συμφωνία μεταξύ των αρμόδιων αρχών για την αξιολόγηση των σχεδίων ανάκαμψης ομίλου.	Πρωτοβουλία για την παροχή βοήθειας***	Άρθρο 8, παρ. 2	–
Παραπομπή ζητημάτων σε περίπτωση διαφωνίας των αρμόδιων αρχών.	Λήψη απόφασης***	Άρθρο 8, παρ. 3, 4 και 5	–
Σχέδια Εξυγίανσης			
Σειρά σεναρίων πτώχευσης για τους σκοπούς των σχεδίων εξυγίανσης.	Σχέδια Ρυθμιστικών Τεχνικών Προτύπων**	Άρθρο 9, παρ. 5	ΕΣΣΚ
Τυποποιημένα έντυπα, υποδείγματα και διαδικασίες για την παροχή των πληροφοριών των σχεδίων εξυγίανσης.	Σχέδια εκτελεστικών τεχνικών προτύπων**	Άρθρο 10, παρ. 3	–

Κοινή απόφαση μεταξύ των αρμόδιων αρχών για τα σχέδια εξυγίανσης ομίλου.	Πρωτοβουλία για την παροχή βοήθειας***	Άρθρο 12, παρ. 4	–
Παραπομπή ζητημάτων σε περίπτωση διαφωνίας των αρμόδιων αρχών.	Λήψη απόφασης***	Άρθρο 12, παρ. 5, 6 και 7	–
Εκτίμηση της δυνατότητας εξυγίανσης			
Εξειδίκευση των θεμάτων προς εξέταση.	Σχέδια Ρυθμιστικών Τεχνικών Προτύπων**	Άρθρο 13, παρ. 3	ΕΣΣΚ
Μέτρα για την εξάλειψη των εμποδίων στη δυνατότητα εξυγίανσης	Σχέδια Ρυθμιστικών Τεχνικών Προτύπων**	Άρθρο 14, παρ. 8	–
Απόφαση των αρμόδιων αρχών για την εξάλειψη των εμποδίων στη δυνατότητα εξυγίανσης σε επίπεδο ομίλου.	Πρωτοβουλία για την παροχή βοήθειας***	Άρθρο 15, παρ. 5	–
Παραπομπή ζητημάτων σε περίπτωση διαφωνίας των αρμόδιων αρχών.	Λήψη απόφασης***	Άρθρο 15, παρ. 6	–
Ενδοομιλική χρηματοδοτική ενίσχυση			
Απόφαση των αρμόδιων αρχών για την έγκριση της συμφωνίας παροχής χρηματοπιστωτικής στήριξης.	Λήψη απόφασης***	Άρθρο 17, παρ. 6	–
Προϋποθέσεις συμφωνίας χρηματοπιστωτικής στήριξης	Σχέδια εκτελεστικών τεχνικών προτύπων**	Άρθρο 19, παρ. 2	–
Δικαίωμα εναντίωσης των αρμόδιων αρχών σχετικά με την απόφαση απαγόρευσης ή περιορισμού της χρηματοπιστωτικής στήριξης	Λήψη απόφασης***	Άρθρο 21, παρ. 4	–
Εξειδίκευση της μορφής και του περιεχομένου της περιγραφής της συμφωνίας χρηματοπιστωτικής στήριξης.	Σχέδια Ρυθμιστικών Τεχνικών Προτύπων**	Άρθρο 22, παρ. 2	–
2^{ος} Πυλώνας: Έγκαιρη Παρέμβαση			
Λειτουργία	Ρόλος	Νομική Βάση	Διαβούλευση με
Μέτρα έγκαιρης παρέμβασης			
Συνεπής εφαρμογή των μέτρων έγκαιρης παρέμβασης	Σχέδια εκτελεστικών τεχνικών προτύπων**	Άρθρο 23, παρ. 2	–
Συμφωνία των αρμόδιων αρχών για τη λήψη μέτρων έγκαιρης παρέμβασης	Πρωτοβουλία για την παροχή βοήθειας***	Άρθρο 25, παρ. 3	–
Παραπομπή ζητημάτων σε περίπτωση διαφωνίας των αρμόδιων αρχών.	Λήψη απόφασης***	Άρθρο 25, παρ. 5 και 6	–

* Σύμφωνα με το άρθρο 25, παρ. 3 του Κανονισμού ΕΕ, αριθ. 1093/2010.

** Η ΕΑΤ καταρτίζει σχέδια ρυθμιστικών και εκτελεστικών τεχνικών προτύπων σύμφωνα με τα άρθρα 10 – 15 του Κανονισμού ΕΕ, αριθ. 1093/2010. Η υιοθέτηση των ρυθμιστικών και εκτελεστικών τεχνικών προτύπων πραγματοποιείται από την Επιτροπή σύμφωνα με τα άρθρα 290 και 291 της ΣΛΕΕ.

*** Σύμφωνα με το άρθρο 19 του Κανονισμού ΕΕ, αριθ. 1093/2010.

2.6 Εξυγίανση

2.6.1 Στόχοι, προϋποθέσεις και γενικές αρχές

Ο τρίτος κατά σειρά πυλώνας περιλαμβάνει τα εργαλεία και τις εξουσίες εξυγίανσης και αποτελεί τον πυρήνα της Πρότασης Οδηγίας. Το άρθρο 26, σε ευθυγράμμιση με τις βασικές αρχές που θέτει το FSB, καταγράφει τους αντικειμενικούς και ισοβαρείς στόχους που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την εφαρμογή τους. Οι αρχές, ανάλογα με την περίπτωση και τις συνθήκες, προβαίνουν στις επιλογή ενεργειών εξυγίανσης που διασφαλίζουν τη συνέχεια των κρίσιμων λειτουργιών, την αποφυγή σημαντικών δυσμενών επιπτώσεων στη χρηματοπιστωτική σταθερότητα (με την πρόληψη της μετάδοσης και τη διατήρηση της πειθαρχίας στην αγορά), την προστασία των δημόσιων πόρων, την αποφυγή καταστροφής αξίας, την ελαχιστοποίηση του κόστους της εξυγίανσης και της εξάρτησης από έκτακτη δημόσια χρηματοπιστωτική στήριξη καθώς και την προστασία των καταθετών και των περιουσιακών στοιχείων των πελατών.

Η επίτευξη ενός ή περισσότερων από τους παραπάνω στόχους ουσιαστικά χαρακτηρίζει τις διαδικασίες εξυγίανσης ως δράσεις δημόσιου συμφέροντος. Το άρθρο 27 εξειδικεύει τις προϋποθέσεις που επιτάσσουν την ανάγκη υπαγωγής ενός ιδρύματος σε αυτές και εντοπίζει το σημείο έναρξής τους. Ειδικότερα, οι δράσεις των αρμόδιων αρχών εκκινούν όταν το ίδρυμα βρίσκεται σε σημείο πτώχευσης ή πιθανής πτώχευσης, παραβιάζοντας τις κεφαλαιακές απαιτήσεις από τις οποίες εξαρτάται η διατήρηση της άδειας λειτουργίας του, χωρίς καμία εύλογη προοπτική αποφυγής αυτής μέσω εναλλακτικών ενεργειών του ιδιωτικού τομέα ή των αρχών εποπτείας. Επιπρόσθετες συνθήκες που συνηγορούν στο ίδιο συμπέρασμα πληρούνται σύμφωνα, με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου, όταν τα περιουσιακά στοιχεία του ιδρύματος υπολείπονται ή πρόκειται να υπολείπονται βάσει αντικειμενικών στοιχείων των υποχρεώσεων του στο εγγύς μέλλον, όταν θεωρείται ότι οι υποχρεώσεις αυτές δεν θα είναι δυνατό να καλυφθούν όταν καταστούν απαιτητές ή όταν επιζητείται έκτακτη δημόσια χρηματοπιστωτική στήριξη¹³⁴.

Κατά το άρθρο 29, οι γενικές αρχές που διέπουν την εξυγίανση καθορίζουν ότι οι αρχές λαμβάνουν κάθε ενδεδειγμένο μέτρο ώστε να εξασφαλιστεί ότι οι ζημιές που εντοπίζονται μέσω της διαδικασίας αποτίμησης (βλ. αμέσως κατωτέρω) αναλαμβάνονται πρώτα από τους μετόχους και έπειτα από τους πιστωτές, σύμφωνα με τη σειρά προτεραιότητας των απαιτήσεων δυνάμει της Πρότασης Οδηγίας. Τα ανώτερα διοικητικά στελέχη αντικαθίστανται και υφίστανται επίσης ζημιές ανάλογες με την ατομική ευθύνη που φέρουν για την πτώχευση του ιδρύματος βάσει του αστικού ή του ποινικού δικαίου. Οι πιστωτές της ίδιας τάξεως έχουν την ίδια μεταχείριση ενώ δεν υφίστανται ζημιές μεγαλύτερες από εκείνες που θα είχαν υποστεί εάν είχε επιλεγεί η εκκαθάριση σύμφωνα με τις κανονικές

¹³⁴ Κατά το άρθρο 28, οι ενέργειες των αρμόδιων αρχών εφαρμόζονται στα ιδρύματα του άρθρου 1 στοιχεία β) έως γ). Επεκτείνονται δε σε όλα τα είδη εταιριών συμμετοχών που παρότι δεν πληρούν οι ίδιες τις προϋποθέσεις του άρθρου 27, παρ. 1 περιλαμβάνουν στη σύνθεσή τους θυγατρικές οι οποίες, όντας ιδρύματα, πληρούν τις προϋποθέσεις των παραγράφων 2 – 3 του ίδιου άρθρου. Ειδικά για τις μικτές εταιρίες συμμετοχών, στην περίπτωση όπου θυγατρικά ιδρύματα τους ανήκουν άμεσα ή έμμεσα σε ενδιάμεση χρηματοδοτική εταιρία συμμετοχών οι δράσεις εξυγίανσης κατευθύνονται απευθείας προς τη δεύτερη. Το άρθρο 74 καθορίζει συγκεκριμένες απαιτήσεις κοινοποίησης με βάση τις οποίες το ίδρυμα προβαίνει στην ενημέρωση της αρμόδιας αρχής όταν βρίσκεται σε σημείο πτώχευσης ή κινδυνεύει να πτωχεύσει. Επιπρόσθετες ενημερώσεις που καλύπτουν όλο το φάσμα των διαδικασιών εξυγίανσης κατευθύνονται επίσης προς όλες τις αρμόδιες αρχές εξυγίανσης, την κεντρική τράπεζα, τα αρμόδια υπουργία αλλά και προς το κοινό.

διαδικασίες αφερεγγυότητα βάσει της εθνικής νομοθεσίας. Σημειώνεται ότι σύμφωνα με το άρθρο 79, οι διαδικασίες αυτού του είδους δεν κινούνται και οι αποφάσεις που εκδίδονται μετά από αίτηση έναρξης τους αναστέλλονται. Για το σκοπό αυτό, η αρχή εξυγίανσης λαμβάνει κοινοποιήσεις σχετικά με τις εν λόγω αιτήσεις. Η έκδοση αποφάσεων διεξάγεται αφού η αρχή εξυγίανσης κοινοποιήσει με τη σειρά της στο δικαστήριο ότι δεν προτίθεται να αναλάβει δράση εξυγίανσης ή έχει παρέλθει το διάστημα δεκατεσσάρων (14) ημερών από την ημερομηνία κατά την οποία περιήλθε σε αυτήν η αρχική κοινοποίηση.

Η εκκαθάριση σύμφωνα με τις κανονικές διαδικασίες αφερεγγυότητας θα συντελεστεί μετά τη χρήση των εργαλείων εξυγίανσης για το εναπομένον μέρος του ιδρύματος¹³⁵. Το συγκεκριμένο ίδρυμα εξακολουθεί να παρέχει επιχειρησιακές υπηρεσίες ή εγκαταστάσεις προκειμένου ο εκδοχέας να είναι σε θέση να ασκεί τις δραστηριότητες που του μεταβιβάστηκαν (η πρόβλεψη σχετίζεται με τα εργαλεία που αποβλέπουν στη μεταβίβαση δραστηριοτήτων ή στοιχείων ενός ιδρύματος σε ξεχωριστή οντότητα)¹³⁶. Οι κανόνες του εθνικού πτωχευτικού δικαίου οι οποίοι άπτονται της ακυρωσίας και της κήρυξης του ανενεργού των επιβλαβών δεν εφαρμόζονται¹³⁷. Σε συνέπεια με το χαρακτήρα της ελάχιστης εναρμόνισης της πρότασης, τα κράτη μέλη δύνανται να αναθέτουν στις αρχές πρόσθετες εξουσίες, όταν ένα ίδρυμα πληροί τις προϋποθέσεις για την εξυγίανση, με την προϋπόθεση ότι αυτές δεν θέτουν εμπόδια στην αποτελεσματική εξυγίανση ομίλων και είναι σύμφωνες με τους στόχους και τις γενικές αρχές των άρθρων 26 και 29¹³⁸.

2.6.2 Αποτίμηση περιουσιακών στοιχείων και απομείωση κεφαλαιακών μέσων

Πριν από την έναρξη των διαδικασιών εξυγίανσης λαμβάνουν χώρα δύο βασικές διεργασίες. Η πρώτη περιγράφεται στο άρθρο 30 της Πρότασης και αφορά στην πραγματοποίηση αποτίμησης των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων του ιδρύματος. Αυτή βασίζεται σε ρεαλιστικές παραδοχές, διεξάγεται από πρόσωπο ανεξάρτητο κάθε δημόσιας αρχής ή του ιδρύματος και επικυρώνεται, μετά την ολοκλήρωσή της, από την αρχή εξυγίανσης¹³⁹. Στόχος της διαδικασίας είναι η εκτίμηση της αγοραίας αξίας των στοιχείων του ισολογισμού ούτως ώστε οι ενδεχόμενες ζημιές να αναγνωρίζονται κατά τη χρονική στιγμή εφαρμογής των εργαλείων εξυγίανσης¹⁴⁰. Η παρ. 3 του ίδιου άρθρου περιγράφει τις συμπληρωματικές πληροφορίες που συνδέονται με τα λογιστικά βιβλία και στοιχεία του ιδρύματος ενώ, η παρ. 4 προβλέπει την ύπαρξη αναφοράς για την κατάταξη των πιστωτών σύμφωνα με τη σειρά προτεραιότητάς τους, βάσει του ισχύοντος πτωχευτικού δικαίου καθώς και τη μεταχείρισή τους κατά τις διαδικασίες εκκαθάρισης.

¹³⁵ Άρθρο 31, παρ. 3, Τα εργαλεία εξυγίανσης εφαρμόζονται είτε μεμονωμένα είτε σε συνδυασμό.

¹³⁶ Ibid, παρ. 5 σε συνδυασμό με το άρθρο 58.

¹³⁷ Ibid, παρ. 6.

¹³⁸ Ibid, παρ. 7.

¹³⁹ Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 30 της Πρότασης Οδηγίας, η αποτίμηση διενεργείται από τις αρχές εξυγίανσης όταν και όπου η ανεξάρτητη αποτίμηση δεν είναι δυνατή λόγω του επείγοντος των περιστάσεων.

¹⁴⁰ Ibid, παρ. 2. Σημειώνεται ότι σύμφωνα με την παρ. 5, μία προσωρινή αποτίμηση μπορεί να διενεργηθεί κατά την παρ. 2 όταν δεν είναι δυνατόν να τηρηθούν οι απαιτήσεις των παρ. 3 και 4 λόγω του επείγοντος του χαρακτήρα της περίπτωσης.

Ως δεύτερη προϋπόθεση για την εφαρμογή των εργαλείων εξυγίανσης τίθεται η απαίτηση απομείωσης των κεφαλαιακών μέσων που συντελείται, σύμφωνα με το άρθρο 51, παρ. 1 όταν η «ενδεδειγμένη αρχή»¹⁴¹ διαπιστώσει ότι:

- το ίδρυμα πληροί τις προϋποθέσεις για εξυγίανση,
- εν απουσία της απομείωσης το ίδρυμα θα παύσει να είναι βιώσιμο,
- ένα κράτος μέλος αποφάσισε να προχωρήσει στην παροχή έκτακτης χρηματοπιστωτικής στήριξης,
- η ενδεδειγμένη αρχή του κράτους μέλους της αρχής ενοποιημένης εποπτείας θεωρήσει ότι χωρίς την απομείωση ο όμιλος δεν θα είναι πλέον βιώσιμος.

Σύμφωνα με το άρθρο 52, παρ. 1, τα μέσα Κοινών Μετοχών της Κατηγορίας 1 απομειώνονται πρώτα, κατ' αναλογία προς τις ζημίες και μέχρι το ύψος των δυνατοτήτων τους ενώ, η αξία τους μηδενίζεται μόνιμα χωρίς την καταβολή αποζημίωσης στους κατόχους τους και χωρίς αυτοί να υφίστανται καμία υποχρέωση πέραν των ήδη δεδουλευμένων. Την άσκηση της εξουσίας δύναται να συνοδεύει η απαίτηση για την έκδοση, από μέρους του ιδρύματος ή της μητρικής του, νέων μέσων Κοινών Μετοχών της Κατηγορίας 1 υπέρ των κατόχων υπό την προϋπόθεση της τήρησης των όρων της παρ. 2 του ίδιου άρθρου¹⁴². Επιπρόσθετα, σημειώνεται ότι η απομείωση δεν συνιστά πιστωτικό γεγονός (credit event) ή γεγονός αθέτησης υποχρεώσεων.

2.6.3 Το εργαλείο πώλησης δραστηριοτήτων

Η χρήση του εργαλείου επιτρέπει τη μεταβίβαση των μετοχών ή άλλων μέσων ιδιοκτησίας ενός ιδρύματος σε έναν αγοραστή ή αγοραστές του ιδιωτικού τομέα υπό την προϋπόθεση ότι διαθέτουν τη δέουσα άδεια λειτουργίας¹⁴³. Αντικείμενο μεταφοράς αποτελούν επίσης όλα ή συγκεκριμένα περιουσιακά στοιχεία, δικαιώματα και υποχρεώσεις του ιδρύματος καθώς και συνδυασμοί αυτών. Η συναίνεση των μετόχων και των οποιονδήποτε τρίτων δεν είναι απαραίτητες καθώς μόνο η συγκατάθεση του αγοραστή τίθεται ως προαπαιτούμενη¹⁴⁴. Οι αρχές εξασφαλίζουν ότι η μεταβίβαση πραγματοποιείται με εμπορικούς όρους (σε συμφωνία με τη δίκαιη και ρεαλιστική αποτίμηση) με το όποιο προϊόν να κατευθύνεται, σύμφωνα με την παρ. 3, προς όφελος του ιδρύματος υπό εξυγίανση κατά την εν μέρει πώληση στοιχείων και προς του μετόχους που έχουν στερηθεί τα δικαιώματά

¹⁴¹ Σύμφωνα με το άρθρο 54, η ενδεδειγμένη αρχή είναι είτε η αρμόδια αρχή ή η αρχή εξυγίανσης του κράτους μέλους στο οποίο το ίδρυμα έχει λάβει άδεια λειτουργίας ή, σε επίπεδο ομίλου, στο οποίο έχει συσταθεί ή το κράτος μέλος της αρχής ενοποιημένης εποπτείας.

¹⁴² Για το σκοπό αυτό, οι αρχές εξυγίανσης μπορούν να απαιτούν από τα ιδρύματα να διατηρούν, ανά πάσα στιγμή, την αναγκαία προηγούμενη άδεια για την έκδοση του σχετικού αριθμού μετοχών, βλ. άρθρο 52, παρ. 3.

¹⁴³ Άρθρο 32, παρ. 7.

¹⁴⁴ Ibid, παρ. 1.

τους κατά την μεταφορά του συνόλου των μετοχών, άλλων μέσων ιδιοκτησίας, περιουσιακών στοιχείων, δικαιωμάτων και υποχρεώσεων¹⁴⁵.

Η μεταφορά δύναται να εκτελείται περισσότερες από μία φορές ενώ, ανάλογα με την περίπτωση, υπάρχει η δυνατότητα αναμεταβίβασης των στοιχείων από τον αγοραστή (με τη συγκατάθεσή του) στο ίδρυμα υπό εξυγίανση¹⁴⁶. Η διαδικασία στοχεύει στη μεγιστοποίηση της τιμής πώλησης, είναι διαφανής, δεν εισάγει διακρίσεις που ευνοούν κάποιους δυνητικούς αγοραστές (προσφέροντας αθέμιτα πλεονεκτήματα) και δεν επηρεάζεται από συγκρούσεις συμφερόντων¹⁴⁷. Αποκλίσεις επιτρέπονται μόνο όταν η συμμόρφωση με τις εν λόγω απαιτήσεις ενδέχεται να υπονομεύσει την αποτελεσματικότητα του εργαλείου, έναν ή περισσότερους από τους στόχους εξυγίανσης καθώς και όταν υπάρχει ουσιαστική απειλή για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα από την πτώχευση του ιδρύματος¹⁴⁸.

Οι μέτοχοι και οι πιστωτές των οποίων οι απαιτήσεις δεν μεταφέρονται υπόκεινται στην προστασία του άρθρου 65 λαμβάνοντας, κατά την εξόφλησή τους, τουλάχιστον όσα θα είχαν λάβει εάν το ίδρυμα είχε εκκαθαριστεί υπό κανονικές διαδικασίες αφερεγγυότητας αμέσως πριν από τη μεταβίβαση (σύμφωνα με την αρχή της μη επιδείνωσης της θέσης των πιστωτών του άρθρου 29, παρ. 1, στοιχείο στ.). Για τον καθορισμό του ακριβές ποσού που δικαιούνται διενεργείται δεύτερη ανεξάρτητη αποτίμηση (χωριστή από αυτή του άρθρου 30) ενώ, όπου διαπιστώνονται αποκλίσεις, η καταβολή της διαφοράς γίνεται από την αρχή εξυγίανσης¹⁴⁹.

2.6.4 Το εργαλείο μεταβατικού ιδρύματος

Εν απουσία υποψήφιων αγοραστών από τον ιδιωτικό τομέα οι αρχές μπορούν να μεταφέρουν, κατά την κρίση τους, το σύνολο ή μέρος των οποιονδήποτε περιουσιακών στοιχείων, δικαιωμάτων ή υποχρεώσεων σε μία αυτόνομη οντότητα η οποία ανήκει εξ ολοκλήρου ή εν μέρει σε μία ή περισσότερες δημόσιες αρχές με σκοπό την αδιάλειπτη συνέχιση όλων ή μερικών από τις λειτουργίες ενός ιδρύματος σε εξυγίανση¹⁵⁰. Και εδώ η συγκατάθεση των μετόχων ή οποιουδήποτε τρίτου μέρους δεν απαιτούνται χωρίς επίσης να τηρούνται οι διαδικαστικές απαιτήσεις βάσει του δικαίου των εταιριών ή των τίτλων¹⁵¹. Κατά την εφαρμογή του εργαλείου η ολική αξία των προς μεταβίβαση υποχρεώσεων δεν υπερβαίνει την αξία των δικαιωμάτων και περιουσιακών στοιχείων που προέρχονται από το ίδρυμα ή από άλλες πηγές¹⁵². Η δυνατότητα αναμεταβίβασης επιτρέπεται μόνο όταν δηλώνεται ρητώς στην πράξη με την οποία πραγματοποιήθηκε η μεταβίβαση ή όταν τα περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις δεν καλύπτονταν από αυτήν εξαρχής¹⁵³.

¹⁴⁵ Ibid, παρ. 2 και 4. Η μεταβίβαση πραγματοποιείται σύμφωνα με τους κανόνες την Ένωσης σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις.

¹⁴⁶ Ibid, παρ. 5 και 6.

¹⁴⁷ Άρθρο 33, παρ. 2.

¹⁴⁸ Ibid, παρ. 3.

¹⁴⁹ Άρθρο 66 και 67, παρ. 1.

¹⁵⁰ Άρθρο 34, παρ. 2 και 4.

¹⁵¹ Ibid, παρ. 1.

¹⁵² Ibid, παρ. 3.

¹⁵³ Ibid, παρ. 6. Σύμφωνα με την παρ. 5, στοιχεία α. κα γ. οι αρχές εξυγίανσης μπορούν να μεταβιβάζουν δικαιώματα, περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις από το ίδρυμα υπό εξυγίανση στο

Η συστατική πράξη του μεταβατικού ιδρύματος καθορίζεται από την αρχή εξυγίανσης η οποία ορίζει το διοικητικό συμβούλιο, εγκρίνει τις αμοιβές και προσδιορίζει τις αρμοδιότητές του. Η έναρξη των δραστηριοτήτων συνοδεύεται από τη λήψη άδειας λειτουργίας και από την υποχρέωση της τήρησης των απαιτήσεων προληπτικής εποπτείας¹⁵⁴. Η διοίκηση ασκεί τα καθήκοντά της με την προοπτική της πώλησής σε έναν ή περισσότερους αγοραστές του ιδιωτικού τομέα όταν οι συνθήκες της αγοράς είναι κατάλληλες. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε η πώληση να επιτυγχάνεται με εμπορικούς όρους, μέσω ανοιχτών και διαφανών διαδικασιών, χωρίς να ευνοούνται συγκεκριμένοι δυνητικοί αγοραστές¹⁵⁵. Περαιτέρω περιπτώσεις που σηματοδοτούν τη λήξη της λειτουργίας του μεταβατικού ιδρύματος αποτελούν η συγχώνευσή του με άλλο ίδρυμα, η απόκτηση της πλειοψηφίας του μετοχικού του κεφαλαίου από τρίτο μέρος και η ανάληψη όλων ή σχεδόν όλων των περιουσιακών στοιχείων, δικαιωμάτων ή υποχρεώσεων του από άλλο πρόσωπο¹⁵⁶. Εάν δεν προκύψει κανένα από τα παραπάνω γεγονότα, η λειτουργία του τερματίζεται μετά από μία περίοδο δύο (2) ετών με δυνατότητα επέκτασής της έως τα πέντε (5) έτη¹⁵⁷. Την περάτωση αυτής έπεται η εκκαθάριση και η ρευστοποίηση με το όποιο προϊόν (μετά την αφαίρεση των εξόδων διοικητικής ή άλλης φύσεως) να κατευθύνεται προς όφελος του ιδρύματος προς εξυγίανση¹⁵⁸.

2.6.5 Το εργαλείο διαχωρισμού περιουσιακών στοιχείων

Κατά την εφαρμογή του εργαλείου συντελείται η μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων, δικαιωμάτων ή υποχρεώσεων ενός ιδρύματος σε ένα φορέα διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων που ανήκει εξ' ολοκλήρου σε μία ή περισσότερες δημόσιες αρχές (μεταξύ των οποίων μπορεί να συγκαταλέγεται η αρχή εξυγίανσης)¹⁵⁹. Η εξουσία ασκείται σε συνδυασμό με κάποιο άλλο εργαλείο και μόνον αναφορικά με στοιχεία των οποίων η ρευστοποίηση υπό κανονικές συνθήκες πτώχευσης θα έχει δυσμενείς επιπτώσεις στη χρηματοπιστωτική αγορά¹⁶⁰. Οι διαχειριστές διορίζονται με στόχο τη μεγιστοποίηση της αξίας αυτών μέσω ενδεχόμενης πώλησης ή τη διασφάλιση της εκκαθάρισης της επιχείρησης με συντεταγμένο τρόπο χωρίς να αναλαμβάνουν κανένα καθήκον ή να υπέχουν καμία ευθύνη προς τους μετόχους εκτός από πράξεις ή παραλήψεις που οφείλονται σε βαρεία αμέλεια ή σοβαρό παράπτωμα κατά την εθνική νομοθεσία¹⁶¹. Επιπρόσθετα, οι μέτοχοι ή οι πιστωτές των οποίων τα περιουσιακά στοιχεία δεν μεταβιβάζονται δεν έχουν άμεσα ή έμμεσα δικαιώματα επί του φορέα διαχείρισης ή των διαχειριστών¹⁶².

μεταβατικό ίδρυμα περισσότερες από μία φορές και να μεταβιβάζουν τα ίδια στοιχεία από το μεταβατικό ίδρυμα σε τρίτο μέρος.

¹⁵⁴ Άρθρο 35, παρ. 1.

¹⁵⁵ Ibid, παρ. 4.

¹⁵⁶ Ibid, παρ. 3.

¹⁵⁷ Ibid, παρ. 5 και 6.

¹⁵⁸ Ibid, παρ. 7.

¹⁵⁹ Άρθρο 36, παρ. 1 και 2.

¹⁶⁰ Ibid, παρ. 4 και άρθρ. 31, παρ. 4. Καθώς το συγκεκριμένο εργαλείο χρησιμοποιείται για να απομονώσει τα μη αποδοτικά στοιχεία του ισολογισμού μεταφέροντας τα σε μία ξεχωριστή οντότητα ενδέχεται να αυξήσει τον ηθικό κίνδυνο μειώνοντας το βαθμό στον οποίο τα ιδρύματα διαμορφώνουν επαρκείς προβλέψεις σχετικά με την επικινδυνότητα των στοιχείων του ενεργητικού τους.

¹⁶¹ Άρθρο 36, παρ. 3 και 10.

¹⁶² Ibid, παρ. 9.

Ο προσδιορισμός του ανταλλάγματος έναντι του οποίου μεταβιβάζονται τα περιουσιακά στοιχεία στο φορέα διαχείρισης πραγματοποιείται βάσει της διαδικασίας αποτίμησης που περιγράφεται στο άρθρο 30. Η μεταβίβαση μπορεί να πραγματοποιείται περισσότερες της μίας φορές ενώ, η αναμεταβίβαση στο υπό εξυγίανση ίδρυμα είναι και εδώ δυνατή εφόσον προβλέπεται και δηλώνεται ρητώς στη σχετική πράξη μεταβίβασης¹⁶³. Σημειώνεται ότι οι μέτοχοι και οι πιστωτές των οποίων τα περιουσιακά στοιχεία μεταβιβάζονται εν μέρει χαίρουν της προστασίας των διασφαλίσεων που προβλέπονται στην Πρόταση Οδηγίας για το σύνολο των εργαλείων εξυγίανσης.

2.6.6 Εξουσίες εξυγίανσης και διασφαλίσεις

Για την αξιοποίηση των εργαλείων εξυγίανσης χορηγούνται ευρύτατες και εκτεταμένες εξουσίες οι οποίες ασκούνται μεμονωμένα ή σε συνδυασμό και περιγράφονται γενικώς στο άρθρο 56 της Πρότασης Οδηγίας. Ειδικότερα, οι αρχές εξυγίανσης είναι σε θέση να αποκτούν τον πλήρη έλεγχο ενός ιδρύματος και να μεταβιβάζουν μετοχές, μέσα ιδιοκτησίας, χρεωστικά μέσα, δικαιώματα, περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις. Επιπλέον, μπορούν να αντικαθιστούν τα ανώτερα διοικητικά στελέχη, να τροποποιούν και να μεταβάλλουν τη διάρκεια των χρεωστικών μέσων ή το ύψος των πληρωτέων τόκων αναστέλλοντας παράλληλα την πληρωμή τους για ένα προσωρινό χρονικό διάστημα. Η άσκησή τους δεν υπόκειται σε περιορισμούς ή απαιτήσεις για οποιοδήποτε είδους συγκατάθεση ή κοινοποίηση¹⁶⁴.

Το άρθρο 57 περιλαμβάνει επικουρικές εξουσίες ώστε οι μεταβιβάσεις να πραγματοποιούνται απαλλαγμένες υποχρεώσεων ή βαρών ενώ, αίρονται τα δικαιώματα περαιτέρω απόκτησης μετοχών και διακόπτεται η εισαγωγή χρηματοπιστωτικών μέσων σε ρυθμιζόμενη αγορά. Οι ρήτρες των συμβάσεων ακυρώνονται ή τροποποιούνται με τον εκδοχέα να υποκαθίσταται στη θέση του ιδρύματος υπό εξυγίανση. Οι υποχρεώσεις πληρωμής ή παράδοσης που απορρέουν βάσει συμβατικών όρων και τα δικαιώματα καταγγελίας αναστέλλονται μέχρι την 5^η απογευματινή της επόμενης εργάσιμης ημέρας σύμφωνα με τα άρθρα 61 και 63. Κατά το άρθρο 77, τα δικαιώματα καταγγελίας, αλληλοσυμψηφισμού ή τα δικαιώματα βάσει ρήτρας αποχώρησης ασκούνται μόνο όταν οι αντίστοιχες συμβάσεις δεν αποτελούν αντικείμενο μεταβίβασης κατά την εφαρμογή των εργαλείων πώλησης δραστηριοτήτων ή μεταβατικού ιδρύματος. Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 62, οι εξασφαλισμένοι πιστωτές αποτρέπονται από το να προβαίνουν στην αναγκαστική εκτέλεση συμφωνιών παροχής ασφάλειας αναφορικά με τα περιουσιακά στοιχεία ενός ιδρύματος υπό εξυγίανση για περιορισμένο χρονικό διάστημα.

Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε η μεταβίβαση να παράγει αποτελέσματα επί περιουσιακών στοιχείων δικαιωμάτων και υποχρεώσεων ανεξάρτητα από το αν βρίσκονται ή αν υπόκεινται στο δίκαιο άλλου κράτους παρέχοντας κάθε εύλογη βοήθεια προς την αρχή εξυγίανσης. Οι πιστωτές και τα τρίτα μέρη που θίγονται δεν δικαιούνται να δημιουργήσουν

¹⁶³ Ibid, παρ. 6 και 7.

¹⁶⁴ Υπό την επιφύλαξη των διαδικαστικών υποχρεώσεων του άρθρου 75 που αφορούν στην κοινοποίηση της ανάληψης δράσεων εξυγίανσης προς το ίδρυμα υπό εξυγίανση και την EAT. Αντίγραφα των σχετικών διατάξεων ή πράξεων δυνάμει των οποίων αναλαμβάνονται οι δράσεις και τα αποτελέσματα αυτών δημοσιεύονται και γνωστοποιούνται στο ευρύ επενδυτικό κοινό, τους μετόχους και τους πιστωτές.

εμπόδια βασιζόμενοι σε ένδικα μέσα ή σε διατάξεις της νομοθεσίας που διέπει τα εν λόγω στοιχεία¹⁶⁵. Για τις ενέργειες που σχετίζονται με στοιχεία που βρίσκονται ή υπόκεινται στο δίκαιο τρίτης χώρας οι αρχές εξυγίανσης δύνανται, ομοίως, να απαιτούν από τα πρόσωπα που ασκούν τον έλεγχο του ιδρύματος υπό εξυγίανση να διασφαλίζουν την παραγωγή αποτελεσμάτων κατά τη μεταβίβαση¹⁶⁶.

Η Πρόταση Οδηγίας προβλέπει για τη ύπαρξη διασφαλίσεων κατά την περίπτωση όπου ορισμένα αλλά όχι όλα τα περιουσιακά στοιχεία, δικαιώματα ή υποχρεώσεις μεταφέρονται από ένα ίδρυμα σε άλλη οντότητα ή από ένα μεταβατικό ίδρυμα ή φορέα διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων σε άλλο πρόσωπο. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν για την παροχή κατάλληλης προστασίας αναφορικά με τις συμφωνίες εγγυοδοσίας, παροχής χρηματοοικονομικής ασφάλειας, αλληλοσυμψηφισμού και συμψηφισμού και δομημένης χρηματοδότησης¹⁶⁷. Σκοπός των διατάξεων αποτελεί η αποτροπή του διαχωρισμού των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού που είναι άρρηκτα συνδεδεμένα¹⁶⁸. Προκειμένου η δράση εξυγίανσης να είναι αποτελεσματική και να συνεχιστούν απρόσκοπτα οι μεταβιβασθείσες δραστηριότητες, ο αποδέκτης αναλαμβάνει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις εκάστοτε συμβάσεις που έχουν συναφθεί και υποκαθίσταται στο ρόλο του ιδρύματος υπό εξυγίανση σε κάθε δικαστική διαδικασία που αφορά κάθε χρηματοπιστωτικό μέσο¹⁶⁹.

2.6.7 Το εργαλείο διάσωσης με ίδια μέσα

2.6.7.1 Στόχος, πεδίο εφαρμογής και ελάχιστες απαιτήσεις για επιλέξιμες υποχρεώσεις

Όταν τα λοιπά εργαλεία κρίνονται ως μη αποτελεσματικά και η απομείωση των κεφαλαιακών μέσων δεν επαρκεί για τη σταθεροποίηση του ιδρύματος οι αρχές εξυγίανσης έχουν τη δυνατότητα να αξιοποιήσουν τις εξουσίες που περιγράφονται στο άρθρο 56, παρ. 1, στοιχεία στ) έως ιβ) για την μετατροπή κεφαλαιακών μέσων σε μετοχές, τη μείωση (έως το μηδενισμό) της αξίας ή του οφειλόμενου ανεξόφλητου υπολοίπου επιλέξιμων υποχρεώσεων και τη μετατροπή αυτών σε κοινές μετοχές ή άλλα μέσα ιδιοκτησίας, την ακύρωση χρεωστικών μέσων και μετοχών, την απαίτηση έκδοσης νέων μετοχών και κεφαλαιακών μέσων και την απαίτηση μετατροπής χρεωστικών μέσων που περιέχουν σχετική συμβατική ρήτρα. Σύμφωνα με το άρθρο 37, παρ. 2 η διάσωση με ίδια μέσα χρησιμοποιείται για τους εξής δύο σκοπούς:

- Για την ανακεφαλαιοποίηση ενός ιδρύματος σε επαρκή βαθμό προκειμένου να είναι σε θέση να συνεχίσει τις δραστηριότητες για τις οποίες έχει λάβει άδεια λειτουργίας μόνον εφόσον υπάρχει ρεαλιστική προοπτική για την αποκατάσταση της

¹⁶⁵ Άρθρο 59.

¹⁶⁶ Άρθρο 60.

¹⁶⁷ Άρθρα 68 – 72.

¹⁶⁸ Επί παραδείγματι στην περίπτωση των συμφωνιών εγγυοδοσίας, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι τα περιουσιακά στοιχεία με τα οποία είναι εξασφαλισμένη η υποχρέωση μεταβιβάζονται μαζί με την υποχρέωση και το όφελος της εγγύησης, βλ. άρθρο 70, στοιχεία α) έως δ). Κατά παρόμοιο τρόπο, τα περιουσιακά στοιχεία, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις που συνιστούν μία συμφωνία δομημένης χρηματοδότησης μεταβιβάζονται στο σύνολό τους, βλ. άρθρο 71.

¹⁶⁹ Άρθρο 57, παρ. 3.

χρηματοπιστωτικής του ευρωστίας και της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας σε συνδυασμό με την εφαρμογή σχεδίου αναδιοργάνωσης (βλ. αμέσως κατωτέρω) και

- όταν η προοπτική αυτή δεν υπάρχει, για τη μετατροπή σε μετοχικό κεφάλαιο ή τη μείωση της αξίας των απαιτήσεων ή χρεωστικών μέσων με σκοπό την παροχή κεφαλαίων σε μεταβατικό ίδρυμα ως εναλλακτική της εφαρμογής των λοιπών εργαλείων.

Οι εξουσίες απομείωσης και μετατροπής δεν ασκούνται όσον αφορά τις εγγυημένες καταθέσεις (έως το ποσό εγγύησης), τις εξασφαλισμένες υποχρεώσεις (έως το ποσό της εξασφάλισης), τις υποχρεώσεις που προκύπτουν από την κατοχή περιουσιακών στοιχείων ή ρευστών των πελατών ή όταν το ίδρυμα ενεργεί ως καταπιστευματοδόχος, τις υποχρεώσεις με αρχική διάρκεια μικρότερη του ενός μηνός και τις υποχρεώσεις προς εργαζομένους, εμπορικούς πιστωτές ή προμηθευτές, φορολογικές αρχές και αρχές κοινωνικής ασφάλισης¹⁷⁰. Επιπρόσθετα, οι αρχές μπορούν να εξαιρούν τις υποχρεώσεις που προκύπτουν από παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα προκειμένου να διασφαλιστεί η συνέχεια των κρίσιμων λειτουργιών και η σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος (σύμφωνα με το άρθρο 26, παρ. 2, στοιχείο α. και β.). Όπου αυτές δεν εξαιρούνται και οι συναλλαγές υπόκεινται σε συμφωνία συμψηφισμού, οι αρχές προσδιορίζουν την υποχρέωση που προκύπτει σε καθαρή βάση σύμφωνα με τους όρους της συμφωνίας¹⁷¹. Η Επιτροπή καλείται να εκδώσει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις (σύμφωνα με το άρθρο 103 της Πρότασης) για τη διευκρίνιση των επιλέξιμων βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων και τις περιστάσεις όπου ενδείκνυται η εξαίρεση τους όταν απορρέουν από παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα.

Σύμφωνα με το άρθρο 39, παρ. 1, τα ιδρύματα υποχρεούνται να διατηρούν, ανά πάσα στιγμή, ένα επαρκές συνολικό ποσό ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων, εκφρασμένο ως ποσοστό των συνολικών υποχρεώσεων που δεν είναι αποδεκτές ως ίδια κεφάλαια¹⁷². Κριτήρια για τον καθορισμό του ελάχιστου ορίου του συνολικού ποσού αποτελούν η ανάγκη να διασφαλιστεί ότι το ίδρυμα μπορεί να εξυγιανθεί μέσω της εφαρμογής εργαλείων διευθέτησης κατά τρόπο που να ανταποκρίνεται στους στόχους εξυγίανσης και ότι υπάρχουν επαρκείς επιλέξιμες υποχρεώσεις ώστε, στην περίπτωση εφαρμογής του εργαλείου διάσωσης με ίδια μέσα, ο λόγος των Κοινών Μετοχών της Κατηγορίας 1 μπορεί να επανέλθει στο κατάλληλο επίπεδο για να πληρούνται οι προϋποθέσεις της άδειας λειτουργίας¹⁷³.

Τα ιδρύματα συμμορφώνονται με τις παραπάνω απαιτήσεις σε μεμονωμένη βάση ενώ αυτές εφαρμόζονται, υπό την εκπλήρωση συγκεκριμένων όρων, και σε ενοποιημένη

¹⁷⁰ Άρθρο 38, παρ. 2. Οι εξουσίες ασκούνται επί των μερών των εξασφαλισμένων υποχρεώσεων που υπερβαίνουν την αξία των περιουσιακών στοιχείων που παρέχονται ως ασφάλεια εξαιρουμένων των καλυμμένων ομολογιών που ορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 22, παρ. 4 της οδηγίας 86/611/EOK.

¹⁷¹ Άρθρο 44.

¹⁷² Τα χρεωστικά μέσα μειωμένης εξασφάλισης και τα δάνεια μειωμένης εξασφάλισης που δεν είναι αποδεκτά ως Πρόσθετο κεφάλαιο της Κατηγορίας 1 ή της Κατηγορίας 2 μπορούν να συμπεριλαμβάνονται στο συνολικό ποσό επιλέξιμων υποχρεώσεων σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του άρθρου 39, παρ. 2.

¹⁷³ Άρθρο 39, παρ. 3. Επιπρόσθετα κριτήρια αποτελούν το μέγεθος, το επιχειρηματικό μοντέλο και το προφίλ κινδύνου του ιδρύματος, ο βαθμός στον οποίο η πτώχευση του θα μπορούσε να έχει δυσμενείς επιπτώσεις στη χρηματοπιστωτική σταθερότητα και ο βαθμός στον οποίο θα μπορούσε να συνεισφέρει στη χρηματοδότηση της εξυγίανσης το σύστημα εγγύησης καταθέσεων.

βάση για τους ομίλους που υπόκεινται σε ενοποιημένη εποπτεία¹⁷⁴. Η εξακρίβωση της συμμόρφωσης πραγματοποιείται από τις αρχές εξυγίανσης και αποτελεί αντικείμενο ελέγχου κατά την κατάρτιση και διατήρηση των σχεδίων εξυγίανσης¹⁷⁵. Μετά τον προσδιορισμό του ελάχιστου ποσού για το κάθε ίδρυμα, ενημερώνουν την ΕΑΤ η οποία στη συνέχεια αναλαμβάνει, την εκπόνηση έκθεσης που υποβάλλεται στην Επιτροπή (έως την 1^η Ιανουαρίου 2018) με σκοπό τον εντοπισμό διαφορών στην εφαρμογή της εν λόγω απαίτησης σε εθνικό επίπεδο. Προκειμένου να αμβλυνθούν οι αποκλίσεις, η Επιτροπή θεσπίζει μέτρα με κατ' εξουσιοδότηση πράξεις για την εξειδίκευση των κριτηρίων σύμφωνα με το άρθρο 103 της Πρότασης¹⁷⁶.

2.6.7.2 Η εφαρμογή του εργαλείου

Κατά την εφαρμογή του εργαλείου οι αρχές εξυγίανσης προβαίνουν σε αποτίμηση, σύμφωνης με το άρθρο 30 (βλ. ανωτέρω υπό 2.6.2), για την εκτίμηση του συνολικού ποσού κατά το οποίο θα μειωθούν ή θα μετατραπούν οι επιλέξιμες υποχρεώσεις. Όταν στόχος της διαδικασίας εξυγίανσης είναι η ανακεφαλαιοποίηση και η συνέχιση της λειτουργίας το ποσό αυτό πρέπει να είναι ικανό για την αποκατάσταση του δείκτη κεφαλαίου Κοινών Μετοχών της Κατηγορίας 1 ώστε να διατηρηθεί η επαρκής εμπιστοσύνη της αγοράς προς το ίδρυμα¹⁷⁷. Εν συνεχεία οι υφιστάμενες μετοχές ακυρώνονται ή/και οι επιλέξιμες υποχρεώσεις μετατρέπονται σε μετοχές σύμφωνα με την εξουσία που αναφέρεται στο άρθρο 56, παρ. 1, στοιχείο η)¹⁷⁸. Ο συντελεστής μετατροπής δεν είναι ο ίδιος για τις διαφορετικές κατηγορίες υποχρεώσεων αλλά απομειώνει σοβαρά τις υφιστάμενες συμμετοχές¹⁷⁹. Με δεδομένο ότι έχει προηγηθεί η απομείωση των μέσων Κοινών Μετοχών της Κατηγορίας 1, σύμφωνα με τα άρθρα 51 – 52, οι υφιστάμενες μετοχές είναι μόνον εκείνες:

- που προκύπτουν από τη μετατροπή χρεωστικών μέσων με βάση συμβατικές ρήτρες (σε περίπτωση όπου επήλθε το γεγονός της ενεργοποίησης των συγκεκριμένων όρων),
- κατόπιν μετατροπής των κεφαλαιακών μέσων σε μέσα Κοινών Μετοχών της κατηγορίας 1 τα οποία έχουν εκχωρηθεί σύμφωνα με το άρθρο 52, παρ. 2¹⁸⁰.

Για την επιλογή της τελικής ενέργειας στην οποία θα προβούν οι αρχές εξυγίανσης λαμβάνουν υπόψη το πιθανό ύψος των ζημιών επί των περιουσιακών στοιχείων πριν από την εφαρμογή του εργαλείου με σκοπό να αποκλειστεί η πιθανότητα της ανάκτησης κάποιας αξίας από μέρους των μετόχων με τη διεξαγωγή διαδικασιών εκκαθάρισης¹⁸¹.

¹⁷⁴ Ibid, παρ. 4 και άρθρο 40.

¹⁷⁵ Άρθρο 39, παρ. 5.

¹⁷⁶ Ibid, παρ. 6 και 7.

¹⁷⁷ Άρθρο 41, παρ. 1.

¹⁷⁸ Άρθρο 42, παρ. 1.

¹⁷⁹ Άρθρο 45. Εφόσον υπάρχει η πρόβλεψη για την επαρκή αποζημίωση των επηρεαζόμενων πιστωτών και ο συντελεστής μετατροπής που εφαρμόζεται στις υποχρεώσεις υψηλής εξασφάλισης είναι υψηλότερος από το συντελεστή που εφαρμόζεται στις υποχρεώσεις μειωμένης εξασφάλισης.

¹⁸⁰ Άρθρο 42, παρ. 2.

¹⁸¹ Ibid, παρ. 3. Η εξειδίκευση των περιστάσεων όπου θα ήταν ενδεδειγμένη η κάθε ενέργεια γίνεται με την έκδοση πράξεων κατ' εξουσιοδότηση από την Επιτροπή σύμφωνα με την παρ. 6.

Ακολουθώντας την ιεράρχηση των απαιτήσεων του άρθρου 43, τα μέσα Κοινών Μετοχών της Κατηγορίας 1 απομειώνονται πρώτα σε αναλογία προς τις ζημιές και μέχρι το ύψος των δυνατοτήτων τους. Εάν το επιδιωκόμενο συνολικό ποσό δεν επιτυγχάνεται, οι αρχές εξυγίανσης προχωρούν κατά σειρά στις ακόλουθες ενέργειες:

- το μηδενισμό της αξίας των Πρόσθετων μέσων της κατηγορίας 1 που είναι υποχρεώσεις και των μέσων της Κατηγορίας 2 (χρέος μειωμένης εξασφάλισης με εναπομένουσα ληκτότητα τουλάχιστον πέντε ετών),
- τη μείωση της αξίας του χρέους μειωμένης εξασφάλισης σε συνδυασμό με τις παραπάνω ενέργειες,
- τη μείωση της αξίας ή του οφειλόμενου ανεξόφλητου υπολοίπου των λοιπών επιλέξιμων υποχρεώσεων (χρεωστικοί τίτλοι υψηλής εξασφάλισης) κατά τον απαιτούμενο βαθμό, επίσης σε συνδυασμό με τις παραπάνω ενέργειες.

Οι ζημιές επιμερίζονται εξίσου μεταξύ των υποχρεώσεων ίδιας τάξεως, στον ίδιο βαθμό και κατ' αναλογία προς την αξία τους. Και εδώ (όπως και στην περίπτωση της εν μέρει μεταβίβασης περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων) ισχύουν οι διασφαλίσεις του άρθρου 65 σύμφωνα με τις οποίες οι μέτοχοι και οι πιστωτές θα πρέπει να λάβουν κατά την εξόφληση των απαιτήσεών τους τουλάχιστον όσα θα είχαν λάβει εάν το ίδρυμα είχε εκκαθαριστεί υπό κανονικές διαδικασίες αφερεγγυότητας αμέσως πριν από την απομείωση ή τη μετατροπή¹⁸². Οι παραπάνω διεργασίες παράγουν αποτελέσματα και είναι αμέσως δεσμευτικές για το ίδρυμα υπό εξυγίανση και τους θιγόμενους πιστωτές και μετόχους με την συνακόλουθη ολοκλήρωση όλων των διαδικαστικών και διοικητικών καθηκόντων όπως η τροποποίηση των σχετικών μητρώων, η διαγραφή ή η απόσυρση από τη διαπραγμάτευση μετοχών ή χρεωστικών μέσων και η εισαγωγή νέων μετοχών σε χρηματιστήριο αξιών ή προς διαπραγμάτευση¹⁸³.

Τα ιδρύματα δεσμεύονται να διατηρούν ανά πάσα στιγμή επαρκές εγγεγραμμένο μετοχικό κεφάλαιο ώστε να μην εμποδίζεται μία ενδεχόμενη μετατροπή ενσωματώνοντας την εν λόγω απαίτηση στα σχέδια εξυγίανσης. Επιπρόσθετα, τα ιδρύματα εξαλείφουν τα όποια εμπόδια διαδικαστικής φύσεως (βάσει της συστατικής πράξης της εταιρίας ή του καταστατικού τους)¹⁸⁴. Ακόμα, για την αποτελεσματική εφαρμογή του εργαλείου διάσωσης με ίδια μέσα, οι εφαρμοστέες συμβατικές διατάξεις που ρυθμίζονται από δικαιοδοσίες εκτός των κρατών μελών θα πρέπει να συμπεριλαμβάνουν ρήτρα με βάση την οποία ο εκάστοτε αντισυμβαλλόμενος αναγνωρίζει ότι η υποχρέωση που δημιουργείται ενδέχεται να αποτελέσει αντικείμενο απομείωσης και μετατροπής αποδεχόμενος την ίδια στιγμή τη συνεπαγόμενη δέσμευσή του από την άσκηση των εξουσιών¹⁸⁵.

Τέλος, το άρθρο 46 προβλέπει το διορισμό διαχειριστή ο οποίος είναι επιφορτισμένος με την κατάρτιση σχεδίου αναδιοργάνωσης εντός διαστήματος ενός μηνός από την εφαρμογή του εργαλείου. Το σχέδιο εμπεριέχει μέτρα για την αποκατάσταση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας του ιδρύματος ή τμημάτων των δραστηριοτήτων του σε χρονικό ορίζοντα δύο

¹⁸² Συγκεκριμένα, άρθρο 65, παρ. 1, στοιχείο β) και άρθρα 66 – 67.

¹⁸³ Άρθρο 48, παρ. 1 και 2.

¹⁸⁴ Άρθρο 49.

¹⁸⁵ Άρθρο 50.

ετών, βασίζεται σε ρεαλιστικές παραδοχές και λαμβάνει υπόψη την παρούσα κατάσταση και τις μελλοντικές προοπτικές των χρηματοπιστωτικών αγορών υπό το πρίσμα του ευνοϊκότερου και του δυσμενέστερου σεναρίου¹⁸⁶. Τα πιθανά μέτρα μπορούν να συμπεριλαμβάνουν:

- την αναδιοργάνωση των δραστηριοτήτων του ιδρύματος·
- την απόσυρση από ζημιογόνες δραστηριότητες·
- την αναδιάρθρωση των υφιστάμενων δραστηριοτήτων που μπορούν να καταστούν ανταγωνιστικές και
- την πώληση περιουσιακών στοιχείων ή επιχειρηματικών τομέων¹⁸⁷.

Το σχέδιο υποβάλλεται στην αρχή εξυγίανσης, την Επιτροπή και την EAT με την πρώτη να είναι υπεύθυνη για την αξιολόγηση του εντός ενός μηνός από την ημερομηνία υποβολής. Εγκρίνεται δε, εφόσον κριθεί ότι τα μέτρα είναι ικανά για την επίτευξη του στόχου της αποκατάστασης της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας ενώ αν διαπιστωθούν ελλείψεις απαιτείται η τροποποίηση και η αναθεώρησή του από το διαχειριστή¹⁸⁸.

Πίνακας 4. Σύνοψη των κύριων λειτουργιών της EAT κατά τον 3^ο πυλώνα.

3^{ος} Πυλώνας: Εξυγίανση			
Λειτουργία	Ρόλος	Νομική Βάση	Σε συνεργασία με
Προϋποθέσεις για την εξυγίανση			
Σύγκλιση των πρακτικών εποπτείας και εξυγίανσης για τον προσδιορισμό του σημείου πτώχευσης.	Κατευθυντήριες γραμμές*	Άρθρο 27, παρ. 4	–
Αποτίμηση και απομείωση των κεφαλαιακών μέσων			
Εξειδίκευση των κριτηρίων αποτίμησης.	Σχέδια Ρυθμιστικών Τεχνικών Προτύπων**	Άρθρο 30, παρ. 7	–
Διευκρίνιση της έννοιας του «πιστωτικού γεγονότος»	Σχέδια Ρυθμιστικών Τεχνικών Προτύπων**	Άρθρο 52, παρ. 6	EAKAA
Εξουσία για την απαίτηση παροχής υπηρεσιών και εγκαταστάσεων			
Διευκρινήσεις σχετικά με τις αναγκαίες υπηρεσίες ή τις εγκαταστάσεις.	Σχέδια Ρυθμιστικών Τεχνικών Προτύπων**	Άρθρο 58, παρ. 5	–

¹⁸⁶ Άρθρο 47, παρ. 2 και 3. Μέσω των σχεδίων αναδιοργάνωσης πραγματοποιείται η διάγνωση των παραγόντων που προκάλεσαν την πτώχευση, η περιγραφή μέτρων αποκατάστασης της βιωσιμότητας καθώς και σχετικό χρονοδιάγραμμα για την εφαρμογή τους.

¹⁸⁷ Ibid, παρ. 4.

¹⁸⁸ Ibid, παρ. 5 – 9.

Εργαλείο πώλησης δραστηριοτήτων			
Εξειδίκευση των πραγματικών περιστάσεων που συνιστούν απειλή για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα και των στοιχείων για την αποτελεσματικότητα του εργαλείου.	Σχέδια Ρυθμιστικών Τεχνικών Προτύπων**	Άρθρο 33, παρ. 4	–
Εργαλείο διαχωρισμού περιουσιακών στοιχείων			
Σύγκλιση των πρακτικών για τη διαπίστωση πρόκλησης δυσμενών επιπτώσεων στην αγορά από τη ρευστοποίηση περιουσιακών στοιχείων ή υποχρεώσεων υπό κανονικές συνθήκες πτώχευσης.	Κατευθυντήριες γραμμές*	Άρθρο 36, παρ. 11	–
Εργαλείο διάσωσης με ίδια μέσα			
Προσδιορισμός των περιστάσεων όπου ενδείκνυται η ακύρωση μετοχών ή η μετατροπή επιλέξιμων υποχρεώσεων.	Κατευθυντήριες γραμμές*	Άρθρο 42, παρ. 5	–
Καθορισμός συντελεστών μετατροπής χρέους σε μετοχικό κεφάλαιο	Κατευθυντήριες γραμμές*	Άρθρο 45, παρ. 4	–
Διευκρινίσεις για τα στοιχεία του σχεδίου αναδιοργάνωσης και το περιεχόμενο των εκθέσεων για την πρόοδο της εφαρμογής του.	Σχέδια Ρυθμιστικών Τεχνικών Προτύπων**	Άρθρο 47, παρ. 10	–
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα			
Μεθοδολογία σχετικά με την αποτίμηση των υποχρεώσεων που προκύπτουν από παράγωγα.	Σχέδια Ρυθμιστικών Τεχνικών Προτύπων**	Άρθρο 44, παρ. 4	–
Απαιτήσεις Κοινοποίησης			
Διαδικασίες για τις απαιτήσεις κοινοποιήσεις και τις ειδοποιήσεις αναστολής.	Σχέδια Ρυθμιστικών Τεχνικών Προτύπων**	Άρθρο 74, παρ. 8	–

* Σύμφωνα με το άρθρο 16 του Κανονισμού ΕΕ, αριθ. 1093/2010.

** Η ΕΑΤ καταρτίζει σχέδια ρυθμιστικών και εκτελεστικών τεχνικών προτύπων σύμφωνα με τα άρθρα. 10 – 15 του Κανονισμού ΕΕ, αριθ. 1093/2010. Η υιοθέτηση των ρυθμιστικών και εκτελεστικών τεχνικών προτύπων πραγματοποιείται από την Επιτροπή σύμφωνα με τα άρθρα 290 και 291 της ΣΛΕΕ.

2.7 Ευρωπαϊκό Σύστημα Χρηματοδοτικών Ρυθμίσεων

Με σκοπό τον επιμερισμό των βαρών και την παροχή πρόσθετης χρηματοδότησης κατά την εφαρμογή των εργαλείων εξυγίανσης η Πρόταση Οδηγίας προβλέπει την εγκαθίδρυση ενός ευρωπαϊκού συστήματος το οποίο περιλαμβάνει εθνικές χρηματοδοτικές ρυθμίσεις, το μεταξύ τους δανεισμό και την αλληλέγγυα χρήση τους κατά την εξυγίανση ομίλων¹⁸⁹. Για τη διασφάλιση της συσσώρευσης επαρκών πόρων, τα κράτη μέλη συγκεντρώνουν ex ante τακτικές (τουλάχιστον ετησίως) και έκτακτες συνεισφορές, συνάπτουν δάνεια και λαμβάνουν άλλες μορφές στήριξης από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα,

¹⁸⁹ Άρθρο 90 και 97 και 98.

την κεντρική τράπεζα ή τρίτα μέρη¹⁹⁰. Το άρθρο 93 θέτει ως προϋπόθεση για τα κράτη μέλη να εξασφαλίσουν ότι μέσα σε διάστημα δέκα (10) ετών από την έναρξη ισχύος της Πρότασης Οδηγίας, τα διαθέσιμα χρηματοδοτικά μέσα θα ανέρχονται τουλάχιστον στο 1% επί του ποσού των εγγυημένων καταθέσεων όλων των πιστωτικών ιδρυμάτων με άδεια λειτουργίας στο έδαφός τους. Οι χρηματοδοτικές ρυθμίσεις αξιοποιούνται από την αρχή εξυγίανσης (μετά την ανάληψη των ζημιών, δαπανών ή άλλων εξόδων από τους μετόχους και τους πιστωτές) για:

- την εγγύηση περιουσιακών στοιχείων ή υποχρεώσεων και την παροχή δανείων προς το ίδρυμα υπό εξυγίανση, τις θυγατρικές του, ένα μεταβατικό ίδρυμα ή ένα φορέα διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων,
- την αγορά περιουσιακών στοιχείων του ιδρύματος υπό εξυγίανση,
- την καταβολή συνεισφορών σε ένα μεταβατικό ίδρυμα,
- το συνδυασμό των παραπάνω δράσεων ή
- για την ανάληψη δράσεων όσον αφορά τον αγοραστή στο πλαίσιο του εργαλείου πώλησης δραστηριοτήτων¹⁹¹.

Τα διαθέσιμα χρηματοδοτικά μέσα των συστημάτων εγγύησης καταθέσεων μπορούν να χρησιμοποιηθούν επίσης για τους παραπάνω σκοπούς υπό την προϋπόθεση ότι κατόπιν της οποιασδήποτε καταβολής εξακολουθούν να είναι σε θέση, εάν χρειαστεί, να εξοφλήσουν τους καταθέτες ενός ιδρύματος υπό εξυγίανση¹⁹². Σημειώνεται ότι εφόσον έχουν αναληφθεί δράσεις εξυγίανσης κατά τις οποίες διασφαλίζεται η απρόσκοπτη πρόσβαση των καταθετών στα κεφάλαιά τους, το σύστημα εγγύησης καταθέσεων ευθύνεται, μέχρι του ύψους των καλυπτόμενων καταθέσεων, για το ποσό των ζημιών τις οποίες θα είχε την υποχρέωση να αναλάβει εάν το ίδρυμα είχε εκκαθαριστεί υπό κανονικές διαδικασίες αφερεγγυότητας. Οι συνεισφορές των ιδρυμάτων υπολογίζονται ανάλογα με τις υποχρεώσεις τους, εξαιρουμένων των ιδίων κεφαλαίων, ως προς τις συνολικές υποχρεώσεις, εξαιρουμένων των ιδίων κεφαλαίων, όλων των ιδρυμάτων που βρίσκονται εγκατεστημένα στο εκάστοτε κράτος μέλος. Στην περίπτωση όπου ένα κράτος μέλος έχει προβεί στη χρήση των χρηματοδοτικών μέσων του συστήματος εγγύησης καταθέσεων που είναι εγκατεστημένο στο έδαφός του, από τις συνεισφορές των ιδρυμάτων εξαιρούνται επίσης οι εγγυημένες καταθέσεις¹⁹³.

¹⁹⁰ Άρθρα 94, 95 και 96.

¹⁹¹ Άρθρο 92.

¹⁹² Άρθρο 99, παρ. 5 και 6. Σύμφωνα με την παρ. 9, όταν οι επιλέξιμες καταθέσεις μεταβιβάζονται, μέσω του εργαλείου πώλησης δραστηριοτήτων ή του εργαλείου μεταβατικού ιδρύματος, οι καταθέτες δεν έχουν καμία απαίτηση κατά του συστήματος εγγύησης καταθέσεων.

¹⁹³ Άρθρο 94, παρ. 2 και 7. Οι συνεισφορές προσαρμόζονται ανάλογα με το προφίλ κινδύνου των ιδρυμάτων. Η έννοια της προσαρμογής των συνεισφορών ανάλογα με το προφίλ κινδύνου προσδιορίζεται από την Επιτροπή με την έκδοση κατ' εξουσιοδότηση πράξεων.

Κεφάλαιο 3^ο

ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΝΟΜΗ ΤΑΞΗ

3.1 Ενισχυμένα μέτρα εποπτείας και διορισμός επιτρόπου

3.1.1 Προληπτικά μέτρα εποπτείας

Κατά τα τελευταία χρόνια ο ελληνικός τραπεζικός τομέας αντιμετώπισε και εξακολουθεί να αντιμετωπίζει σημαντικά προβλήματα επηρεαζόμενος από τις γενικότερες διεθνείς εξελίξεις και κυρίως από τις δυσμενείς εγχώριες οικονομικές συνθήκες. Η συνδυαστική δράση παραγόντων όπως η αδυναμία πρόσβασης στις διεθνείς αγορές, η συμμετοχή στην αναδιάρθρωση του δημόσιου χρέους (PSI) αλλά και η εκροή καταθέσεων αποδυνάμωσε την κεφαλαιακή βάση των πιστωτικών ιδρυμάτων και τη θέση ρευστότητάς τους ενώ, την ίδια στιγμή, επιδεινώθηκε σημαντικά η ποιότητα του χαρτοφυλακίου τους εξαιτίας της αύξησης του αριθμού των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Η αντίδραση των αρχών είχε ως στόχο την κάλυψη των βραχυπρόθεσμων αναγκών μέσω της προσφυγής στο μηχανισμό έκτακτης παροχής ρευστότητας (Emergency Liquidity Assistance – ELA) και τη διασφάλιση της ανεύρεσης επαρκών πόρων για την πραγματοποίηση της αναγκαίας ανακεφαλαιοποίησης και αναδιάρθρωσης¹⁹⁴.

Για την αποτελεσματική διευθέτηση των πλέον αδύναμων τραπεζών υιοθετήθηκε τον Οκτώβριο του 2011 ο Νόμος υπ' αριθ. 4021/2011 ο οποίος τροποποιεί το ν. 3601/2007 με σκοπό την ενίσχυση του πλαισίου εποπτείας και ελέγχου των πιστωτικών ιδρυμάτων και την εισαγωγή αρμοδιοτήτων εξυγίανσης. Η ενεργοποίηση των περιγραφόμενων διαδικασιών εκκινεί όταν διαπιστώνεται αδυναμία συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις του νόμου και των σχετικών αποφάσεων της ΤτΕ ή όταν υπάρχουν ισχυρές προς αυτό ενδείξεις¹⁹⁵. Η αντιμετώπιση των τυχόν υστερήσεων υλοποιείται, σε ένα αρχικό στάδιο, μέσω:

- της τήρησης ιδίων κεφαλαίων σε επίπεδο που υπερβαίνει τα όρια που τίθενται με τους εκάστοτε κανόνες κεφαλαιακής επάρκειας και της ενίσχυσης τους μέσω των καθαρών κερδών, του περιορισμού της διανομής κερδών και των μεταβλητών αποδοχών (ως ποσοστό του συνόλου των καθαρών εσόδων),
- της εφαρμογής μίας ειδικής πολιτικής προβλέψεων από άποψης κεφαλαιακής επάρκειας ή διαχείρισης των στοιχείων του ενεργητικού,
- της βελτίωσης των στρατηγικών, πολιτικών, συστημάτων, διαδικασιών και του περιορισμού του είδους και της έκτασης των γενικότερων δραστηριοτήτων (αναφορικά με το δίκτυό τους ή την εκποίηση των στοιχείων του ενεργητικού) και τη συνακόλουθη μείωση του κινδύνου που αυτές ενέχουν,

¹⁹⁴ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον αντίκτυπο της αναδιάρθρωσης του δημόσιου χρέους στα ελληνικά πιστωτικά ιδρύματα και τη μεθοδολογία για την εκτίμηση των κεφαλαιακών τους αναγκών βλ. **ΤτΕ (2012)**.

¹⁹⁵ Νέο άρθρο 62, παρ. 1 του ν. 3601/2007. Το πλαίσιο εποπτείας του ελληνικού πιστωτικού συστήματος, όπως ισχύει σήμερα, μπορεί να ανευρεθεί, στο σύνολό του, στον ιστότοπο της ΤτΕ στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.bankofgreece.gr/Pages/el/Supervision/default.aspx>

- την προηγούμενη έγκριση των συναλλαγών από μέρους της ΤτΕ (με ανώτατο όριο διάρκειας άσκησης τους τρεις μήνες), εφόσον κρίνεται ότι δύναται να αποβούν σε βάρος της φερεγγυότητας,
- την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου και την εκπόνηση σχεδίου ανάκαμψης¹⁹⁶.

Η επιβολή ειδικών κεφαλαιακών απαιτήσεων συντελείται σε περιπτώσεις όπου θεωρείται ότι η εφαρμογή άλλων μέτρων δεν θα αποφέρει εγκαίρως ικανοποιητικά αποτελέσματα. Ως εκ τούτου, είναι δυνατόν να υπερβαίνονται τα ελάχιστα όρια που καθορίζονται σύμφωνα με τις αποφάσεις γενικής ισχύος περί κεφαλαιακής επάρκειας, κατά τις διατάξεις του άρθρου 27 του ν. 3601/2007, για τα ιδρύματα που δεν πληρούν τις υποχρεώσεις σχετικά με την ύπαρξη άρτιων πλαισίων εταιρικής διακυβέρνησης, συστημάτων εσωτερικού ελέγχου, στρατηγικών για την αξιολόγηση και τη διατήρηση κεφαλαίων ανάλογων με το επίπεδο κινδύνων¹⁹⁷ και μηχανισμών για τον έλεγχο των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων¹⁹⁸. Επιπρόσθετα, η ενεργοποίηση των εν λόγω μέτρων εκκινεί υπό το φως αρνητικών διαπιστώσεων κατόπιν της διεξαγωγής αξιολόγησης σύμφωνα με το άρθρο 25, παρ. 5 του ν. 3601/2007¹⁹⁹. Ο καθορισμός του κατάλληλου επιπέδου ιδίων κεφαλαίων συναρτάται των αναληφθέντων κινδύνων (υφιστάμενων και δυνητικών) και υπολογίζεται με βάση ποσοτικά και ποιοτικά κριτήρια, λαμβάνοντας υπόψη τις εσωτερικές ρυθμίσεις, διαδικασίες και μηχανισμούς του ιδρύματος καθώς επίσης και τα αποτελέσματα της εξέτασης της εποπτικής αξιολόγησης²⁰⁰.

Σύμφωνα με το γράμμα του νέου άρθρου 62, παρ. 5 η λήψη διορθωτικών μέτρων απαιτείται επίσης σε περιπτώσεις όπου η αξία των στοιχείων του ιδρύματος που δεν περιλαμβάνονται στο χαρτοφυλάκιο συναλλαγών μειωθεί σε ποσοστό μεγαλύτερο του 20% των ιδίων κεφαλαίων λόγω αιφνίδιας και μη αναμενόμενης μεταβολής των επιτοκίων όπως και όταν οι ενδο-ομιλικές συναλλαγές θέτουν σε κίνδυνο τη χρηματοοικονομική κατάσταση του. Επιπλέον, σύμφωνα με την παρ. 6 του ίδιου άρθρου, η ΤτΕ γνωστοποιεί στους μετόχους ή στα πρόσωπα που είναι υπεύθυνα για τον καθορισμό του προσανατολισμού της δραστηριότητας του ιδρύματος τις όποιες ενέργειες ή παραλήψεις τους είναι δυνατό να αποβούν σε βάρος της συνετής και χρηστής διαχείρισης και ορίζει τη λήψη κατάλληλων διορθωτικών μέτρων εντός ορισμένης προθεσμίας έχοντας, παράλληλα, τη δυνατότητα επιβολής κυρώσεων. Οι συγκεκριμένες ρυθμίσεις έχουν ως απώτερο στόχο την αποτροπή της άσκησης επιρροής, από τα οποιαδήποτε φυσικά πρόσωπα (που μπορεί να παρεμποδίσει την άσκηση εποπτείας) και την αποφυγή συγκρούσεων συμφερόντων.

Με το άρθρο 2 του ν. 4021/2011 προστίθεται το άρθρο 62Α σύμφωνα με το οποίο η ΤτΕ μπορεί με απόφασή της να ζητήσει την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου μέσω κοινών ή προνομιούχων μετοχών, εντός συγκεκριμένης προθεσμίας, συνδυαζόμενη με την ταυτόχρονη ονομαστική μείωση του κεφαλαίου. Η μη έγκαιρη σύγκλιση της γενικής συνέλευσης από το διοικητικό συμβούλιο ή η αποτυχία λήψης απόφασης για την αύξηση κεφαλαίου παρά την παροχή εξουσιοδότησης προς αυτό (εντός ενός μηνός από τη λήψη της

¹⁹⁶ Ibid, παρ. 2, α) έως ι).

¹⁹⁷ Οι συγκεκριμένες απαιτήσεις ορίζονται στα άρθρα 26 και 28 του ν. 3601/2007 καθώς και σε σχετικές αποφάσεις της ΤτΕ.

¹⁹⁸ Βλ. σχετικά ΠΔ/ΤΕ 2635/9.9.2011 – 2670/7.3.2014.

¹⁹⁹ Ibid, παρ. 3.

²⁰⁰ Ibid, παρ. 4. Η εποπτική αξιολόγηση διενεργείται σύμφωνα με το άρθρο 25, παρ. 5, εδάφιο α'.

σχετικής απόφασης) επιφέρει την επιβολή προστίμων κυμαινόμενων από εκατό έως τριακόσιες χιλιάδες ευρώ σε κάθε μέλος του. Η σχετική απόφαση, όταν λαμβάνεται από τη γενική συνέλευση του ιδρύματος δεν μπορεί να ανακληθεί²⁰¹.

Πλαίσιο 1. Σχέδια ανάκαμψης και εξυγίανσης

Αποσκοπώντας στην αποκατάσταση της βιωσιμότητας, διασφαλίζοντας παράλληλα τη συνέχιση των βασικών τραπεζικών λειτουργιών, το άρθρο 62, παρ. 7 του ν. 3601/2007 (όπως αντικαθίσταται από το άρθρο 1 του ν. 4021/2011) προβλέπει την υποβολή σχεδίων ανάκαμψης από μέρους των πιστωτικών ιδρυμάτων, σε μεμονωμένη ή ενοποιημένη βάση, καθώς και την κατάρτιση σχεδίων εξυγίανσης από την ΤτΕ. Ο ακριβής προσδιορισμός του όρου παρέχεται στην ΠΔ/ΤΕ 2648/19.1.2012 σύμφωνα τον οποίο:

«ως σχέδιο ανάκαμψης ορίζεται η γραπτή έκθεση, από το Διοικητικό Συμβούλιο του πιστωτικού ιδρύματος, του προκαθορισμένου συνόλου ενεργειών στις οποίες προτίθεται να προβεί το ίδιο, εφόσον αντιμετωπίσει δυσχέρειες που αφορούν ειδικώς το πιστωτικό ίδρυμα ή ευρύτερους κλυδωνισμούς συστημικού χαρακτήρα, που εκτιμάται ότι θα έχουν αρνητική επίπτωση στην κεφαλαιακή επάρκεια και ρευστότητα, και έτσι και στη βιωσιμότητα του πιστωτικού ιδρύματος».

Στη συγκεκριμένη πράξη προσδιορίζονται ζητήματα όπως το περιεχόμενο των εν λόγω σχεδίων τα οποία περιλαμβάνουν επαρκή αριθμό εναλλακτικών μέτρων αντιμετώπισης κρίσεων ανταποκρινόμενων σε ένα ευρύ φάσμα σεναρίων προσομοίωσης. Επιπρόσθετα, περιγράφονται τα μέτρα πολιτικής, οι διαδικασίες εταιρικής διακυβέρνησης και συστημάτων εσωτερικού ελέγχου, οι πληροφορίες που δύναται να απαιτεί η ΤτΕ (σύμφωνα με το παράρτημα της πράξης) όπως και τα γεγονότα που συνιστούν αιτία ενεργοποίησης τμημάτων του σχεδίου (trigger points). Σημειώνεται ότι τα σενάρια προσομοίωσης στα οποία βασίζονται τα σχέδια ανάκαμψης δεν επιτρέπεται να περιλαμβάνουν υποθέσεις αναφορικά με την παροχή οποιασδήποτε μορφής ενίσχυσης προερχόμενης από δημόσιους πόρους.

Τα σχέδια ανάκαμψης διαμορφώνονται λαμβάνοντας υπόψη τη φύση, την κλίμακα και την πολυπλοκότητα των δραστηριοτήτων του ιδρύματος και η υποβολή τους γίνεται εντός προθεσμίας τεσσάρων (4) μηνών ενώ, δύναται να τροποποιούνται έπειτα από κάθε γεγονός που συνιστά μεταβολή στη νομική ή οργανωτική διάρθρωση του ιδρύματος ή έπειτα από απαίτηση της ΤτΕ κατόπιν εξέτασής τους. Το τροποποιημένο σχέδιο ανάκαμψης υποβάλλεται εντός διαστήματος όχι μεγαλύτερου του ενός (1) μηνός σε κάθε περίπτωση. Η αξιολόγηση των σχεδίων πραγματοποιείται από την ΤτΕ, η οποία λαμβάνει υπόψη το κατά πόσο το σχέδιο εκπληρώνει τους σκοπούς του και το βαθμό που η εν μέρει ή η εξ' ολοκλήρου εφαρμογή του θα μπορούσε να έχει αρνητική επίπτωση στη χρηματοπιστωτική σταθερότητα (ειδικά κατά την ανάγκη εφαρμογής σχεδίων ανάκαμψης από περισσότερα του ενός ιδρύματα). Η Διεύθυνση Εποπτείας Πιστωτικού Συστήματος παρέχει γενικές και ειδικές οδηγίες ή διευκρινίσεις αναφορικά με τα σχέδια προσομοίωσης και απαιτεί την προσθήκη πρόσθετων προληπτικών εποπτικών μέτρων.

²⁰¹ Οι απαιτήσεις απαρτίας και πλειοψηφίας που ορίζονται σύμφωνα με το ν. 2190/1920 διατηρούνται αποκλειόμενων τυχόν αυστηρότερων καταστατικών διατάξεων. Οι προθεσμίες για τη σύγκληση της γενικής συνέλευσης και των επαναληπτικών γενικών συνελεύσεων συντέμνονται στο ήμισυ των προθεσμιών που ορίζονται στον ίδιο νόμο σύμφωνα με το άρθρο 62Α, παρ. 3 του ν. 3601/2007.

3.1.2 Διορισμός Επιτρόπου

Το άρθρο 63 του ν. 3601/2007 (όπως αντικαθίσταται από το άρθρο 3 του ν. 4021/2011) προβλέπει το διορισμό επιτρόπου πλήρους απασχόλησης, ο οποίος είναι πρόσωπο αναγνωρισμένου κύρους και επαγγελματικής εμπειρίας σε τραπεζικά θέματα, στις περιπτώσεις που το πιστωτικό ίδρυμα αδυνατεί ή αρνείται να αυξήσει τα ίδια κεφάλαιά του, παρακωλύει τον έλεγχο που ασκείται από την ΤτΕ ή παραβαίνει τις διατάξεις των νόμων σχετικά με την εποπτεία ή την άσκηση δραστηριότητας σε βαθμό που θέτει σε διακινδύνευση τη φερεγγυότητά του²⁰². Επιπλέον, η εφαρμογή του μέτρου συντελείται όταν δεν υπάρχουν επαρκή ίδια κεφάλαια, όταν απειλούνται τα συμφέροντα των καταθετών, των πιστωτών και η χρηματοπιστωτική σταθερότητα ή κατόπιν αιτήματος από το ίδιο το ίδρυμα²⁰³.

Από τη μεριά της η ΤτΕ προβαίνει στο διορισμό επιτρόπου όταν το ίδρυμα δεν λαμβάνει διορθωτικά μέτρα (σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 62), δεν εφαρμόζει το σχέδιο ανάκαμψης ή εξυγίανσης και όταν δεν συμμορφώνεται με τις αποφάσεις περί αύξησης μετοχικού κεφαλαίου (σύμφωνα με το άρθρο 62Α) και μεταβίβασης περιουσιακών στοιχείων σε άλλο ή σε μεταβατικό πιστωτικό ίδρυμα. Κατόπιν αξιολόγησης της γενικότερης κατάστασης του ιδρύματος επιδιώκεται η καταρχήν διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας και η δρομολόγηση της ανάκαμψης. Εάν αυτό αποδειχθεί ανέφικτο ο προετοιμάζεται η εφαρμογή των μέτρων εξυγίανσης ή το ίδρυμα τίθεται υπό ειδική εκκαθάριση (βλ. κατωτέρω υπό 3.2 και 3.3 αντίστοιχα).

Μετά την κοινοποίηση της απόφασης για το διορισμό επιτρόπου, αν δεν του ανατεθεί η εξ' ολοκλήρου διοίκηση του ιδρύματος, η ισχύς κάθε πράξης που αφορά σε αυτή προϋποθέτει την προηγούμενη συναίνεσή του ενώ, για ορισμένα θέματα ενδέχεται να απαιτείται η έγκριση της ΤτΕ η οποία δύναται επίσης να απαιτεί τη λήψη ή αποφυγή συγκεκριμένων ενεργειών²⁰⁴. Σε κάθε περίπτωση, ο εν λόγω διορισμός δεν συνιστά γεγονός που συνεπάγεται την ακύρωση, καταγγελία ή τροποποίηση συμφωνιών, το ληξιπρόθεσμο οποιουδήποτε χρέους ή την αναστολή των ατομικών δώξεων κατά του ιδρύματος. Την ανάληψη των καθηκόντων του επιτρόπου ακολουθεί, κατά την παρ. 8 του άρθρου 63, η εκπόνηση συγκεκριμένων εκθέσεων το περιεχόμενο των οποίων περιλαμβάνει:

- την απογραφή των στοιχείων του ισολογισμού με την κατάταξη των στοιχείων του ενεργητικού σε κατηγορίες κινδύνου και την ταξινόμηση των μη εξυπηρετούμενων δανείων εντός τριάντα (30) ημερών,
- την εκτίμηση της εν γένει οικονομικής κατάστασης και των προοπτικών του ιδρύματος συμπεριλαμβανομένων ενός αναθεωρημένου ισολογισμού και μίας προκαταρκτικής εκτίμησης της καταλληλότητας των μέτρων εξυγίανσης, εντός εξήντα (60) ημερών,
- το προτεινόμενο σχέδιο δράσεις με προτάσεις για τη λήψη διορθωτικών και λοιπών μέτρων, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων εξυγίανσης, την πολιτική διανομής μερισμάτων ή την προετοιμασία για τη θέση υπό καθεστώς ειδικής εκκαθάρισης.

²⁰² Ν. 3601/2007, άρθρο 63, παρ. 4 και άρθρο 8, παρ. 1^α, στοιχεία (iv) και (v).

²⁰³ Ibid, άρθρο 63, παρ. 1.

²⁰⁴ Ibid, παρ. 5 – 7.

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με το νέο άρθρο 63Γ, μετά από σχετική ρητή εντολή της, η ΤτΕ μπορεί να αποφασίσει την αύξηση κεφαλαίου του ιδρύματος ως μέτρο εξυγίανσης. Η διαδικασία εφαρμόζεται σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 62Α (εδάφια 2 και 3) χωρίς να ισχύουν δικαιώματα προτίμησης των παλαιών μετόχων.

Ο επίτροπος υποβάλλει, επίσης, οποιαδήποτε πρόσθετη έκθεση του ζητηθεί όντας παράλληλα υπεύθυνος για την επίβλεψη και την εφαρμογή του σχεδίου δράσης. Η διάρκεια της θητείας του δεν υπερβαίνει τους δώδεκα (12) μήνες, διάστημα το οποίο μπορεί να παραταθεί για άλλους έξι (6) μήνες χωρίς να αποκλείεται η αντικατάστασή του ή ο τερματισμός του έργου του εφόσον διαπιστωθεί ότι δεν υφίστανται πλέον οι λόγοι διορισμού του ή ότι το ίδρυμα δεν μπορεί να ανακάμψει ή να εξυγιανθεί²⁰⁵. Ο επίτροπος ευθύνεται μόνο για δόλο και βαρεία αμέλεια με την ΤτΕ να είναι υπεύθυνη για τον έλεγχο και την εποπτεία του. Επιπρόσθετα, δύναται να προσλαμβάνει εξωτερικούς νομικούς ή οικονομικούς συμβούλους και λοιπό βοηθητικό προσωπικό καθώς και να ασκεί, στο όνομα του πιστωτικού ιδρύματος, κάθε ένδικο βοήθημα ή μέσο για την προάσπιση των συμφερόντων του²⁰⁶. Παράδειγμα εφαρμογής του μέτρου αποτελεί ο διορισμός επιτρόπου στο πιστωτικό ίδρυμα Probank A.E. μετά από απόφαση της Επιτροπής Μέτρων Εξυγίανσης (εφεξής ΕΜΕ)²⁰⁷ στις 10 Μαΐου 2013²⁰⁸. Ο τερματισμός του έργου του πραγματοποιήθηκε με την ανάκληση της άδειας λειτουργίας του ιδρύματος σύμφωνα με την απόφαση ΕΠΑΘ 85/1/26.7.2013 και τη συνεπαγόμενη θέση του ιδρύματος σε ειδική εκκαθάριση.

3.1.3 Παράταση του χρόνου εκπλήρωσης υποχρεώσεων

Σύμφωνα με το νέο άρθρο 63Α²⁰⁹, το διορισμό επιτρόπου δύναται να ακολουθήσει η παράταση χρόνου εκπλήρωσης ορισμένων ή του συνόλου των υποχρεώσεων του ιδρύματος εφόσον παρουσιάζεται σημαντικά μειωμένη ρευστότητα με πιθανολογούμενη ανεπάρκεια ιδίων κεφαλαίων. Η χρονική διάρκεια αυτής δεν ξεπερνά τις είκοσι (20) εργάσιμες ημέρες με δυνατότητα επέκτασής της για δέκα (10) ακόμα εργάσιμες ημέρες. Ακολουθεί ως επόμενο ότι από την έναρξη της παράτασης αναστέλλονται οι προθεσμίες και η άσκηση των πράξεων αναγκαστικής εκτέλεσης, οι αιτήσεις ασφαλιστικών μέτρων και η υπαγωγή του ιδρύματος σε ειδική εκκαθάριση χωρίς επίσης να ενεργοποιούνται οι διαδικασίες αποζημιώσεων καταθετών και επενδυτών²¹⁰. Η εν λόγω παράταση δεν ισχύει για υποχρεώσεις σχετιζόμενες με συναλλαγές σε χρηματοπιστωτικά μέσα που συνάπτονται σε κεφαλαιαγορές, αγορές χρήματος, στη διατραπεζική αγορά και για υποχρεώσεις έναντι συμμετεχόντων σε συστήματα

²⁰⁵ Ibid, παρ. 13. Κατά την παρ. 14, σε περίπτωση όπου δυνάμει δικαστικής αποφάσεως προκύπτει άμεσα ή έμμεσα θέμα νομιμότητας ή εγκυρότητας της εκλογής, συγκρότησης, σύνθεσης ή λειτουργίας του διοικητικού συμβουλίου, η ΤτΕ διορίζει επίτροπο ο οποίος ασκεί τη διοίκησή του ιδρύματος για τρεις (3) έως έξι (6) μήνες, διάστημα το οποίο μπορεί να παρατείνεται.

²⁰⁶ Ibid, παρ. 10 και 12. Τα σχετικά έξοδα, όπως τα κόστη που συνεπάγεται η άσκηση των καθηκόντων του επιτρόπου, συμπεριλαμβανομένης της αμοιβής του, βαρύνουν το πιστωτικό ίδρυμα με την ΤτΕ να προχωρά στη καταβολή τους σε περίπτωση όπου το ίδρυμα αδυνατεί να ανταποκριθεί στο σύνολο ή μέρος αυτών.

²⁰⁷ Η ΕΜΕ συστήθηκε με την ΠΔ/ΤΕ 2653 στις 29/02/2012, δεδομένης της ανάγκης να διαχωριστούν οι λειτουργίες της εποπτείας και τις λήψης μέτρων εξυγίανσης και λοιπών μέτρων (ορισμός επιτρόπου, παράταση εκπλήρωσης υποχρεώσεων) επί των πιστωτικών ιδρυμάτων.

²⁰⁸ Βλ. ΕΜΕ, 10/3/10.5.2013.

²⁰⁹ Το οποίο προστίθεται σύμφωνα με το άρθρο 4 του ν. 4021/2011.

²¹⁰ Άρθρο 63Α, παρ. 3 και 5.

πληρωμών και διακανονισμού²¹¹. Η εκπλήρωσή των υποχρεώσεων πραγματοποιείται με τη λήξη της προθεσμίας ή με απόφαση της ΤτΕ πριν την πάροδό της²¹².

3.2 Εφαρμογή μέτρων εξυγίανσης

3.2.1 Προϋποθέσεις ενεργοποίησης και διασφαλίσεις

Με το άρθρο 4 του ν. 4021/2011 προστίθενται τα άρθρα 63B – Z με βάση τα οποία η ΤτΕ λαμβάνει μέτρα εξυγίανσης με σκοπό τη διασφάλιση της ομαλής άσκησης των βασικών τραπεζικών εργασιών, τη μεγιστοποίηση της αξίας των περιουσιακών στοιχείων και την προστασία των συμφερόντων των πιστωτών, καταθετών και επενδυτών. Λόγους ενεργοποίησης των διαθέσιμων μηχανισμών αποτελούν η ανάγκη σταθεροποίησης και η αποτροπή οικονομικής αστάθειας ενός ιδρύματος, η διασφάλιση της εμπιστοσύνης του κοινού προς τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος και η πρόληψη του συστημικού κινδύνου υπό το πλαίσιο των συνθηκών που επικρατούν στην τραπεζική αγορά. Η επιλογή του κατάλληλου μέτρου προσδιορίζεται μετά την εκτίμηση κριτηρίων όπως:

- η διαφαινόμενη αδυναμία ανάκαμψης,
- η αδυναμία λήψης εναλλακτικών μέτρων ισοδύναμου αποτελέσματος εντός κατάλληλου χρόνου για την αποτροπή της κατάρρευσης,
- οι συνέπειες της αδυναμίας πληρωμών του πιστωτικού ιδρύματος όπως καθορίζονται από το ύψος των καταθέσεων και των απαιτήσεων των επενδυτών, του είδους και εύρους των υποχρεώσεων έναντι άλλων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και των συμμετοχών στο μετοχικό κεφάλαιο των εν λόγω ιδρυμάτων (και αντιστρόφως),
- η ανάγκη να επωμιστούν πρώτα οι μέτοχοι τις τυχόν απώλειες.

Η λήψη των μέτρων εξυγίανσης δεν συνιστά διαδικασία αφερεγγυότητας ούτε πιστωτικό γεγονός και, συνεπώς, δεν συνεπάγεται την ενεργοποίηση συμβατικών ρητρών που διαφορετικά θα είχαν τεθεί σε ισχύ. Οι μέτοχοι και οι πιστωτές που θίγονται από την εφαρμογή τους με την επιδείνωση της οικονομικής τους θέσης έχουν δικαίωμα να ζητήσουν αποζημίωση το ύψος της οποίας θα τους αποκαθιστά στη θέση που θα είχαν αν γινόταν απευθείας ειδική εκκαθάριση. Σύμφωνα με το άρθρο 63Z, η εκτίμηση της οικονομικής κατάστασης του ιδρύματος πριν από την εφαρμογή μέτρων εξυγίανσης προκειμένου να διαπιστωθεί αν πράγματι υπήρξε η υποτιθέμενη χειροτέρευση πραγματοποιείται λαμβάνοντας υπόψη τις εκθέσεις αποτίμησης του άρθρου 63Δ, παρ. 4.

3.2.2 Εντολή μεταβίβασης

Σύμφωνα με το άρθρο 63Δ, η ΤτΕ δύναται να απαιτεί τη μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων, δικαιωμάτων, υποχρεώσεων και συμβατικών σχέσεων ενός ιδρύματος, τα οποία προσδιορίζονται σε σχετική απόφασή της, σε ένα άλλο ίδρυμα πριν από την έναρξη της

²¹¹ Όπως ορίζονται στην παρ. 1 του ν. 2789/2000.

²¹² Ibid, παρ. 4.

επόμενης εργάσιμης ημέρας²¹³. Η διαδικασία εκκινεί με την αποτίμηση του συνόλου των περιουσιακών στοιχείων από νόμιμους ελεγκτές και συνεχίζεται με την άτυπη και εμπιστευτική υποβολή προσφορών από κατάλληλα πιστωτικά ιδρύματα ή άλλα πρόσωπα για την απόκτησή τους²¹⁴. Στη συνέχεια, η ΤτΕ συνυπολογίζοντας την έκθεση των ελεγκτών, τις συνθήκες της αγοράς και την ανάγκη εύρυθμης λειτουργίας του χρηματοπιστωτικού συστήματος καθορίζει το αντάλλαγμα για τη μεταβίβαση εφόσον προκύπτει. Η συναίνεση του ιδρύματος στο οποίο μεταβιβάζονται τα σχετικά στοιχεία πραγματοποιείται μέσω έγγραφης δήλωσης του η οποία αποτελεί εκτελεστό τίτλο για την αξίωση του μεταβιβάζοντος ιδρύματος στο καθοριζόμενο αντάλλαγμα²¹⁵. Η αδυναμία εύρεσης συμφέρουσας προσφοράς οδηγεί στη μεταβίβαση των στοιχείων προς ένα μεταβατικό ίδρυμα που δημιουργείται για αυτό το σκοπό (βλ. αμέσως κατωτέρω) ή στη θέση σε ειδική εκκαθάριση.

Αντικείμενο μεταβίβασης αποτελούν υποχρεωτικά οι εγγυημένες καταθέσεις²¹⁶, οι υποχρεώσεις από καταθέσεις του δημοσίου και φορέων της Κεντρικής Κυβέρνησης όπως ακόμα και περαιτέρω στοιχεία μετά από απόφαση της ΤτΕ, εφόσον απαιτείται για τους σκοπούς της εξυγίανσης, εξαιρουμένων των δανείων χαμηλής εξασφάλισης. Η συναίνεση των οποιονδήποτε τρίτων υποκειμένων δικαιωμάτων, υποχρεώσεων ή συμβατικών σχέσεων, δεν απαιτείται και οι εκκρεμείς δίκες που σχετίζονται με τα μεταβιβαζόμενα στοιχεία συνεχίζονται αδιάληπτα από το προς η μεταβίβαση ίδρυμα το οποίο μεριμνά για την τήρηση των διατυπώσεων που ενδεχομένως προβλέπονται κατά τη μεταβίβαση στοιχείων από αλλοδαπό δίκαιο²¹⁷. Τα σύμφωνα συμφητισμού και μετατροπής χρέους ή οι συμφωνίες παροχής χρηματοοικονομικής ασφάλειας μεταβιβάζονται στο σύνολό τους²¹⁸. Επιπρόσθετα, συμβάσεις εργασίας μισθωτών μεταβιβάζονται εάν εξυπηρετείται ο σκοπός της μεταβίβασης.

Η απόφαση για τη μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων δεν ενεργοποιεί τη διαδικασία αποζημιώσεων καταθετών και επενδυτών αλλά η συμμετοχή του ΤΕΚΕ επιζητάτε στην περίπτωση που η αξία των μεταβιβαζόμενων στοιχείων του παθητικού υπερβαίνει την αξία των στοιχείων του ενεργητικού. Η διαφορά καλύπτεται:

- από το Σκέλος Καταθέσεων για την καταβολή του ποσού που ισούται με την αξία των εγγυημένων καταθέσεων αφαιρούμενης της αξίας των στοιχείων του ενεργητικού,
- από το Σκέλος Εξυγίανσης για την καταβολή του επιπλέον ποσού. Ο ν. 4021/2011 τροποποιεί για το σκοπό αυτό το ν. 3746/2009 προσδιορίζοντας την υποχρέωση

²¹³ Άρθρο 63Δ, παρ. 1 και 2. Σε περίπτωση που το ίδρυμα δεν συμμορφωθεί εντός των χρονικών ορίων με την εν λόγω απόφαση ορίζεται επίτροπος ο οποίος διενεργεί τη μεταβίβαση χωρίς τη σύμπραξη του διοικητικού συμβουλίου.

²¹⁴ Ibid, παρ. 3 και 4. Η παραβίαση του απορρήτου ως προς τη σχετική διαδικασία επισύρει πρόστιμο που δεν μπορεί να υπερβαίνει τις τριακόσιες χιλιάδες ευρώ. Η σχετική υποχρέωση επεκτείνεται επίσης προς τους νόμιμους ελεγκτές.

²¹⁵ Ο χρόνος στον οποίο η αξίωση αυτή καθίσταται απαιτητή και οι όροι καταβολής καθορίζονται στη σχετική απόφαση της ΤτΕ.

²¹⁶ Σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στο άρθρο 9 του ν. 3746/2009.

²¹⁷ Ibid, παρ. 5 και 6. Έως την πλήρωση τους το μεταβιβαζόμενα ιδρύματα διαχειρίζεται τα συγκεκριμένα περιουσιακά στοιχεία κατά τις υποδείξεις του προς η μεταβίβαση ιδρύματος. Επίσης υποχρεούται να θέτει στη διάθεση του τελευταίου όλες τις υπηρεσίες και να το διευκολύνει προκειμένου να επιτελέσει αποτελεσματικά τις εργασίες που αναλαμβάνει δυνάμει της απόφασης μεταβίβασης.

²¹⁸ Ibid, παρ. 9. Σύμφωνα με την παρ. 8, οι αξιώσεις από εμπράγματα ασφάλεια επί περιουσιακών στοιχείων που μεταβιβάζονται ασκούνται κατά του προς η μεταβίβαση ιδρύματος.

συμμετοχής των πιστωτικών ιδρυμάτων για την καταβολή εισφορών, τον προσδιορισμό του ύψους και του τρόπου καταβολής τους²¹⁹.

3.2.3 Μεταβατικό πιστωτικό ίδρυμα

Με σκοπό τη διασφάλιση της συνέχειας των κρίσιμων τραπεζικών εργασιών και υπηρεσιών πληρωμών, το άρθρο 63Ε προβλέπει τη σύσταση μεταβατικού πιστωτικού ιδρύματος με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, κατόπιν εισήγησης της ΤτΕ. Το μεταβατικό ίδρυμα αποκτά νομική προσωπικότητα, άδεια λειτουργίας και διαθέτει, αρχικά, πενταμελές διοικητικό συμβούλιο εν αναμονή της εκλογής νέου συμβουλίου από τη γενική συνέλευση εντός είκοσι (20) ημερών²²⁰. Με την ίδια υπουργική απόφαση ρυθμίζονται οι απαραίτητες λεπτομέρειες για τη βιώσιμη λειτουργία, καθορίζεται το περιεχόμενο του καταστατικού, ο αριθμός και η αξία των μετοχών και ο τρόπος καταβολής του μετοχικού κεφαλαίου το οποίο καταβάλλεται εξ' ολοκλήρου από το ΤΧΣ. Παρά τη συμμετοχή του ΤΧΣ ή άλλων φορέων στη χρηματοδότησή του, το μεταβατικό ίδρυμα τελεί υπό τον έλεγχο του Ελληνικού Δημοσίου αλλά δεσμεύεται για την εκπόνηση επιχειρησιακού σχεδίου το οποίο εγκρίνεται από το ΤΧΣ.

Στο μεταβατικό ίδρυμα μεταβιβάζεται το σύνολο ή μέρος των περιουσιακών στοιχείων του αρχικού ιδρύματος, σύμφωνα με τις παρ. 5 – 12 του άρθρου 63Δ, όπως ορίζονται αφού προηγηθεί η αποτίμησή τους από νόμιμους ελεγκτές και υποβληθεί η γνώμη του ΤΧΣ. Και εδώ μεταβιβάζονται υποχρεωτικά οι εγγυημένες καταθέσεις, οι υποχρεώσεις από καταθέσεις του δημοσίου και της Κεντρικής Κυβέρνησης και επιπλέον υποχρεώσεις, μετά από απόφαση του Υπουργού Οικονομικών κατόπιν εισήγησης της ΤτΕ για την εκπλήρωση των σκοπών του μεταβατικού ιδρύματος²²¹. Τα Σκέλη κάλυψης Καταθέσεων και Εξυγιάνσης του ΤΕΚΕ ενεργοποιούνται όπου η αξία των μεταβιβαζόμενων στοιχείων του παθητικού υπερβαίνει την αξία του ενεργητικού κατά τρόπο παρόμοιο με την εντολή μεταβίβασης χωρίς να ενεργοποιείται η διαδικασία αποζημιώσεων καταθετών και επενδυτών. Επιπρόσθετα, οι πιστωτές, των οποίων οι απαιτήσεις μεταφέρονται, δεν μπορούν να επικαλεστούν ως διαδικασία αφερεγγυότητας την έκδοση της απόφασης για τη δημιουργία μεταβατικού ιδρύματος ενώ, παράλληλα αυτή δεν χαρακτηρίζεται ως πτώχευση ή «πιστωτικό γεγονός» που θα συνεπαγόταν την ενεργοποίηση συμβατικών ρητρών.

Η λειτουργία του μεταβατικού ιδρύματος τερματίζεται με το πέρας δύο (2) ετών με δυνατότητα παράτασης για ακόμα ένα (1) έτος μετά από απόφαση του Υπουργού Οικονομικών. Η πώληση του συνόλου των μετοχών γίνεται, σύμφωνα με το άρθρο 63ΣΤ, εντός εύλογου χρόνου με το διοικητικό συμβούλιο να προβαίνει στις εξής ενέργειες:

- ορισμός ανεξάρτητου οίκου για την πραγματοποίηση σχετικής εκτίμησης,
- προκήρυξη πλειστηριασμού καθώς και επανάληψη του εάν αποβεί άκαρπος.

²¹⁹ Βλ. άρθρο 7 του ν. 4021/2011 και ειδικότερα το άρθρο 13Α του ν. 3746/2009.

²²⁰ Άρθρο 63Ε, παρ. 2, 4 και 5. Για την χορήγηση άδειας λειτουργίας δεν εφαρμόζονται οι υποχρεώσεις του άρθρου 5, παρ. 10, περ. δ', που αφορούν στην υποβολή προγράμματος επιχειρηματικής δραστηριότητας. Η εκπλήρωση των σχετικών όρων πραγματοποιείται σε μεταγενέστερο χρονικό σημείο, βάσει ρητής προθεσμίας.

²²¹ Τα δάνεια χαμηλής εξασφάλισης δεν περιλαμβάνονται στα προς μεταβίβαση περιουσιακά στοιχεία.

Ο πλειοδότης επιλέγεται βάσει κριτηρίων όπως το προσφερόμενο τίμημα, η αξιολόγηση του προγράμματος επιχειρηματικής δραστηριότητας, η καταλληλότητα και οικονομική φερεγγυότητα και η διατήρηση των θέσεων εργασίας. Εάν καταστεί αδύνατη η εκπλήρωση του σκοπού του, μετά την αποτυχία του πλειστηριασμού ή με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, το μεταβατικό ίδρυμα λύεται αυτοδικαίως και εκκαθαρίζεται σύμφωνα με το άρθρο 68 (βλ. αμέσως κατωτέρω). Το προϊόν της εκκαθάρισης περιέρχεται στο μεταβιβάζον πιστωτικό ίδρυμα μετά την αφαίρεση κάθε ποσού κρατικής ενίσχυσης που έλαβε το μεταβατικό ίδρυμα κατά τη διάρκεια της λειτουργίας του. Σε κάθε περίπτωση, τα Σκέλη του ΤΕΚΕ που συμμετέχουν στη χρηματοδότησή του ικανοποιούνται προνομιακά και κατ' απόλυτη προτεραιότητα πριν από κάθε άλλη αξίωση.

Πίνακας 5. Αποφάσεις εφαρμογής μέτρων εξυγίανσης

Πιστωτικό ίδρυμα	Εντολή Μεταβίβασης*	Μεταβατικό ίδρυμα	Διάδοχο/προς μεταβίβαση ίδρυμα
Proton Bank	–	ΕΠΑΘ 20/2/9.10.2011**	Νέα Proton Bank***
T Bank	ΕΠΑΘ 26/1/17.12.2011**	–	Ταχ/κό Ταμειυτήριο
Αχαϊκή Συν/κή Τράπεζα	ΕΜΕ 1/1/23.3.2012	–	Εθνική Τράπεζα
Συν/κή Τράπεζα Λέσβου – Λήμνου	ΕΜΕ 1/4/23.3.2012	–	Εθνική Τράπεζα
Συν/κή Τράπεζα Λαμίας	ΕΜΕ 1/7/23.3.2012	–	Εθνική Τράπεζα
Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος	ΕΜΕ 4/1/27.7.2012	–	Τράπεζα Πειραιώς
Ταχ/κό Ταμειυτήριο	–	ΕΜΕ 7/2/18.01.2013	Νέο Ταχ/κό Ταμειυτήριο***
FBB	ΕΜΕ 10/1/10.5.2013	–	Εθνική Τράπεζα
ProBank	ΕΜΕ 12/1/26.7.2013	–	Εθνική Τράπεζα
Συν/κή Τράπεζα Εύβοιας	ΕΜΕ 14/1/08.12.2013	–	Alpha Bank
Συν/κή Τράπεζα Δωδεκανήσου	ΕΜΕ 14/4/08.12.2013	–	Alpha Bank
Συν/κή Τράπεζα Δ. Μακεδονίας	ΕΜΕ 14/7/08.12.2013	–	Alpha Bank

* Τις σχετικές αποφάσεις για την εντολή μεταβίβασης ακολουθεί ο καθορισμός της διαφοράς της αξίας μεταξύ των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού καθώς και ο καθορισμός του σχετικού ανταλλάγματος.

** Η σχετική απόφαση ελήφθη από την ΕΠΑΘ καθώς κατά τη δεδομένη χρονική στιγμή δεν είχε ακόμα συγκροτηθεί η ΕΜΕ.

*** Τη δημιουργία της Νέας Proton Bank ακολούθησε η συγχώνευση της μέσω απορρόφησης από την Τράπεζα Eurobank Ergasias A.E. η οποία ολοκληρώθηκε στις 22 Νοεμβρίου 2013. Βλ. <http://www.eurobank.gr/online/HOME/viewNews2.aspx?id=1897&code=ANNOUNCE&lang=gr>

**** Το νέο Ταχυδρομικό Ταμειυτήριο συγχωνεύθηκε επίσης με την Τράπεζα Eurobank Ergasias A.E. στις 27 Δεκεμβρίου 2013. Βλ.

<http://www.eurobank.gr/online/HOME/viewNews2.aspx?id=1906&code=ANNOUNCE&lang=gr>

3.3 Ειδική εκκαθάριση

Σύμφωνα με το νέο άρθρο 68, τα πιστωτικά ιδρύματα δεν κηρύσσονται σε πτώχευση ούτε ανοίγουν επ' αυτών προπρωχευτικές διαδικασίες εξυγίανσης²²². Την ανάκληση της άδειας λειτουργίας τους ακολουθεί, υποχρεωτικώς, η ειδική εκκαθάριση με το διορισμό ειδικού εκκαθαριστή ο οποίος αναλαμβάνει τη διοίκησή και υπόκειται στον έλεγχο και την

²²² Το άρθρο 68 του ν. 3601/2007 αντικαθίσταται σύμφωνα με την παρ. 5 του ν. 4021/2011.

εποπτεία της ΤτΕ²²³. Από την κοινοποίηση της σχετικής απόφασης η δυνατότητα αποδοχής καταθέσεων αναστέλλεται παράλληλα με το δυνητικό περιορισμό άλλων εργασιών. Η ΤτΕ μπορεί επίσης, με απόφασή της, να επιβάλλει τη μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων σε άλλο ή μεταβατικό πιστωτικό ίδρυμα (κατά τα άρθρα 63Δ και 63Ε), μέχρι την ολοκλήρωση των εργασιών, χάριν της προστασίας της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας και της ενίσχυσης της εμπιστοσύνης του κοινού στο χρηματοπιστωτικό σύστημα. Με στόχο την επίτευξη της ομαλής εκκαθάρισης, τα στελέχη και οι απασχολούμενοι του πιστωτικού ιδρύματος συμπράττουν με τον ειδικό εκκαθαριστή, τα όργανα της ειδικής εκκαθάρισης και το ΤΕΚΕ, ακολουθώντας τις οδηγίες της ΤτΕ²²⁴.

Παρά τις όποιες εξαιρέσεις, οι διατάξεις του πτωχευτικού κώδικα τυγχάνουν εφαρμογής συμπληρωματικώς και στο βαθμό που δεν αντίκεινται με τα όσα ορίζονται στο άρθρο 68. Με στόχο την παροχή περαιτέρω διευκρινίσεων αναφορικά με του όρους εφαρμογής, η ΤτΕ προχώρησε στην έκδοση κανονισμού ειδικής εκκαθάρισης πιστωτικών ιδρυμάτων με την απόφαση ΕΠΑΘ 21/2/4.11.2011²²⁵. Ο κανονισμός, όπως ισχύει μετά τις τροποποιήσεις του, εξειδικεύει τα στάδια εισάγοντας κανόνες και συγκεκριμένες ρυθμίσεις για τον προσδιορισμό των εξής ζητημάτων:

- τον καθορισμό των οργάνων της ειδικής εκκαθάρισης, των αρμόδιων δικαστηρίων και των ειδικότερων ενεργειών στις οποίες προβαίνει ο ειδικός εκκαθαριστής όπως την άσκηση του δικαιώματος εκπλήρωσης των εκκρεμών συμβάσεων, τη σύναψη συμβιβασμού (με άδεια της ΤτΕ) και των απαιτούμενων για την υποβολή των εργασιών συμβάσεις,
- τη λήψη όλων των αναγκαίων εξασφαλιστικών και συντηρητικών μέτρων για τη διασφάλιση της ακεραιότητας και την προστασία της αξίας της υπό ειδική εκκαθάριση περιουσίας, την απογραφή αυτής και την υποβολή σχετικής έκθεσης στην ΤτΕ,
- την πρόσκληση των πιστωτών για την αναγγελία των απαιτήσεών τους,
- την επαλήθευση των αναγγελθεισών απαιτήσεων με την αντιπαραβολή των εγγράφων του πιστωτή προς τα βιβλία και λοιπά έγγραφα του πιστωτικού ιδρύματος και την προβολή αντιρρήσεων κατά αυτών,
- την εκποίηση των περιουσιακών στοιχείων (ακόμα και πριν από την υποβολή της έκθεσης απογραφής μετά από σχετική άδεια της ΤτΕ προς τον ειδικό εκκαθαριστή) συμπεριλαμβανομένων των ακινήτων του πιστωτικού ιδρύματος,

²²³ Άρθρο 68, παρ. 1. Η ΤτΕ δύναται να αντικαθιστά κατά πάντα χρόνο τον ειδικό εκκαθαριστή ο οποίος ευθύνεται μόνο για δόλο και βαρεία αμέλεια κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του χωρίς να υπέχει οποιαδήποτε ποινική, αστική ή άλλη ευθύνη για χρέη του υπό εκκαθάριση ιδρύματος. Επιπρόσθετα, η αμοιβή του και τα έξοδα διαδικασίας καταβάλλονται από το υπό ειδική εκκαθάριση ίδρυμα ή από την ΤτΕ, εν μέρει ή εξ' ολοκλήρου σε περίπτωση αδυναμίας αυτού.

²²⁴ Η μη συμμόρφωσή τους επισύρει, πέρα από τις κυρώσεις επί του πιστωτικού ιδρύματος, την επιβολή προστίμων από την ΤτΕ υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου μέχρι τριακόσιες χιλιάδες ευρώ, ποσό το οποίο διπλασιάζεται σε περίπτωση υποτροπής.

²²⁵ Ibid, παρ. 2. Σύμφωνα με το προοίμιο του, ο κανονισμός ειδικής εκκαθάρισης πιστωτικών ιδρυμάτων δεν καταστρώνει αυτοδύναμη ρύθμιση που θα κάλυπτε τα οικεία ζητήματα χωρίς ανάγκη προσφυγής στον Πτωχευτικό Κώδικα.

- τη σύνταξη πίνακα διανομής (και προσωρινού πίνακα διανομής) και την ανακοίνωση υποβολής του. Σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 68, τα χρηματοπιστωτικά μέσα που ανήκουν στους πελάτες και κατέχει άμεσα ή έμμεσα το πιστωτικό ίδρυμα μετά την επαλήθευση των απαιτήσεών τους βάσει των εγγραφών στα βιβλία και στοιχεία του ιδρύματος αποχωρίζονται από την προς διανομή εταιρική περιουσία και αποδίδονται στους δικαιούχους τους εκτός αν έχει συσταθεί επ' αυτών ενέχυρο ή αν υφίσταται απαίτηση του ιδρύματος κατά των δικαιούχων οπότε και συμψηφίζονται οι αντίθετες ομοειδείς απαιτήσεις.
- την υποχρέωση λογοδοσίας του ειδικού εκκαθαριστή με την υποβολή ετήσιων εκθέσεων²²⁶.

3.4 Λοιπές ρυθμίσεις και τροποποιήσεις

Με το άρθρο 7 του ν. 4021/2011 τροποποιείται ο ν. 3746/2009 για την καθιέρωση Σκέλους Εξυγίανσης στο ΤΕΚΕ το ενεργητικό του οποίου αποτελεί, ομοίως με τα Σκέλη κάλυψης Καταθέσεων και Επενδύσεων, αυτοτελές σύνολο περιουσίας. Η συμμετοχή των πιστωτικών ιδρυμάτων (εξαιρουμένων των μεταβατικών πιστωτικών ιδρυμάτων) που έχουν λάβει άδεια λειτουργίας στην Ελλάδα είναι υποχρεωτική καθώς η χρήση του κατευθύνεται για τη χρηματοδότηση τους σύμφωνα με τα όσα προβλέπονται στα άρθρα 63Δ και 63Ε. Το ύψος των εισφορών και ο τρόπος καταβολής τους προσδιορίζονται και τροποποιούνται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών κατόπιν εισήγησης της ΤτΕ²²⁷. Συμπληρωματικές εισφορές δύνανται να επιβληθούν όταν οι διαθέσιμοι πόροι δεν επαρκούν για την κάλυψη της διαφοράς μεταξύ της αξίας των στοιχείων του ισολογισμού που προκύπτει κατά τη μεταφορά τους (βλ. ανωτέρω υπό 3.2.2 και 3.2.3) ενώ, το Σκέλος Εξυγίανσης μπορεί επίσης να καταφύγει στο δανεισμό από πιστωτικά ιδρύματα ή από άλλες πηγές²²⁸.

Οι εγγυημένες καταθέσεις, τυγχάνουν προνομιακής κατάταξης έναντι κάθε άλλης απαίτησης και, ως εκ τούτου, οι καταθέτες έχουν προτεραιότητα σε σχέση με τις λοιπές τάξεις πιστωτών²²⁹. Αντίστοιχα, το ΤΕΚΕ υποκαθιστάμενο στα δικαιώματά τους, αποκτά αυτοδικαίως, σύμφωνα με την ίδια σειρά κατάταξης, απαιτήσεις κατά του προβληματικού πιστωτικού ιδρύματος για τα ποσά που κλήθηκε να καταβάλει ως αποζημιώσεις σε πελάτες του και ικανοποιείται προνομιακά κατά τη διαδικασία ειδικής εκκαθάρισης από το προϊόν της εκκαθάρισης²³⁰.

²²⁶ Ο κανονισμός ειδικής εκκαθάρισης τροποποιήθηκε με τις ΕΠΑΘ 55/1/23.11.2012, ΕΠΑΘ 77/2/30.5.2013, ΕΠΑΘ 94/19/15.11.2013 και ΕΠΑΘ 94/22/15.11.2013.

²²⁷ Ν. 3746/2009, άρθρο 13Α, παρ. 2. Το ύψος των ετήσιων εισφορών για κάθε ίδρυμα προσδιορίζεται κάθε χρόνο με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου του ΤΕΚΕ.

²²⁸ *Ibid*, οι όροι και οι εγγυήσεις των δανείων (οι οποίες παρέχονται από τα συμμετέχοντα ιδρύματα) καθορίζονται, επίσης, με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου του ΤΕΚΕ.

²²⁹ Ν. 3746/2009, άρθρο 16, παρ. 4 όπως τροποποιείται από το άρθρο 7 του ν. 4021/2011.

²³⁰ *Ibid*, άρθρο 20, παρ. 3.

ΚΑΤΑΛΗΚΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Η υιοθέτηση εύρωστων καθεστώτων διευθέτησης αποτελεί μία ουσιαστική προσθήκη σε κάθε εθνικό νομικό πλαίσιο με σκοπό την αποτελεσματική ρυθμιστική παρέμβαση στον τραπεζικό τομέα και το χρηματοπιστωτικό σύστημα ως σύνολο. Η παροχή αξιόπιστων λύσεων αναφορικά με τα προβληματικά πιστωτικά ιδρύματα θα επιτρέψει την αντιμετώπιση τραπεζικών και ευρύτερης κλίμακας κρίσεων εξαλείφοντας την ανάγκη προσφυγής σε δημόσιους πόρους για τη διεξαγωγή εκτεταμένων διασώσεων, διασφαλίζοντας παράλληλα τη μείωση του ηθικού κινδύνου, την απρόσκοπτη συνέχιση των βασικών λειτουργιών και εν γένει τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα. Σημαντικό βήμα για τη μετουσίωση των αιτημάτων πολιτικής σε κανόνες δικαίου και τη σύγκλιση μεταξύ των δικαιοδοσιών συνιστά η εισαγωγή των Key Attributes of Effective Resolution Regimes for Financial Institutions του FSB τα οποία ως νεοεισαχθέντα διεθνή πρότυπα διευκρινίζουν τις βασικές αρχές και προσφέρουν τις κύριες κατευθυντήριες γραμμές.

Με στόχο την επίτευξη του επιθυμητού βαθμού συμμόρφωσης το FSB επεξεργάζεται ήδη τη μεθοδολογία που θα καταστήσει εφικτή την αξιολόγηση των εκάστοτε καθεστώτων διευθέτησης εστιάζοντας στα πεδία που χρήζουν βελτίωσης (καταδεικνύοντας πιθανές υστερήσεις και επιτεύγματα) η οποία θα φανεί εξαιρετικά χρήσιμη στα πλαίσια του Προγράμματος Αξιολόγησης του Χρηματοπιστωτικού Τομέα (Financial Sector Assessment Program – FSAP) που διενεργείται από το IMF σε συνεργασία με την Παγκόσμια Τράπεζα (World Bank) καθώς και του μηχανισμού των Εκθέσεων για την Τήρηση Προτύπων και Κωδικών (Reports on the Observance of Standards and Codes – ROSCs)²³¹.

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η Πρόταση Οδηγίας για τη θέσπιση πλαισίου για την ανάκαμψη και εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων επιδιώκει την ενσωμάτωση των διεθνών προτύπων στις δικαιοτικές τάξεις των κρατών μελών και τη γενικότερη εναρμόνιση των διαδικασιών, εργαλείων και εξουσιών διευθέτησης²³². Στο πεδίο αυτό, οι ενέργειες προωθούνται σημαντικά με τη δημιουργία του Ενιαίου Μηχανισμού Εξυγίανσης (Single Resolution Mechanism – SRM) αλλά και του Ενιαίου Ταμείου Εξυγίανσης (Single Resolution Fund – SRF) το οποίο θα δρα συμπληρωματικά παρέχοντας την απαραίτητη χρηματοδότηση. Ο εν λόγω μηχανισμός θα αφορά όλα τα πιστωτικά ιδρύματα που εποπτεύονται από τον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό (Single Supervisory Mechanism – SSM) αποτελώντας το δεύτερο πυλώνα της Τραπεζικής Ένωσης (Banking Union)²³³. Η ολοκλήρωση των νομοθετικών ρυθμίσεων θα επιτρέψει τον καλύτερο έλεγχο των συστημικά σημαντικών τραπεζών ελαχιστοποιώντας τις δυσμενείς επιπτώσεις που συνδέονται με την έκθεσή τους σε αφερεγγυότητα εξασφαλίζοντας και ενισχύοντας την ομαλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

Η έλευση της δημοσιονομικής κρίσης στην Ευρωζώνη, το 2010, και η επιδείνωση των συνθηκών στην ελληνική οικονομία αποδυνάμωσε το εγχώριο τραπεζικό σύστημα με αποτέλεσμα να κριθεί ως αναγκαία η πραγματοποίηση τροποποιήσεων στο ρυθμιστικό

²³¹ Βλ. σχετικά **FSB (2013)**. Για το ρόλο του IMF στην έμμεση επιβολή των κανόνων του διεθνούς χρηματοπιστωτικού δικαίου βλ. **Γκόρτσος (2011)**, σελ. 167 – 172.

²³² Το τελικό κείμενο, με ορισμένες διαφοροποιήσεις σε σχέση με την Πρόταση Οδηγίας της Επιτροπής, υιοθετήθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στην ολομέλειά του στις 15 Απριλίου 2014.

²³³ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την Τραπεζική Ένωση βλ. **Gortsos (2012)** καθώς και: http://ec.europa.eu/internal_market/finances/banking-union/index_en.htm

πλαίσιο για την εισαγωγή ενισχυμένων εξουσιών εποπτείας και διευθέτησης ώστε να αποτραπεί η βεβιασμένη αναστολή της λειτουργίας των προβληματικών πιστωτικών ιδρυμάτων. Η αξιοποίηση των εργαλείων της μεταβίβασης περιουσιακών στοιχείων σε ένα υφιστάμενο ή ένα μεταβατικό ίδρυμα αποδείχτηκε εξαιρετικά χρήσιμη για τη σταθεροποίηση του τομέα επιτρέποντας τη μετέπειτα ανάκληση της άδειας των μη βιώσιμων ιδρυμάτων και τη θέση τους σε ειδική εκκαθάριση. Παράλληλα, οι τράπεζες που αξιολογήθηκαν ως συστημικά σημαντικές (Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, Τράπεζα Πειραιώς, Alpha Bank, Eurobank) συνέδραμαν στην ολοκλήρωση της διαδικασίας απορροφώντας τα εν λόγω στοιχεία²³⁴.

Συνολικά, παρατηρείται ο μετασχηματισμός του τοπίου στον ελληνικό τραπεζικό τομέα, υπό την επίδραση μίας εκτεταμένης δημοσιονομικής προσαρμογής της οικονομίας, με τη μείωση του αριθμού των δραστηριοποιούμενων ιδρυμάτων, μετά το πέρας των πραγματοποιούμενων συγχωνεύσεων και εξαγορών, την ελάττωση της παρουσίας των αλλοδαπών ιδρυμάτων (μέσω της πώλησης των θυγατρικών τους) και τη δημιουργία ισχυρών ομίλων που συγκεντρώνουν το κύριο μέρος της αγοράς. Η συντελεσθείσα αναδιάρθρωση και αναδιάταξη αποτέλεσε μία αδιαμφισβήτητα θετική εξέλιξη που, κατά συνέπεια, επέτρεψε την πρόσφατη επιστροφή των ελληνικών πιστωτικών ιδρυμάτων στις διεθνείς κεφαλαιαγορές για την άντληση κεφαλαίων. Η ολοκλήρωση της ανακεφαλαιοποίησής τους και η συνακόλουθη επιστροφή τους στον ιδιωτικό τομέα, μετά την απεμπλοκή του ΤΧΣ, σε συνδυασμό με τη βελτίωση των οικονομικών συνθηκών, θα συμβάλει στην επαναφορά της εμπιστοσύνης των καταθετών και των επενδυτών στο ελληνικό χρηματοπιστωτικό σύστημα.

²³⁴ Σημειώνεται ότι οι συγκεκριμένες τράπεζες χρειάστηκαν την ενίσχυση της κεφαλαιακής τους θέσης. Η ανεύρεση των απαιτούμενων πόρων για την ανακεφαλαιοποίηση τους κατέστη εφικτή με τη συνδρομή του ΤΧΣ αλλά και την παροχή ιδιωτικών κεφαλαίων.

ΠΗΓΕΣ – ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Πρωτογενείς πηγές

Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ενοποιημένη απόδοση, 2010), ΕΕ C 83, 30.3.2010

Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ενοποιημένη απόδοση, 2010), ΕΕ C 83, 30.3.2010

Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 575/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26^{ης} Ιουνίου 2013 «*σχετικά με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας για πιστωτικά ιδρύματα και επιχειρήσεις επενδύσεων και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012*», ΕΕ αριθ. L 176 της 27.6.2013, σ. 1

Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24^{ης} Νοεμβρίου 2010 «*σχετικά με τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Εποπτικής Αρχής (Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών), την τροποποίηση της απόφασης αριθ. 716/2009/ΕΚ και την κατάργηση της απόφασης 2009/78/ΕΚ της Επιτροπής*», ΕΕ αριθ. L 331 της 15/12/2010 σ. 0012 – 0047

Οδηγία 2013/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013 «*σχετικά με την πρόσβαση στη δραστηριότητα πιστωτικών ιδρυμάτων και την προληπτική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων, για την τροποποίηση της οδηγίας 2002/87/ΕΚ και για την κατάργηση των οδηγιών 2006/48/ΕΚ και 2006/49/ΕΚ*», ΕΕ αριθ. L 176 της 27.6.2013, σ. 338–436

Οδηγία 2010/76/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24^{ης} Νοεμβρίου 2010, «*για τροποποίηση των οδηγιών 2006/48/ΕΚ και 2006/49/ΕΚ όσον αφορά τις κεφαλαιακές απαιτήσεις για το χαρτοφυλάκιο συναλλαγών και για τις πράξεις επανατιλοποίησης, καθώς και τον εποπτικό έλεγχο των πολιτικών αποδοχών*», ΕΕ αριθ. L 329 της 14/12/2010 σ. 0003 – 0035

Οδηγία 2009/111/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16^{ης} Σεπτεμβρίου 2009, «*για την τροποποίηση των οδηγιών 2006/48/ΕΚ, 2006/49/ΕΚ και 2007/64/ΕΚ όσον αφορά τράπεζες συνδεδεμένες με κεντρικούς οργανισμούς, ορισμένα στοιχεία των ιδίων κεφαλαίων, τα μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα, τις εποπτικές ρυθμίσεις και τη διαχείριση κρίσεων*», ΕΕ αριθ. L 302 της 17/11/2009 σ. 0097 – 0119

Οδηγία 2009/14/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2009, «*για την τροποποίηση της οδηγίας 94/19/ΕΚ περί των συστημάτων εγγυήσεως των καταθέσεων όσον αφορά το επίπεδο κάλυψης και την προθεσμία εκταμίευσης*», ΕΕ αριθ. L 068 της 13/03/2009 σ. 0003 – 0007

Οδηγία 2008/18/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Μαρτίου 2008 «*για την τροποποίηση της οδηγίας 85/611/ΕΟΚ του Συμβουλίου για το συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων σχετικά με ορισμένους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ), όσον αφορά τις εκτελεστικές αρμοδιότητες που ανατίθενται στην Επιτροπή*», ΕΕ αριθ. L 76 της 19/03/2008, σ. 42 – 43

Οδηγία 2006/48/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14ης Ιουνίου 2006 «*σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων*», ΕΕ αριθ. L 177 της 30/06/2006 σ. 0001 – 0200

Οδηγία 2006/49/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14ης Ιουνίου 2006 «*για την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων των επιχειρήσεων επενδύσεων και των πιστωτικών ιδρυμάτων*», ΕΕ αριθ. L 177 της 30/06/2006 σ. 0201 – 0255

Οδηγία 2001/24/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 4ης Απριλίου 2001 «*για την εξυγίανση και την εκκαθάριση των πιστωτικών ιδρυμάτων*», ΕΕ αριθ. L 125 της 05/05/2001 σ. 0015 – 0023

Οδηγία 94/19/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 1994 «*περί των συστημάτων εγγυήσεως των καταθέσεων*», ΕΕ αριθ. L 135 της 31/05/1994 σ. 0005 – 0014

Οδηγία 85/611/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 20^{ης} Δεκεμβρίου 1985, «για το συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων σχετικά με ορισμένους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ)», ΕΕ L 375 της 31.12.1985, σ. 3

Πρόταση Οδηγίας υπ' αριθ. 2012/0150 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου «για τη θέσπιση πλαισίου για την ανάκαμψη και την εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων και για την τροποποίηση των οδηγιών 77/91/ΕΟΚ και 82/891/ΕΚ του Συμβουλίου, των οδηγιών 2001/24/ΕΚ, 2002/47/ΕΚ, 2004/25/ΕΚ, 2005/56/ΕΚ, 2007/36/ΕΚ και 2011/35/ΕΚ και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010»

Ανακοίνωση COM (2010) 579 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 20^{ης} Οκτωβρίου 2010, προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, την Επιτροπή των Περιφερειών και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

Ανακοίνωση COM (2010) 254 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 26^{ης} Μαΐου 2010, προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

Ανακοίνωση COM (2009) 561 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 20^{ης} Οκτωβρίου 2009, προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

Νόμος υπ' αριθ. 4021/2011, ΦΕΚ Α 218, 3 Οκτωβρίου 2011, «Ενισχυμένα μέτρα εποπτείας και εξυγίανσης των πιστωτικών ιδρυμάτων – Ρύθμιση θεμάτων χρηματοπιστωτικού χαρακτήρα – Κύρωση της Σύμβασης – Πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας και των τροποποιήσεών της και άλλες διατάξεις»

Νόμος υπ' αριθ. 3864/2010, ΦΕΚ Α 119, 21 Ιουλίου 2010 «Περί ιδρύσεως Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας»

Νόμος υπ' αριθ. 3746/2009, ΦΕΚ Α 27, 16 Φεβρουαρίου 2009, «Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων και Επενδύσεων (ΤΕΚΕ), ενσωμάτωση των Οδηγιών 2005/14/ΕΚ για την υποχρεωτική ασφάλιση οχημάτων και 2005/68/ΕΚ σχετικά με τις αντασφαλίσεις και λοιπές διατάξεις»

Νόμος υπ' αριθ. 3693/2008, ΦΕΚ Α 174, 25 Αυγούστου 2008, «Εναρμόνιση της ελληνικής νομοθεσίας με την Οδηγία 2006/43/ΕΚ περί υποχρεωτικών ελέγχων των ετήσιων και των ενοποιημένων λογαριασμών, για την τροποποίηση των Οδηγιών 78/660/ΕΟΚ και 83/349/ΕΟΚ του Συμβουλίου και για την κατάργηση της Οδηγίας 84/253/ΕΟΚ του Συμβουλίου και άλλες διατάξεις»

Νόμος υπ' αριθ. 3601/2007, ΦΕΚ Α 178, 1 Αυγούστου 2007, «Ανάληψη και άσκηση δραστηριοτήτων από τα πιστωτικά ιδρύματα, επάρκεια ιδίων κεφαλαίων των πιστωτικών ιδρυμάτων και των επιχειρήσεων παροχής επενδυτικών υπηρεσιών και λοιπές διατάξεις»

Νόμος υπ' αριθ. 3588/2007, ΦΕΚ Α 153, 10 Ιουλίου 2007, «Πτωχευτικός Κώδικας»

Νόμος υπ' αριθ. 3458/2006, ΦΕΚ Α 94, 8 Μαΐου 2006, «Εξυγίανση και εκκαθάριση των πιστωτικών ιδρυμάτων και άλλες διατάξεις»

Νόμος υπ' αριθ. 2789/2000, ΦΕΚ Α 21, 11 Φεβρουαρίου 2000, «Προσαρμογή του ελληνικού δικαίου προς την οδηγία αριθ.98/26/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 19.5.1998 σχετικά με το αμετάκλητο του διακανονισμού στα συστήματα πληρωμών και στα συστήματα διακανονισμού χρηματοπιστωτικών μέσων και άλλες διατάξεις»

Νόμος υπ' αριθ. 2190/1920, ΦΕΚ Α 37, 30 Μαρτίου 1963, «Περί Ανωνύμων Εταιρών»

ΠΔ/ΤΕ 2670 7.3.2014: Υποβολή στην Τράπεζα της Ελλάδος περιοδικών καταστάσεων των χρηματοδοτικών ανοιγμάτων των πιστωτικών ιδρυμάτων ανά χώρα και ανά ευρύτερη οικονομική και γεωγραφική ζώνη – Κατάργηση της ΠΔ/ΤΕ 2520/10.2.2003

ΠΔ/ΤΕ 2653 29.02.2012: «Σύσταση Επιτροπής Μέτρων Εξυγίανσης - Τροποποίηση διατάξεων της ΠΔ/ΤΕ 336/29.2.1984, όπως ισχύει»

ΠΔ/ΤΕ 2648/19.1.2012: «Σχέδια ανάκαμψης κατά την έννοια της παρ. 7 του άρθρου 62 του ν. 3601/2007»

ΠΔ/ΤΕ 2645 9.9.2011: Υπολογισμός Σταθμισμένων Ανοιγμάτων για Θέσεις σε Τιτλοποίηση – Κατάργηση της ΠΔ/ΤΕ 2633/29.10.2010

ΠΑ/ΤΕ 2635 29.10.2010: Εποπτεία και έλεγχος των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων των πιστωτικών ιδρυμάτων

ΕΠΑΘ 97/3/8.12.2013: Ανάκληση της άδειας λειτουργίας του πιστωτικού ιδρύματος με την επωνυμία «Συνεταιριστική Τράπεζα Δωδεκανήσου Συν. Π.Ε.», θέση αυτού σε ειδική εκκαθάριση και διορισμός ειδικού εκκαθαριστή

ΕΠΑΘ 97/2/8.12.2013: Ανάκληση της άδειας λειτουργίας του πιστωτικού ιδρύματος με την επωνυμία «Συνεταιριστική Τράπεζα Ευβοίας Συν.Π.Ε.», θέση αυτού σε ειδική εκκαθάριση και διορισμός ειδικού εκκαθαριστή

ΕΠΑΘ 97/1/8.12.2013: Ανάκληση της άδειας λειτουργίας του πιστωτικού ιδρύματος με την επωνυμία «ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΣΥΝ.Π.Ε.», θέση αυτού σε ειδική εκκαθάριση και διορισμός ειδικού εκκαθαριστή

ΕΠΑΘ 94/22/15.11.2013: Τροποποίηση της απόφασης ΕΠΑΘ 21/2/4.11.2011 «Κανονισμός ειδικής εκκαθάρισης πιστωτικών ιδρυμάτων», όπως ισχύει

ΕΠΑΘ 94/19/15.11.2013: Τροποποίηση της απόφασης ΕΠΑΘ 21/2/4.11.2011 «Κανονισμός ειδικής εκκαθάρισης πιστωτικών ιδρυμάτων», όπως ισχύει

ΕΠΑΘ 85/1/26.7.2013: Ανάκληση της άδειας λειτουργίας του πιστωτικού ιδρύματος με την επωνυμία «ΤΡΑΠΕΖΑ PROBANK Α.Ε.», τερματισμός του έργου του επιτρόπου, θέση του πιστωτικού ιδρύματος σε ειδική εκκαθάριση και διορισμός ειδικού εκκαθαριστή

ΕΠΑΘ 77/2/30.5.2013: Τροποποίηση της απόφασης ΕΠΑΘ 21/2/4.11.2011 «Κανονισμός ειδικής εκκαθάρισης πιστωτικών ιδρυμάτων»

ΕΠΑΘ 73/1/10.5.2013: Ανάκληση της άδειας λειτουργίας του πιστωτικού ιδρύματος με την επωνυμία «FBB ΠΡΩΤΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.», θέση αυτού σε ειδική εκκαθάριση και διορισμός ειδικού εκκαθαριστή

ΕΠΑΘ 60/1/18.1.2013: Διορισμός εκκαθαριστή στο πιστωτικό ίδρυμα με την επωνυμία «ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Τ.Ε.»

ΕΠΑΘ 55/1/23.11.2012: Τροποποίηση της απόφασης ΕΠΑΘ 21/2/4.11.2011 «Κανονισμός ειδικής εκκαθάρισης πιστωτικών ιδρυμάτων»

ΕΠΑΘ 46/1/27.7.2012: Ανάκληση της άδειας λειτουργίας του πιστωτικού ιδρύματος με την επωνυμία «Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε.», θέση αυτού σε ειδική εκκαθάριση και διορισμός ειδικού εκκαθαριστή

ΕΠΑΘ 34/3/18.3.2012: Ανάκληση άδειας λειτουργίας του πιστωτικού ιδρύματος με την επωνυμία «ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΛΑΜΙΑΣ ΣΥΝ.Π.Ε.», θέση αυτού σε ειδική εκκαθάριση και διορισμός ειδικού εκκαθαριστή

ΕΠΑΘ 34/2/18.3.2012: Ανάκληση άδειας λειτουργίας του πιστωτικού ιδρύματος με την επωνυμία «ΑΧΑΙΚΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΣΥΝ.Π.Ε.», θέση αυτού σε ειδική εκκαθάριση και διορισμός ειδικού εκκαθαριστή

ΕΠΑΘ 34/1/18.3.2012: Ανάκληση άδειας λειτουργίας του πιστωτικού ιδρύματος με την επωνυμία «ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΛΕΣΒΟΥ - ΛΗΜΝΟΥ ΣΥΝ.Π.Ε.», θέση αυτού σε ειδική εκκαθάριση και διορισμός ειδικού εκκαθαριστή

ΕΠΑΘ 26/2/17.12.2011: Καθορισμός της διαφοράς αξίας μεταξύ στοιχείων παθητικού & στοιχείων ενεργητικού που μεταβιβάζονται από το σε ειδική εκκαθάριση ΠΙ: "Τ BANK ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ" στο ΠΙ: "ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Τ.Ε"

ΕΠΑΘ 26/1/17.12.2011: Εντολή μεταβίβασης περιουσιακών στοιχείων του σε ειδική εκκαθάριση πιστωτικού ιδρύματος με την επωνυμία «Τ BANK ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ.» στο πιστωτικό ίδρυμα με την επωνυμία «ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Τ.Ε.»

ΕΠΑΘ 25/1/17.12.2011: Ανάκληση άδειας λειτουργίας του πιστωτικού ιδρύματος με την επωνυμία «Τ BANK ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ», θέση αυτού σε ειδική εκκαθάριση και διορισμός ειδικού εκκαθαριστή

ΕΠΑΘ 21/2/4.11.2011: Κανονισμός ειδικής εκκαθάρισης πιστωτικών ιδρυμάτων

ΕΠΑΘ 21/1/4.11.2011: Διορισμός εκκαθαριστή στο ίδρυμα με την επωνυμία «PROTON ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.»

ΕΠΑΘ 20/3/9.10.2011: *Ανάκληση άδειας λειτουργίας του πιστωτικού ιδρύματος με την επωνυμία «PROTON ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.», θέση αυτού υπό εκκαθάριση και διορισμός εκκαθαριστή*

ΕΠΑΘ 20/2/9.10.2011: *Χορήγηση άδειας λειτουργίας στο μεταβατικό πιστωτικό ίδρυμα με την επωνυμία «ΝΕΑ PROTON ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.»*

ΕΠΑΘ 20/1/9.10.2011: *Καθορισμός της διαφοράς αξίας μεταξύ στοιχείων παθητικού και στοιχείων ενεργητικού που μεταβιβάζονται στο μεταβατικό πιστωτικό ίδρυμα με την επωνυμία «ΝΕΑ PROTON ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.»*

ΕΜΕ 15/1/30.12.2013: *Οριστικός καθορισμός της διαφοράς αξίας μεταξύ περιουσιακών στοιχείων που μεταβιβάστηκαν από το υπό ειδική εκκαθάριση ΠΙ "ΤΡΑΠΕΖΑ PROBANK Α.Ε." στο ΠΙ "ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε."*

ΕΜΕ 14/9/08.12.2013: *Καθορισμός του ανταλλάγματος για τη μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων του π.ι. "ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΣΥΝ.Π.Ε." στο π.ι. "ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε."*

ΕΜΕ 14/8/08.12.2013: *Καθορισμός της διαφοράς αξίας μεταξύ στοιχείων παθητικού και ενεργητικού του π.ι. "ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΣΥΝ.Π.Ε." στο π.ι. "ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε."*

ΕΜΕ 14/7/08.12.2013: *Εντολή μεταβίβασης περιουσιακών στοιχείων του π.ι. "ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΣΥΝ.Π.Ε." στο π.ι. "ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε."*

ΕΜΕ 14/6/08.12.2013: *Καθορισμός του ανταλλάγματος για τη μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων του π.ι. "ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ ΣΥΝ.Π.Ε." στο π.ι. "ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε."*

ΕΜΕ 14/5/08.12.2013: *Καθορισμός της διαφοράς αξίας μεταξύ στοιχείων παθητικού και στοιχείων ενεργητικού που μεταβιβάζονται από το π.ι. "ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ ΣΥΝ.Π.Ε." στο π.ι. "ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε."*

ΕΜΕ 14/4/08.12.2013: *Εντολή μεταβίβασης περιουσιακών στοιχείων του π.ι. "ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ ΣΥΝ.Π.Ε." στο π.ι. "ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε."*

ΕΜΕ 14/3/08.12.2013: *Καθορισμός του ανταλλάγματος για τη μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων του π.ι. "ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΥΒΟΙΑΣ ΣΥΝ.Π.Ε." στο π.ι. "ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε."*

ΕΜΕ 14/2/08.12.2013: *Καθορισμός της διαφοράς αξίας μεταξύ στοιχείων παθητικού και στοιχείων ενεργητικού που μεταβιβάζονται από το π.ι. "ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΥΒΟΙΑΣ ΣΥΝΠΕ" στο π.ι. "ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε."*

ΕΜΕ 14/1/08.12.2013: *Εντολή μεταβίβασης περιουσιακών στοιχείων του π.ι. με την επωνυμία "ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΥΒΟΙΑΣ ΣΥΝ.Π.Ε." στο π.ι. με την επωνυμία "ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε."*

ΕΜΕ 13/1/7.11.2013: *Οριστικός καθορισμός της διαφοράς αξίας μεταξύ περιουσιακών στοιχείων που μεταβιβάστηκαν από το υπό ειδική εκκαθάριση ΠΙ "FBB-ΠΡΩΤΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε." στο ΠΙ "ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε."*

ΕΜΕ 12/2/26.7.2013: *Καθορισμός της διαφοράς αξίας μεταξύ στοιχείων παθητικού και ενεργητικού που μεταβιβάζονται από το υπό ειδική εκκαθάριση π.ι. "ΤΡΑΠΕΖΑ PROBANK Α.Ε." στο π.ι. "ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε."*

ΕΜΕ 12/1/26.7.2013: *Εντολή μεταβίβασης περιουσιακών στοιχείων του υπό ειδική εκκαθάριση π.ι. "ΤΡΑΠΕΖΑ PROBANK Α.Ε." στο π.ι. "ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε."*

ΕΜΕ 11/1/21.5.2013: *Οριστικός καθορισμός της διαφοράς αξίας μεταξύ περιουσιακών στοιχείων που μεταβιβάστηκαν από το υπό ειδική εκκαθάριση ΠΙ "ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΤΕ" στο μεταβατικό ΠΙ "ΝΕΟ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΤΕ"*

ΕΜΕ 10/3/10.5.2013: *Διορισμός Επιτρόπου στο πιστωτικό ίδρυμα με την επωνυμία "ΤΡΑΠΕΖΑ PROBANK Α.Ε."*

- ΕΜΕ 10/2/10.5.2013:** Καθορισμός της διαφοράς αξίας μεταξύ στοιχείων παθητικού και ενεργητικού που μεταβιβάζονται από το υπό ειδική εκκαθάριση π.ι. "FBB-ΠΡΩΤΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε." στο π.ι. "ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε."
- ΕΜΕ 10/1/10.5.2013:** Εντολή μεταβίβασης περιουσιακών στοιχείων του υπό ειδική εκκαθάριση π.ι. "FBB-ΠΡΩΤΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε." στο π.ι. "ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε."
- ΕΜΕ 9/1/28.1.2013:** Οριστικός καθορισμός διαφοράς αξίας μεταξύ περιουσιακών στοιχείων που μεταβιβάστηκαν από το υπό ειδική εκκαθάριση Π.Ι. "ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΕ" στο Π.Ι "ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΑΕ" με τις αποφάσεις ΕΜΕ 4/1/27.7.2012 και 8/1/24.1.2013
- ΕΜΕ 8/1/24.01.2013:** Μεταβίβαση περαιτέρω περιουσιακών στοιχείων της "ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΕ" στην "ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΑΕ" και αναμεταβίβαση ήδη μεταβιβασθέντων περιουσιακών στοιχείων - αναπροσαρμογή προσωρινής διαφοράς αξίας μεταβιβαζόμενων περιουσιών
- ΕΜΕ 7/3/18.1.2013:** Ανάκληση άδειας λειτουργίας του Π.Ι. "ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΤΕ", θέση αυτού υπό ειδική εκκαθάριση
- ΕΜΕ 7/2/18.01.2013:** Χορήγηση άδειας λειτουργίας στο μεταβατικό Π.Ι. με την επωνυμία "ΝΕΟ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΤΕ"
- ΕΜΕ 7/1/18.1.2013:** Καθορισμός διαφοράς αξίας μεταξύ περιουσιακών στοιχείων που μεταβιβάζονται από το Π.Ι. "ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΤΕ" στο μεταβατικό ΠΙ "ΝΕΟ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΤΕ"
- ΕΜΕ 5/3/19.09.2012:** Τροποποίηση της απόφασης ΕΜΕ 3/3/22.6.2012 σχετικά με τον οριστικό καθορισμό της διαφοράς αξίας μεταξύ περιουσιακών στοιχείων που μεταβιβάστηκαν από το ΠΙ "Συνεταιριστική Τράπεζα Λαμίας ΣΥΝΠΕ" στο ΠΙ "Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος ΑΕ"
- ΕΜΕ 5/2/19.09.2012:** Τροποποίηση της απόφασης ΕΜΕ 3/2/22.6.2012 σχετικά με τον οριστικό καθορισμό της διαφοράς αξίας μεταξύ περιουσιακών στοιχείων που μεταβιβάστηκαν από το ΠΙ "Συνεταιριστική Τράπεζα Λέσβου-Λήμνου ΣΥΝΠΕ" στο ΠΙ "Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος
- ΕΜΕ 5/1/19.09.2012:** Τροποποίηση της απόφασης ΕΜΕ 3/1/22.6.2012 σχετικά με τον οριστικό καθορισμό της διαφοράς αξίας μεταξύ περιουσιακών στοιχείων που μεταβιβάστηκαν από το ΠΙ "Αχαϊκή Συνεταιριστική Τράπεζα ΣΥΝΠΕ" στο ΠΙ "Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος ΑΕ"
- ΕΜΕ 4/3/27.7.2012:** Καθορισμός του ανταλλάγματος για τη μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων του υπό ειδική εκκαθάριση πιστωτικού ιδρύματος με την επωνυμία "Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος ΑΕ" στο πιστωτικό ίδρυμα με την επωνυμία "Τράπεζα Πειραιώς ΑΕ"
- ΕΜΕ 4/2/27.7.2012:** Καθορισμός της διαφοράς αξίας μεταξύ στοιχείων παθητικού και στοιχείων ενεργητικού που μεταβιβάζονται από το υπό ειδική εκκαθάριση πιστωτικό ίδρυμα "Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος ΑΕ" στο πιστωτικό ίδρυμα με την επωνυμία "Τράπεζα Πειραιώς ΑΕ"
- ΕΜΕ 4/1/27.7.2012:** Εντολή μεταβίβασης περιουσιακών στοιχείων του υπό ειδική εκκαθάριση πιστωτικού ιδρύματος με την επωνυμία "Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος ΑΕ" στο πιστωτικό ίδρυμα με την επωνυμία "Τράπεζα Πειραιώς ΑΕ"
- ΕΜΕ 3/1/22.6.2012:** Οριστικός καθορισμός της διαφοράς αξίας μεταξύ στοιχείων παθητικού & στοιχείων ενεργητικού που μεταβιβάστηκαν από το σε ειδική εκκαθάριση ΠΙ "ΑΧΑΪΚΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΣΥΝ.ΠΕ" στο Π.Ι. με την επωνυμία "ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΕ"
- ΕΜΕ 3/2/22.6.2012:** Οριστικός καθορισμός της διαφοράς αξίας μεταξύ στοιχείων παθητικού και στοιχείων ενεργητικού που μεταβιβάστηκαν από το σε ειδική εκκαθάριση Π.Ι. "ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΛΕΣΒΟΥ - ΛΗΜΝΟΥ ΣΥΝ.ΠΕ." ΣΤΟ Π.Ι. "ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΕ"
- ΕΜΕ 3/3/22.6.2012:** Οριστικός καθορισμός της διαφοράς αξίας μεταξύ στοιχείων παθητικού και στοιχείων ενεργητικού που μεταβιβάστηκαν από το σε ειδική εκκαθάριση Π.Ι. "ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΛΑΜΙΑΣ ΣΥΝ.ΠΕ." ΣΤΟ Π.Ι. "ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΕ"

ΕΜΕ 2/3/9.4.2012: Επανακαθορισμός της διαφοράς αξίας μεταξύ στοιχείων παθητικού και στοιχείων ενεργητικού που μεταβιβάζονται στο μεταβατικό πιστωτικό ίδρυμα με την επωνυμία «ΝΕΑ PROTON ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.»

ΕΜΕ 2/2/9.4.2012: Αναμεταβίβαση περιουσιών στοιχείων του ΠΙ «ΝΕΑ PROTON ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.» στο υπό ειδική εκκαθάριση ΠΙ «PROTON ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.» και επανακαθορισμός της διαφοράς αξίας

ΕΜΕ 2/1/9.4.2012: Οριστικός καθορισμός της διαφοράς αξίας μεταξύ στοιχείων παθητικού και στοιχείων ενεργητικού που μεταβιβάστηκαν από το σε ειδική εκκαθάριση ΠΙ «Τ BANK ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ» στο ΠΙ «ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Τ.Ε.»

ΕΜΕ 1/9/23.3.2012: Καθορισμός της διαφοράς αξίας μεταξύ στοιχείων παθητικού και στοιχείων ενεργητικού που μεταβιβάζονται από το σε ειδική εκκαθάριση ΠΙ «ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΛΑΜΙΑΣ ΣΥΝ.Π.Ε.» στο ΠΙ «ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.»

ΕΜΕ 1/8/23.3.2012: Καθορισμός του ανταλλάγματος για τη μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων του σε ειδική εκκαθάριση ΠΙ με την επωνυμία «ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΛΑΜΙΑΣ ΣΥΝ.Π.Ε.» στο ΠΙ με την επωνυμία «ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.»

ΕΜΕ 1/7/23.3.2012: Εντολή μεταβίβασης περιουσιακών στοιχείων του πιστωτικού ιδρύματος με την επωνυμία «ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΛΑΜΙΑΣ ΣΥΝ.Π.Ε.» στο πιστωτικό ίδρυμα με την επωνυμία «ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.»

ΕΜΕ 1/6/23.3.2012: Καθορισμός της διαφοράς αξίας μεταξύ στοιχείων παθητικού και στοιχείων ενεργητικού που μεταβιβάζονται από το σε ειδική εκκαθάριση ΠΙ "ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΛΕΣΒΟΥ ΛΗΜΝΟΥ ΣΥΝ.Π.Ε." στο ΠΙ "ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε."

ΕΜΕ 1/5/23.3.2012: Καθορισμός του ανταλλάγματος για τη μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων του σε ειδική εκκαθάριση ΠΙ "ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΛΕΣΒΟΥ ΛΗΜΝΟΥ ΣΥΝ.Π.Ε." στο ΠΙ "ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε."

ΕΜΕ 1/4/23.3.2012: Εντολή μεταβίβασης περιουσιακών στοιχείων του πιστωτικού ιδρύματος με την επωνυμία «ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΛΕΣΒΟΥ - ΛΗΜΝΟΥΣΥΝ.Π.Ε.» στο πιστωτικό ίδρυμα με την επωνυμία «ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.»

ΕΜΕ 1/3/23.3.2012: Καθορισμός της διαφοράς αξίας μεταξύ στοιχείων παθητικού και στοιχείων ενεργητικού που μεταβιβάζονται από το σε ειδική εκκαθάριση ΠΙ με την επωνυμία "ΑΧΑΙΚΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΣΥΝ.Π.Ε." στο ΠΙ με την "ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε."

ΕΜΕ 1/2/23.3.2012: Καθορισμός του ανταλλάγματος για τη μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων του σε ειδική εκκαθάριση ΠΙ με την επωνυμία "ΑΧΑΙΚΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΣΥΝ.Π.Ε." στο ΠΙ με την επωνυμία "ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε."

ΕΜΕ 1/1/23.3.2012: Εντολή μεταβίβασης περιουσιακών στοιχείων του πιστωτικού ιδρύματος με την επωνυμία "ΑΧΑΙΚΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΣΥΝ.Π.Ε." στο πιστωτικό ίδρυμα με την επωνυμία "ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε."

Ελληνόγλωσση βιβλιογραφία:

Γκόρτσος Βλ. Χρήστος (2011): Εισαγωγή στο Διεθνές Χρηματοπιστωτικό Δίκαιο, Το Διεθνές Τραπεζικό Δίκαιο μέσα από το Σύστημα του Διεθνούς Χρηματοπιστωτικού Δικαίου, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα

Τράπεζα της Ελλάδος (2012): Έκθεση για την Ανακεφαλαιοποίηση και Αναδιάρθρωση του Ελληνικού Τραπεζικού Τομέα, Δεκέμβριος, προσβάσιμο στο: http://www.bankofgreece.gr/BogEkdoseis/Report_on_the_recapitalisation_and_restructuring.pdf

Χαρδούβελης Α. Γκίκας – Γκόρτσος Βλ. Χρήστος (επιμέλεια), (2011): *Η διεθνής κρίση, η κρίση στην ευρωζώνη και το ελληνικό χρηματοπιστωτικό σύστημα*, Ελληνική Ένωση Τραπεζών, Αθήνα

Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία:

Allen, F. and A.M. Santomero (1999): *What Do Financial Intermediaries Do?*, Financial Institutions Center, Wharton, 99-30-B

Allen, F. and A.M. Santomero (1998): *The Theory of Financial Intermediation*, Journal of Banking & Finance 21 (1998) 1461 – 1485

Avgouleas E., Goodhart C. and D. Schoenmaker (2011): *Bank Resolution Plans as a catalyst for global financial reform*, Journal of Financial Stability, Volume 9, Issue 2, Elsevier, pp. 210 – 218

Basel Committee on Banking Supervision (2013): *Global systemically important banks: updated assessment methodology and the higher loss absorbency requirement*, July

Basel Committee on Banking Supervision (2012): *A framework for dealing with domestic systemically important banks*, October

Basel Committee on Banking Supervision (2011): *Global systemically important banks: assessment methodology and the additional loss absorbency requirement*, Rules text, November

Basel Committee on Banking Supervision (2011a): *Resolution policies and frameworks – progress so far*, July

Basel Committee on Banking Supervision (2010): *Report and Recommendations of the Cross-border Bank Resolution Group*, March

Calomiris, C. and Gorton G. (1991): *The Origins of Banking Panics: Models, Facts and Bank Regulation*, Financial Markets and Financial Crises, University of Chicago Press, p. 109-173

Cetorelli, N. and S. Peristiani (2012): *The Role of Banks in Asset Securitization*, FRBNY Economic Policy Review / July

Čihák, M. et al, (2012): *Bank Regulation and Supervision around the World, A Crisis Update*, IMF Policy Research Working Paper no 6286.

Čihák, M. and E. Nier (2009): *The Need for Special Resolution Regimes for Financial Institutions – The Case of the European Union*, IMF Working Paper, European Department, September.

Claessens, St., Herring, R. J. and D. Schoenmaker (2010): *A safer world financial system: Improving the resolution of systemic institutions*, Geneva Reports on the World Economy 12, International Center for Monetary and Banking Studies (ICMB), Geneva

Committee on Payment and Settlement Systems (2011): *Principles for Financial Market Infrastructures*, Consultative Report, March

Delimatsis, P. and N. Herger (2011): *Financial Regulation At The Crossroads: Implications For Supervision, Institutional Design And Trade*, Kluwer Law International

Dermine, J. and D. Schoenmaker (2010): *In Banking, Is Small Beautiful?*, DSF Policy Paper, No. 2, January

Diamond, D. and P. Dybvig (1983): *"Bank Runs, Deposit Insurance and Liquidity"* Journal of Political Economy, Vol. 91, Issue 3, pp. 401-419

Dijkman, M. (2010): *A Framework for Assessing Systemic Risk*, The World Bank, Policy Research Working Paper 5282, April.

- Dewatripont, M. and X. Freixas (2011):** *Bank resolution: a framework for the assessment of regulatory intervention*, Oxford Review of Economic Policy, Volume 27, Number 3, pp. 411–436.
- Freixas, X. (2010):** *Post-crisis challenges to bank regulation*, Economic Policy, CEPR, pp. 375–399, April
- Freixas, X. and B. M. Parigi (2008):** *Lender of last resort and bank closure policy*, CESifo working paper, No. 2286
- FSB (2013):** *Assessment Methodology for the Key Attributes of Effective Resolution Regimes for Financial Institutions*, Consultative Document, August
- FSB (2013a):** *Thematic Review on Resolution Regimes*, Peer Review Report, April
- FSB (2013b):** Update of group of global systemically important banks (G-SIBs), November
- FSB (2012):** Update of group of global systemically important banks (G-SIBs), November
- FSB (2012a):** *Recovery and Resolution Planning: Making the Key Attributes Requirements Operational*, Consultative Document, November.
- FSB (2011):** *Policy Measures to Address Systemically Important Financial Institutions*, November
- FSB (2011a):** *Key Attributes of Effective Resolution Regimes for Financial Institutions*, October.
- FSB (2011b):** *Effective Resolution of Systemically Important Financial Institutions, Recommendations and Timelines*, Consultative Document, July
- FSB (2010):** *Reducing the moral hazard posed by systemically important financial institutions, FSB Recommendations and Time Lines*, October
- FSF (2009):** Principles for Cross-border Cooperation on Crisis Management, April
- Goodhart, C. and D. Schoenmaker (2009):** *Fiscal Burden Sharing in Cross-Border Banking Crises*, International Journal of Central Banking Vol. 5 No. 1, pp. 141-165
- Gorton, G. and A. Winton (2002):** *Financial Intermediation*, Financial Institutions Center, Wharton, 02-28
- Gortsos, Ch.V. (2012):** *Towards a “European Banking Union”: The European Commission’s proposals on the creation of a “single supervisory mechanism” in the banking sector*, Working Paper Series No 2012/6, ECEFIL, προσβάσιμο στο: http://www.ecefil.eu/UplFiles/wps/WORKING%20PAPER%20SERIES%202012_6.pdf
- Gortsos, Ch.V. (2012a):** *Current Developments in European Banking Law*, Working Paper Series, no 2012/5, ECEFIL, προσβάσιμο στο: http://www.ecefil.eu/UplFiles/wps/WORKING%20PAPER%20SERIES%202012_5.pdf
- Gortsos, Ch.V. (2011):** *The European Banking Authority within the European System of Financial Supervision*, Working Paper Series No 2011/1, ECEFIL, προσβάσιμο στο: http://www.ecefil.eu/UplFiles/wps/WORKING%20PAPER%20SERIES%202011_1.pdf
- Hagan, S. and J. Viñals (2010):** *Resolution of Cross-Border Banks — A Proposed Framework for Enhanced Coordination*, IMF, June
- Hart, Oliver (2000):** *Different approaches to bankruptcy*, Discussion Paper Number 1903, Harvard Institute of Economic Research, September
- Herring, R. (2012):** *The Case for Rapid Resolution Plans*, Review of Economics & Finance, Wharton, August
- Herring, R. (2011):** *The Central Role of Resolution Policy in Dealing with Systemically Important Financial Institutions*, May, (Paper presented at the IADI Research Conference), προσβάσιμο από: <http://fic.wharton.upenn.edu/fic/papers/11/11-71.pdf>
- Herring, R. and A. Santomero (2000):** *What is Optimal Financial Regulation?*, Financial Institutions Center, Wharton, 00-34

- Huertas, F. Thomas (2013):** *Safe to Fail*, LSE Financial Markets Group Paper Series, Special Paper 221, May
- Huertas, F. Thomas (2011):** *The Road to Better Resolution, From Bail Out to Bail In (revised)*, LSE Financial Markets Group Paper Series, Special Paper 195, προσβάσιμο από: http://www.lse.ac.uk/fmg/events/conferences/past-conferences/2011/DBWorkshop_14Mar2011/4-ThomasHuertas.pdf
- Huertas, F. Thomas (2011a):** *Barriers to Resolution*, προσβάσιμο από: http://www.lse.ac.uk/fmg/events/conferences/past-conferences/2011/DBWorkshop_14Mar2011/11-ThomasHuertas.pdf
- Hynes, R. M. and S. D. Walt, (2010):** *Why Banks are Not Allowed in Bankruptcy*, University of Virginia School of Law, John. M. Olin Law and Economics Research Paper Series No. 2010-03, March
- Jackson, T. and D. Skeel (2012):** *Dynamic Resolution of Large Financial Institutions*, Harvard Business Law Review Vol. 2, University of Pennsylvania, Institute for Law & Economics, Research Paper No. 13-13, pp. 435 – 460
- Jonung, L. (2009):** *The Swedish model for resolving the banking crisis of 1991-93, Seven reasons why it was successful*, Economic Paper 360, European Commission Directorate-General for Economic and Financial Affairs Publications, February
- Kokkola, T (Editor) (2010):** *Payments, Securities and Derivatives, and the Role of the Eurosystem*, ECB
- Lastra, M.R. (2012):** *Legal and Regulatory Responses to the Financial Crisis*, Queen Mary University of London, School of Law Legal Studies Research Paper No. 100.
- Maino, R. (2012):** *Tackling the “Too Big To Fail” Conundrum: Integrating market and regulation*, LSE Financial Markets Group paper series, Special Paper 207, April.
- McGuire, L.C. (2012):** *Simple Tools to Assist in the Resolution of Troubled Banks*, World Bank, Washington, DC
- Mishkin, S. F. (2007):** *The Economics of Money, Banking and Financial Markets*, 7th edition, Pearson Education, Inc., Boston.
- Santomero, A. and P. Hoffman (1998):** *Problem bank Resolution: Evaluating the Options*, Financial Institutions Center, Wharton, 98-05-B
- Schoenmaker, D. and A. Siegmann (2013):** *Can European bank bailouts work?* Journal of Banking and Finance, προσβάσιμο στο: <http://dx.doi.org/10.1016/j.jbankfin.2013.03.025>
- Schoenmaker, D. and D. Gros (2012):** *A European Deposit Insurance and Resolution Fund – An Update*, CEPS Policy Brief, No. 283, September 11th
- Schoenmaker, D. (2011):** *The Financial Trilemma*, Economics Letters, Vol. 111, p. 57-59, Duisenberg School of Finance
- Schillig, M. (2012):** *Bank Resolution Regimes in Europe I - Recovery and Resolution Planning, Early Intervention*, August, προσβάσιμο στο: <http://ssrn.com/abstract=2136101> ή στο: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2136101>
- Schillig, M. (2012a):** *Bank Resolution Regimes in Europe II – Resolution Tools and Powers*, August, προσβάσιμο στο: <http://ssrn.com/abstract=2136084> ή στο: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2136084>
- Zhou J., Rutledge V., Bossu W., Dobler M., Jassaud N., and M. Moore (2012):** *From Bail-out to Bail-in: Mandatory Debt Restructuring of Systemic Financial Institutions*, IMF, April
- Impact Assessment accompanying the Communication COM (2009) 561** from the Commission to the European parliament, the Council, the European Economic and Social Committee, the European Court of Justice and the European Central Bank

European Commission (2008): *Study on the feasibility of reducing obstacles to the transfer of assets within a cross border banking group during a financial crisis*, Final Report, προσβάσιμο στο:

http://ec.europa.eu/internal_market/bank/docs/windingup/200908/final_report20091218_en.pdf

